

KOLENDAR

(Vestnik)

XXXIX.

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1925.

Izdalo in založilo vodstvo.

Cena 15 Din

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

1924.

Rodoslov

našega kraljevskega doma.

Sve za krst častni
i svobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Nj. Veličanstvo kralj **Aleksander I.**, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888; poročen dne 8. VI. 1922 z Njenim Veličanstvom **Marijo**, princezo rumunsko, rojeno dne 9. I. 1900.

Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič prestolonaslednik **Peter**, rojen dne 6. IX. 1923.

Kraljeva roditelja: Nj. V. kralj **Peter I. Veliki, Osvoboditelj in Ujeditelj**, † 16. VIII. 1921 in kneginja **Zorka**, † 4. III. 1890.

Kraljev brat: Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič **Gjorgje**, rojen na Cetinju dne 27. VIII. 1887.

Kraljeva sestra: Nj. Visočanstvo princeza **Jelena**, rojena na Reki dne 23. X. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 21. VIII. 1911.

Kraljev stric: Nj. Visočanstvo knez **Arsenije Karagjorgjevič**, brat Nj. V. kralja Petra, roj. dne 4. IV. 1850.

Kraljev bratranec: Nj. Visočanstvo knez **Pavle**, sin kneza Arsenija, rojen dne 15. IV. 1893.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

a) grb:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem so: srbski grb (bel križ na rdečem ščitu), hrvatski grb (25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna) in slovenski grb (tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu).

b) barve:

Državne: modra bela rdeča,
srbske: rdeča modra bela, hrvatske: rdeča bela modra,
slovenske: bela modra rdeča.

030024105
I. C. 33.564e

Leto 1925.

Je navadno in ima 365 dni (med temi 52 nedelj in 15 katoliških cerkvenih praznikov všteti leta 1911. odpravljene); začne se s četrtkom in konča s četrtkom.

Začetek leta 1925.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca, katoliško cerkveno leto 1. adventno nedeljo 30. listopada 1924, pravoslavno cerkveno leto 14. prosinca 1925.

Godovinsko število.

Zlato število	7	Rimsko število	8
Epakta ali lunino kazalo	V	Nedeljska črka	D
Solnčni krog	2	Letni vladar: Mars.	

Odpravljene cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmarin (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Ujedinjenje SHS**: dne 1. grudna.
4. **Aleksandrov dan**: dne 17. grudna (rojst. dan kralja Aleksandra I.)

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☽ Ščip ☽ Zadnji krajec ☾

Solnčni in lunini mraki leta 1925.

Leta 1925. bo mrknilo solnce dvakrat: dne 24. prosinca — začetek ob 13 uri 41 min. popoldne, konec ob 18 uri 6 min. zvečer — in 20. in 21. malega srpana, pri nas nevidno.

Luna otemni dvakrat deloma: dne 8. in 9. svečana — začetek ob 21 uri 9 min., konec 15 minut po polnoči — in dne 4. vel. srpana, pri nas nevidno.

PROSINEC * JANUAR

Srbsko: ЈАНУАР.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Hrvatsko: Siečanj.

☞ 31 dni. ☞ Poljsko: Styczeń.

Češko: Leden.

Rusko: ЯНВАРЬ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Čet. Novo leto Obr. Gsp.	19 Bonifacij	Dragovit
2	Pet. Ime Jezusovo. ☾	20 Ignacij	Zlatan
3	Sob. Genovefa dev.	21 Julijana	Slavimir
K.: Ko je bil Herod umrl. Mat. 2. — P.: Rodoslov Jez. Mat. 1.			
4	Ned. V osmini N. L.	22 Ned. sv. otcevt. z.	Dobromir
5	Pon. Telesfor, p. m.	23 10 muč. kretskih	Grozdana
6	Tor. Sv. trije Kraji.	24 Evgenija, muč.	Darin
7	Sred. Valentín	25 Božič. Rojstvo G.	Svetoslav
8	Čet. Severin, op	26 Zbor Bogorodičin	Bogoljub
9	Pet. Julijan, m.	27 Štefan, 1 muč.	Nikosava
10	Sob. Pavel, I., pušč. ☼	28 2000 muč.	Dobroslav
K.: 12letni Jezus v templju. Luk. 2. — P.: Beg v Egipt. Mat. 2.			
11	Ned. 1. po razgl. G.	29 Ned. po božiču	Božidar
12	Pon. Arkadij, m.	30 Anizija	Bodigoj
13	Tor. Hilarij	31 Melanija	Bogomir
14	Sred. Srečko Nol.	1/1 Novo leto 1925	Neda
15	Čet. Maver, op.	2 Silvester, p.	Radoslav
16	Pet. Marcel, p.	3 Malahija, pror.	Tmislava
17	Sob. Zvonko, Anton, p.	4 70 učencev Jez.	Ratislav
K.: O ženitnini v Kani Gal. iv. 2. — P.: Ivan v puščavi. Mark. 1.			
18	Ned. 2 po razgl. G. ☾	5 Ned. pred Bogoj.	Vera
19	Pon. Kanut, kr.	6 Bogojavljenje	Hranimir
20	Tor. Fabijan in Seb.	7 Zbor Ivana Krst.	Živojin
21	Sred. Agna, d. m.	8 Jurij	Janja
22	Čet. Vinko	9 Polijevkto, m.	Sviloj
23	Pet. Zaroka M. D.	10 Gregor Niški	Voljica
24	Sob. Timotej, šk. ☼	11 Teodozij	Milislava
K.: Jez. ozdravi gobavega. Mat. 8. — P.: Josip gre iz Hazareta. Mat. 4.			
25	Ned. 3. po razgl. G.	12 Ned. po Bogojav.	Kosava
26	Pon. Polikarp, šk.	13 Jermilo	Vsevlast
27	Tor. Ivan Zlat., c. uč.	14 Otcí na Sinaju	Dušana
28	Sred. Julijan	15 Pavel Tivejski	Dragomil
29	Čet. Fran Sal., šk.	16 Verige sv. Petra	Gorislav
30	Pet. Martina, dev.	17 Anton Veliki	Desislav
31	Sob. Peter Nol., sp. ☾	18 Atanazij	Divna

Dan zraste za 1 uro 1 min.

Dan je dolg 8 ur 26 min. do 9 ur 27 min.

Beleške.

SVEČAN ★ FEBRUAR

Srbsko : Фебруар.

Luž.-srb. : Maly różk.

Hrvatsko : Veljača.

☞ 28 dni. ☜

Poljsko : Luty.

Češko : Unor.

Rusko : Февраль.

Dnevi	Za rimske katoličane		Za pravoslavne	Narodna imena
K. : O Gospodovi ladjici. Mat. 7. — P. : O Caheju. Luk. 19.				
1	Ned. 4. po razgl. Gosp.	19	N. 33. po Duh.	Budmil
2	Pon. Svečnica	20	Jeftimij	Ljubomira
3	Tor. Blaž	21	Maksim	Bojmir
4	Šred. Veronika	22	Timotej, ap.	Daroslav
5	Čet. Dobroslava (Agata)	23	Klemen, m.	Jagoda
6	Pet. Doroteja, d. m.	24	Ksenija	Žalimir
7	Sob. Romuald, op.	25	Gregor bogosl.	Malina
K. : O delavcih v vinogradu. Mat. 20. — P. : O cestnin. in farizeju. L. 18.				
8	Ned. 70nica. Ivan M. ☉	26	N. cestninarja	Zvezdodrag
9	Pon. Apolonija, d. m.	27	Prenos moči I. Zl.	Blagoslava
10	Tor. Školastika, d.	28	Efrem Sirski	Vojmil
11	Šred. Adolf, škof	29	Pr. moči Ign. B.	Dobrana
12	Čet. Evlalija	30	Trije jerarhi	Zvonimir
13	Pet. Katarina	31	Kir in Ivan	Vrativoj
14	Sob. Zdravko, (Valentin)	1/2	Trifon, m.	Cvetna
K. : O sejalcu in semenu. Luk. 8. — P. : O izgubljenem sinu. Luk. 15.				
15	Ned. 60nica. Favstin	2	Srečanje Gosp.	Ljuboslava
16	Pon. Julijana, d. m. ☾	3	Sim. in Ana	Strahomir
17	Tor. Donat	4	Izidor Peluz.	Vesela
18	Šred. Simeon, šk.	5	Agata, d. m.	Dobrana
19	Čet. Julijan, m.	6	Vukol, šk.	Bratomil
20	Pet. Elefterij, šk.	7	Partenij, šk.	Drago
21	Sob. Maksimilijan, šk.	8	Teodor	Miloslav
K. : Jezus ozdravi slepca. Luk. 18. — P. : O poslednji sodbi. Mat. 25.				
22	Ned. 50nica. Petra stol	9	Mesopust	} Maslenica
23	Pon. Peter D., šk. ☉	10	Haralamko	
24	Tor. Pust. Matija, ap.	11	Blaž, m.	
25	Šred. Pepelnica. Valburga	12	Meletij	
26	Čet. Aleksander	13	Martinijan	
27	Pet. Leander, šk.	14	Ciril, ap.	
28	Sob. Roman, op.	15	Onizim	
				Čudomil
				Divka
				Bludomir
				Nikna
				Inoslav
				Sodka

Dan zraste za 1 uro 28 min.

Dan je dolg 9 ur 30 min. do 10 ur 58 min.

Beleške.

Srbsko: Март.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
K.: Hudič izkuša Jezusa. Mat. 4. — P.: O postu in miloščini. Mat. 6.				
1	Ned. 1. postna. Belko, Alb.	16	Siroпуст	Belin
2	Pon. Simplificij ☾	17	Teod. in Marijan	Milana
3	Tor. Kunigunda	18	Leon Vel., p.	Mislav
4	Sred. Kvat. Kazimir	19	Arhip	Sladoje
5	Čet. Evzebij	20	Leon, šk.	Danica
6	Pet. † Kvat. Miroslav	21	Timotej, šk.	Zvezda
7	Sob. Kvat. Tomo Akv.	22	Evgenija	Jelen
K.: Jez. izprem. na gori. Mat. 17. — P.: O Natanaelu. Iv. 1.				
8	Ned. 2. post. Ivan b.	23	1. ned. vel. posta	Bodin
9	Pon. Frančiška	24	Najd. glave Iv. k.	Danimir
10	Tor. 40 mučenikov	25	Taiazij	Stana
11	Sred. Heraklij, m. ☉	26	Porfirij, šk.	Radoja
12	Čet. Gregor, p.	27	Prokop	Božana
13	Pet. Rozina	28	Vazilij	Svetovid
14	Sob. Matilda	1/3	Evdok, m.	Desimir
K.: Jezus izžene hudiča. Luk. 11. — P.: O mrtvoudnem. Mark. 2.				
15	Ned. 3. postna. Klemen D.	2	2. ned. vel. posta	Velislav
16	Pon. Radovan (Hilarij)	3	Evtropij	Ejubislava
17	Tor. Jedert, d. ☾	4	Gerazim, p.	Budimir
18	Sreda Ciril Jer., Slavoljub	5	Konon	Slavoljub
19	Čet. Josp, ž. M. D.	6	42 mučenikov	Zlata
20	Pet. Srečko in tov.	7	Vazilij	Vlada
21	Sob. Benedikt, on.	8	Teofilakt	Tuga
K.: Jezus nasiti 5000 mož. Iv. 6. — P.: O hoji za Kr. Mark. 8.				
22	Ned. 4. postna. (sredp.)	9	3. ned. vel. posta	Slavo
23	Pon. Viktorin	10	Kondrat	Dražislav
24	Tor. Gabrijel, v. a. ☉	11	Sofronij Jeruz.	Jaroslav
25	Sred. Oznan. Mar. Dev.	12	Teofan	Predrag
26	Čet. Emanuel	13	Nicefor, sp.	Srdan
27	Pet. Rupko, šk.	14	Benedikt	Stanimir
28	Sob. Ivan Kap., sp.	15	Agapij	Uma
K.: Judje hočejo Jez. kamenj. Iv. 8. — P.: O obsedenem mulcu. Marko 9.				
29	Ned. 5. postna (tiha)	16	4. ned. vel. posta	Branivoj
30	Pon. Angela F., vd.	17	Aleksij	Pribislav
31	Tor. Modest, šk.	18	Ciril	Mojmir

Dan zraste za 1 uro 45 min.

Dan je dolg 11 ur 2 min. do 12 ur 47 min.

Beleške.

✠ **MALI TRAVEN** ✠ **APRIL** ✠

Srbsko: АПРИЛ.
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb.: Jutrownik
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: АПРѢЛЬ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Hugon, šk. ☾	19 Hrizant	Mutimir
2 Čet.	Fran Pavl.	20 Otc v m. sv. Save	Gojmir
3 Pet.	M. D. 7 žal.	21 Jakob, sp.	Žarko
4 Sob.	Izidor, šk.	22 Vazilij, m.	Dušica
K.: Jez. prihod v Jeruz. Mat. 21. — P.: O Cebedejevih sinovih. Mark. 10.			
5 Ned.	6. postna (cvetna)	23 5. ned. vel. posta	Dabiživ
6 Pon.	Sikst, p.	24 Caharija	Čudna
7 Tor.	Hegerij, sp.	25 Blagovest	Radivoj
8 Sred.	Albert, šk.	26 Gabrijel	Viljenica
9 Čet.	Vel. čet., Mar. K. ☽	27 Matrona	Ljuban
10 Pet.	† Vel. pet., Ezekijel	28 Hilarijon	Srčanica
11 Sob.	Vel. sob., Lev I. p.	29 Marko	Rada
K.: Jez. vstane od mrtvih. Mark. 16. — P.: Marija mazili. Iv. 12.			
12 Ned.	Velika noč. Vst. G.	30 6. ned. vel. posta	Sava
13 Pon.	Vel. poned. Herm.	31 Ipatij	Zdegoj
14 Tor.	Tiburcij, m.	1/4 Marija Egipt.	Jelaca
15 Sred.	Jela, Helena	2 Tit	Gestirad
16 Čet.	Turibij, m. ☾	3 Nicetas	Božislava
17 Pet.	Anicet, p.	4 Jurij Mit.	Vitigoj
18 Sob.	Apolonij, m.	5 Teodot	Gradislava
K.: Jez. se prik. pri zap. vratih. Iv. 20. — P.: V začetku je bila Beseda. Iv. 1.			
19 Ned.	1. povelik. (bela)	6 Uskrs. Vstaj. G.	Tihorad
20 Pon.	Sulpicij	7 Uskrsni poned.	Dragislav
21 Tor.	Anzelm	8 Herodijon	Dragomira
22 Sred.	Soter in Kaj	9 Evpsihij	Ljutomer
23 Čet.	Vojteh, šk. m. ☽	10 Terencij, m.	Dobrica
24 Pet.	Juri, m.	11 Antipa	Jurislav
25 Sob.	Marko, ev.	12 Vazilij	Tugomir
K.: O dobrem pastirju. Iv. 10. — P.: O nevernem Tomi. Iv. 20.			
26 Ned.	2. povelik. Klet	13 Ned. Tomina	Sekana
27 Pon.	Peregrin	14 Martin, p.	Raduna
28 Tor.	Vital	15 Aristarh	Slavica
29 Sred.	Varstvo sv. Josipa	16 Agapija	Tankoslava
30 Čet.	Katarina S.	17 Simeon	Samorad

Dan zraste za 1 uro 39 min.

Dan je dolg 12 ur 50 min. do 14 ur 29 min.

Beleške.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Srbsko: Maj.
Hrvatsko: Svibanj.
Češko: Květen.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Róžovnik.
Poljsko: Maj.
Rusko: Ма́й.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Pet. Filip in Jakob)	18 Ivan prop.	Žiga Živana	
2	Sob. Atanazij šk.	19 Pafucij		
K.: Jez. napove odhod. Iv. 16. — P.: O Josipu Arim. Mark. 15.				
3	Ned. 3. povel. Najd. sv. kr.	20 Ned. mironosnica	Solnčarica Valhun Desirad Zdemir Prisnoslav Budislav Prvinica	
4	Pon. Cvetko, Florijan	21 Januarij		
5	Tor. Pij V. p.	22 Teodor Sik.		
6	Sred. Ivan Ev. pr. I. vr.	23 Jurij, velem.		
7	Čet. Stanislav, m.	24 Sava St.		
8	Pet. Prikazen sv. Mih. ☉	25 Marko ev.		
9	Sob. Gregor Naz.	26 Vazilij, šk.		
K.: Jez. objubi sv. Duha. Iv. 16. — P.: O bolniku v Betzajdi. Iv. 5.				
10	Ned. 4. pov. Antonin, šk.	27 Ned. o mrtvoud.		Dvorna Ljerka Stojmir Jasna Svetolik Jaromira Mladena
11	Pon. Mamert, šk.	28 9 mučenikov		
12	Tor. Pankracij, m.	29 Jason in Sos.		
13	Sred. Servacij, šk.	30 Jakob Ceb.		
14	Čet. Bonifacij, m.	1/5 Jeremija, pr.		
15	Pet. Zofija, m. ☾	2 Atanazij		
16	Sob. Ivan Nep., m.	3 Timotej		
K.: O molitvi. Iv. 16. — P.: O Samarijanki. Iv. 4.				
17	Ned. 5. povel. Paškal, sp.	4 Ned. Samarijanke	Dušoje Mladica Vitoslava Milodar Jelina Boža Milorad	
18	Pon. Venancij, m.	5 Cirena		
19	Tor. Celestin, p.	6 Job		
20	Sred. Bernardin, sp.	7 Najdba sv. križa		
21	Čet. Vnebohod Krist. (Sp.)	8 Ivan, ev.		
22	Pet. Julija, d. ☉	9 Izaija, pr.		
23	Sob. Željko, m. (Dezid.)	10 Simon, ap.		
K.: O pričanju sv. Duha. Iv. 15. — P.: O sleporojenem. Iv. 9.				
24	Ned. 6. povel. Marija, p. k.	11 Ned. sleporojenca	Cveta Zdestan Dragica Volkašin Jaromir Dana Milica	
25	Pon. Urban, p.	12 Epifanij		
26	Tor. Filip N., sp.	13 Glikerija		
27	Sred. Magdalena P., sp.	14 Izidor		
28	Čet. Lev II. p.	15 Vznesenje Gosp.		
29	Pet. Veljko (Maksim)	16 Teodor		
30	Sob. Ferdinand, sp.)	17 Andronik		
K.: O sv. Duhu in ljubezni. Iv. 14. — P.: O Kristovem povelčanju. Iv. 17.				
31	Ned. Binkošti. Duhovo	18 Ned. otec Nik. zb.	Bojслав	

Dan zraste za 1 uro 15 min.
Dan je dolg 14 ur 32 min. do 15 ur 47 min.

Beleške.

ROŽNIK * JUNIJ

Srbsko : Јун.
Hrvatsko : Lipanj.
Češko : Cerven.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb : Smažnik.
Poljsko : Czerwiec.
Rusko : Июнь.

Dnevi	Za rimske katoličane		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pon. Bink. pon. Juvencij	19	Patricij	Radovan
2	Tor. Marcelin, m.	20	Talalej, m.	Velimir
3	Sred. Kv. Klotilda	21	Konstant. in Hel.	Radoslava
4	Čet. Kvirin, šk.	22	Bazilik	Dika
5	Pet. † Kv. Bonifacij	23	Simeon	Dobromil
6	Sob. Kv. Norbert, šk. ☉	24	Najd. gl. sv. Iv. K.	Miljutin
K. : Meni je dana vsa oblast. M. 28. — P. : Kogar žeja, naj pride k meni. Iv. 7.				
7	Ned. 1 pob. Sv. Trojica	25	Duhovo	Bogomil
8	Pon. Medard, šk.	26	2. dan Duhova	Višeslav
9	Tor. Prim. in Fel., m.	27	Terapont	Svetin
10	Sred. Marjeta	28	Nikita	Dostana
11	Čet. Telovo. Barnaba	29	Teodozij	Rusmir
12	Pet. Ivan Fak., sp.	30	Izak, m.	Hrvoje
13	Sob. Anton Pad., sp. ☾	31	Jermij	Zorica
K. : O veliki večerji. Luk. 14. — P. : Kdor očeta in mater bolj ljubi. Mat. 10.				
14	Ned. 2 pobink. Bazilij	1/6	Ned. vseh svetih	Zlatana
15	Pon. Vid, m.	2	Nikefor	Bislav
16	Tor. Fran Reg., sp.	3	Lukijan	Dragimir
17	Sred. Bratoljub (Adolf), šk.	4	Mitrofan	Tratomir
18	Čet. Gervazij in Pr.	5	Doroteja	Bodin
19	Pet. Srce Jez., Julijana	6	Visarijon	Bogdan
20	Sob. Silverij, p.	7	Teodot	Milava
K. : O izgubljeni ovci. Luk. 15. — P. : O ribičih. Mat. 4.				
21	Ned. 3. pob. Vekoslav ☉	8	2. po Duhovem	Nenadej
22	Pon. Ahacij, m.	9	Ciril Aleks.	Miloš
23	Tor. Zdenka (Sidonija)	10	Aleks. in Anton.	Gostimir
24	Sred. Ivan K., Kres	11	Bartol in Barn.	Janislav
25	Čet. Prosper	12	Onufrij	Grlica
26	Pet. Ivan in Pavel, m.	13	Akvilina	Hrana
27	Sob. Hema, vd.	14	Elizej, pror.	Ladislav
K. : O vel. ribj. lovu. Luk. 5. — P. : Nihče ne more služ. 2 gospodoma. Mat. 6.				
28	Ned. 4. pob. Vidov dan	15	3. po Duhovem	Zorana
29	Pon. Peter in Pavel ☽	16	Tihon	Peroslav
30	Tor. Spomin sv. Pavla	17	Emanuel	Predislav

Dan zraste do 20. dne za 18 min in se zopet skrči do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 15 ur 48 min. do 16 ur 2 min.

Beleške.

✦ **MALI SRPAN** ✦ **JULIJ** ✦

Srbsko: Јул.
Hrvatsko: Srpanj. ☞ 31 dni. ☜
Češko: Červenec.

Luž.-srb.: Pražnik.
Poljsko: Lipiec.
Rusko: Юлий.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Rešnja kri	18 Leontij	Bogoslav
2 Čet.	Obiskanje M. D.	19 Juda, ap.	Dragonama
3 Pet.	Helijodor	20 Metod	Nada
4 Sob.	Urh, šk.	21 Julijan	Belizar
K.: 0 farizejski pravičnosti. Mat. 5. — P.: 0 stotnikovem hlapcu. Mat. 8.			
5 Ned.	5. pob. Ciril in Metod	22 4. po Duhovem	Dobruška
6 Pon.	Izaija, pr. ☉	23 Agripina	Domogoj
7 Tor.	Viligoj, šk.	24 Rojstvo Ivana K.	Negoda
8 Sred.	Jelisava (Eliz.)	25 Febronij	Milolika
9 Čet.	Anatolija, dev.	26 David Solunski	Hvalimir
10 Pet.	Ljuba (Amalija), d.	27 Samson	Ljubica
11 Sob.	Pij I., p.	28 Konec posta	Medo
K.: Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8. — P.: 0 obsed. Gerazencih. Mat. 9.			
12 Ned.	6. pob Moh. in F. ☾	29 Peter in Pavel	Draguška
13 Pon.	Marjeta, d. m.	30 Zbor apostolov	Dragan
14 Tor.	Praznik svobode	1/7 Kozma	Svobodin
15 Sred.	Hinko (Henrik)	2 Obleka Marijina	Vladimir
16 Čet.	D. Marija Karm.	3 Hijacint	Bogdan
17 Pet.	Branko (Aleksij), sp.	4 Andrej Kr.	Držislav
18 Sob.	Kamil Lel., sp.	5 Atanzij	Miroslav
K.: 0 lažnjih prorokih. Mat. 7. — P.: 0 mrtvoudnem. Mat. 9.			
19 Ned.	7. pobink. Vinko P.	6 6. po Duhovem	Radoš
20 Pon.	Elija, pr. ●	7 Toma	Česlav
21 Tor.	Olga	8 Prokop	Zora
22 Sred.	Magda (Mar. Magd.)	9 Pankracij	Pribina
23 Čet.	Apolinar, šk.	10 40 mučenikov	Brana
24 Pet.	Kristina	11 Evfemlja	Ratimir
25 Sob.	Jakob, ap.	12 Proklo	Boljedrag
K.: 0 krivičnem hišniku. Luk. 16. — P.: Jezus ozdravi 2 slepca. Mat. 9.			
26 Ned.	8. pobink. Ana	13 7. po Duhoveni	Jana
27 Pon.	Zlatko (Avrelj)	14 Akila	Dušan
28 Tor.	Zmagoslav (Vikt.) ☾	15 Vladimir Vel.	Svetomir
29 Sred.	Marta, d.	16 Atinogen	Dobriča
30 Čet.	Abdon in Sener	17 Marina	Vitodrag
31 Pet.	Vatroslav (Ignac. L.)	18 Emilijan	Jelenica

Dan se skrči za 56 min.

Dan je dolg 16 ur 2 min. do 15 ur 6 min.

Beleške.

---

* VELIKI SRPAN * AVGUST *

Srbsko: Август.

Hrvatsko: Kolovoz.

Češko: Srpen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Žnjeńc.

Poljsko: Sierpień.

Rusko: Августъ.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sob.	Peter v okovih	19 Makrina	Dedomir
K.: Jez. plaka nad Jeruz. Luk. 19. — P.: Jez. nasiti 2000 mož. Mat. 14.				
2	Ned.	9. pob. Porcijunkula	20 8. po Duhovem	Bojan
3	Pon.	Najdba sv. Štefana	21 Simeon	Mirača
4	Tor.	Dinko (Domin.) ☿	22 Marija Magd.	Ljubačica
5	Sred.	Marija D. snež.	23 Trofim	Predobra
6	Čet.	Preobraženje Gosp.	24 Kristina	Vlastica
7	Pet.	Kajetan	25 Ana	Vidojka
8	Sob.	Cirjak in tov., m.	26 Jermolaj	Godeslav
K.: O farizeju in cestinarju. Luk. 18. — P.: Vihar na morju. Mat. 14.				
9	Ned.	10. pobink. Roman	27 9. po Duhovem	Našemir
10	Pon.	Lovro (Lovrenc), m.	28 Prohor	Jurica
11	Tor.	Tiburcij in Suz. ☾	29 Kalinik, m.	Bolemir
12	Sred.	Klara, d.	30 Sila	Dobrogost
13	Čet.	Hipolit in Kas., m.	31 Evdokim, m.	Davola
14	Pet.	† Evzebij, sp.	1/8 Začetek posta	Dobrina
15	Sob.	Vneb. M. D. Vel. gosp.	2 Štefan, m.	Budinja
K.: Jez. ozdravi gluhoomega. Mark. 7. — P.: O mesečniku. Mat. 17.				
16	Ned.	11. pob. Rok, sp.	3 10. po Duhovem	Nemira
17	Pon.	Liberat	4 7 dece v Efezu	Radigoj
18	Tor.	Helena, kr.	5 Evsignij, m.	Branislava
19	Sred.	Ludovik ☿	6 Preobraž. Gosp.	Ljudevit
20	Čet.	Štefan, kr.	7 Dometij	Žarka
21	Pet.	Ivana Frančiška, vd.	8 Emilijan	Mirjana
22	Sob.	Timotej, m.	9 Matija, ap.	Ostrivoj
K.: O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10. — P.: O kralj. računu. Mat. 18.				
23	Ned.	12. pob. Filip B.	10 11. po Duhovem	Bogovoljka
24	Pon.	Jernej, ap.	11 Evplo	Borivoj
25	Tor.	Ludovik, sp.	12 Fotij in Anikit, m.	Dragorad
26	Sred.	Cefirin, p. m.	13 Makso	Perunika
27	Čet.	Josip Kal., sp. ☾	14 Konec posta	Zlatko
28	Pet.	Avguštin, šk.	15 Vnebovzeje M. D.	Milogaj
29	Sob.	Obgl. Ivana Kr.	16 Prenos prta Gsp.	Želided
K.: Jez. ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17. — P.: O bogatem mladeniču. M. 19.				
30	Ned.	13. pob. Roža Lim.	17 12. po Duhovem	Milka
31	Pon.	Rajko, sp.	18 Flor in Lavro	Mildrag

Dan se skrči za 1 uro 33 min.

Dan je dolg 15 ur 3 min. do 13 ur 30 min.

Beležke.

KIMAVEC * SEPTEMBER

Srbsko: Септембар.

Luž.-srb.: Požnjeńc.

Hrvatsko: Rujan.

☾ 30 dni. ☽

Poljsko: Wrzesień.

Češko: Září.

Rusko: Септябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Tor. Egidij (Ilij), op.	19	Andrej	Mladin
2	Šred. Štefan, kr. ☼	20	Samuel	Miljeva
3	Čet. Mansvet, šk.	21	Tadej, ap.	Lepa
4	Pet. Rožica (Rozalija), d.	22	Agaton	Nedamisel
5	Sob. Lovrenc Just., šk.	23	Lupo in Irenej, m.	Nedeljka
K.: O božji previdn. Mat. 6. — P.: O gospod., ki je zasadil vinogr. Mat. 21.				
6	Ned. 14. pob. Hermogen	24	13. po Duhovem	Radonica
7	Pon. Bronislava, n.	25	Bartol, ap.	Mrena
8	Tor. Rojstvo M. D. Mala G.	26	Adrijan	Gostinja
9	Šred. Korbinijan, šk.	27	Pimen	Vsemir
10	Čet. Nikolaj Tol., sp. ☾	28	Mojzes Etiop.	Rakita
11	Pet. Prot in Hijacint, m.	29	Obgl. Ivana Krst.	Slaven
12	Sob. Ime Marijino	30	Aleksander	Večedrag
K.: O najmlj. mladeniču. Luk. 7. — E.: O kraljevi ženitnini. Mat. 22.				
13	Ned. 15. pob. Virgilij	31	14. po Duhovem	Zremil
14	Pon. Povišanje sv. križa	1/9	Simeon Stolp.	Znanoslav
15	Tor. M. D. 7 žal.	2	Mamant	Svegoj
16	Šred. Kv. Ljudmila	3	Antim	Sodimir
17	Čet. Rane sv. Frančiška	4	Vavila, m.	Prvan
18	Pet. † Kv. Josip Kup. ☼	5	Caharija, pr.	Sokolica
19	Sob. Kv. Januarij, m.	6	Evdoksj, m.	Vitodrag
K.: Jez. ozdravi vodeničnega. Luk. 14. — P.: O največji zapovedi. Mat. 22.				
20	Ned. 16. pob. Evstahij	7	15. po Duhovem	Morana
21	Pon. Matej, ap.	8	Rojstvo M. D.	Blagoslav
22	Tor. Mavricij, m.	9	Joahim in Ana	Celimir
23	Šred. Tekla, d.	10	Menod	Slavna
24	Čet. M. D. rešiteljica ujet.	11	Teodora	Sadivoj
25	Pet. Kleofa, sp. ☾	12	Avtonom, m.	Uroš
26	Sob. Ciprijan in Justina	13	Kornelij, stot.	Stojzlava
K.: O največji zapovedi. Mat. 22. — P.: O zvestem hlapcu. Mat. 25.				
27	Ned. 17. pob. Kozma in D.	14	16. po Duhovem	Radomira
28	Pon. Večeslav	15	Nikita	Vidica
29	Tor. Mihael, v. a.	16	Evfemija	Stojan
30	Šred. Jeronim, sp.	17	Zofija	Jekica

Dan se skrči za 1 uro 40 min.

Dan je dolg 13 ur 26 min. do 11 ur 46 min.

Beleške.

VINOTOK ★ OKTOBER

Srbsko: Октобар.

Luž.-srb.: Winowc.

Hrvatsko: Listopad.

☾ 31 dni. ☽

Poljsko: Październik.

Češko: Říjen.

Rusko: Октябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Čet.	Remigij, op.	18 Evmenij in Arij	Semislava
2 Pet.	Angeli varuhi ☽	19 Trofim in tov.	Miran
3 Sob.	Kandid, m.	20 Evstatiј	Vitomir
K.: Jez. ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9. — P.: O kanan. ženi. Mat. 15.			
4 Ned.	18. pob. Fran Ser.	21 17. po Duhovem	Tegodrag
5 Pon.	Placid in tov.	22 Foka, m.	Dumnuka
6 Tor.	Brunon, sp.	23 Spočet. sv. Iv. K.	Brunoslav
7 Šred.	Rožni venec	24 Tekla	Dragonika
8 Čet.	Brigita, vd.	25 Evfrozima, m.	Dragosta
9 Pet.	Dionizij, šk. m. ☾	26 Ivan, ev.	Svetina
10 Sob.	Fran B., sp.	27 Kalistrat in tov.	Stremil
K.: O kraljevi ženitnini. Mat. 22. — P.: O Petrovem ribjem lovu. Luk. 5.			
11 Ned.	19. pob. Nikazij	28 18. po Duhovem	Negoslava
12 Pon.	Maksimilijan, šk.	29 Cirijak	Drugislav
13 Tor.	Slavoljub (Edvard)	30 Gregor Arm.	Rosica
14 Šred.	Kalist, p.	1/10 Pokrovit. M. C.	Sestrena
15 Čet.	Terezija, d.	2 Ciprijan	Radislav
16 Pet.	Gal, op.	3 Dijonizij Ar.	Velena
17 Sob.	Jadviga, kr. ☼	4 Jerotej	Mira
K.: Jez. ozdravi kraljič. sina. Iv. 4. — P.: O ljubezni do sovražn. Luk. 6.			
18 Ned.	20. pob. Posv. cerk.	5 19. po Duhovem	Travica
19 Pon.	Peter Alk., sp.	6 Toma, ap.	Stojgoj
20 Tor.	Ivan Kanc., sp.	7 Sergij in Bako	Raša
21 Šred.	Uršula in tov., d.	8 Pelagija	Stojslav
22 Čet.	Kordula	9 Jakob Alf., ap.	Zorislav
23 Pet.	Ivan Kapistran, sp.	10 Evlampij	Živka
24 Sob.	Rafael, v. a. ☾	11 Filip	Blagota
K.: O kraljevem računu. Mat. 18. — P.: O najmljanskem mladeniču. Luk. 7.			
25 Ned.	21. pob. Krizant	12 20. po Duhovem	Zlatija
26 Pon.	Evarist, p. m.	13 Karpo	Vranica
27 Tor.	Frumencij, šk.	14 Sveta Petka	Srebra
28 Šred.	Simon in Juda, ap.	15 Lukijan	Mila
29 Čet.	Prazn. naše svobode	16 Longin	Gradimir
30 Pet.	Klavdij, m.	17 Ozija, pr.	Vladika
31 Sob.	† Volkoslav ☽	18 Luka, ev.	Gorazd

Dan se skrči za 1 uro 43 min.

Dan je dolg 11 ur 43 min. do 10 ur 0 min.

Beležke.

LISTOPAD * NOVEMBER

Srbsko: НОВЕМБАР.

Luž.-srb.: Nazymnik

Hrvatsko: Studeni.

☞ 30 dni. ☛

Poljsko: Listopad.

Češko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
K.: O davčnem denarju. Mat. 22. — P.: O sejavcu in semenu Luk. 8.			
1 Ned.	Vsi sveti	19 21. po Duhovem	Ljubomil
2 Pon.	Verne duše	20 Artemij	Zdanila
3 Tor.	Viktorin, šk.	21 Ilarion	Bogomil
4 Sred.	Dragotin (Karol)	22 Averkij	Dragomir
5 Čet.	Mirko, Filomela	23 Jakob, ap.	Savina
6 Pet.	Lenart, sp.	24 Areta, m.	Ratislav
7 Sob.	Prosdocim, šk.	25 Marcijan, m.	Zdenko
K.: O Jajrovi hčeri. Mat. 9. — P.: O bogatinu in ubožcu. Luk. 16.			
8 Ned.	23. pob. Zahv. ☾	26 22. po Duhovem	Nežir
9 Pon.	Božidar	27 Nestor	Sebislav
10 Tor.	Andrej Av., sp.	28 Terentij, m.	Golobica
11 Sred.	Davorin (Martin)	29 Anastazija	Višnjica
12 Čet.	Martin, p. m.	30 Zinovij, m.	Davorin
13 Pet.	Stanislav sp.	31 Stahij	Nevenka
14 Sob.	Bogdan (Deodat)	1/II Kozma in Dam.	Borislava
K.: O gorčičnem zrnu. Mat. 13. — P.: Jezus izganja hudiče. Luk. 8.			
15 Ned.	24. pob. Lavoslav	2 23. po Duhovem	Volčica
16 Pon.	Ivan Trogirski ☉	3 Akepsin	Večerin
17 Tor.	Gregor čudotv., m.	4 Joanikij	Ljubava
18 Sred.	Odon, op.	5 Galaktion	Oliva
19 Čet.	Jelisava (Elizabeta)	6 Pavel, sp.	Imica
20 Pet.	Srečko Val., sp.	7 Jeronim	Vladiboj
21 Sob.	Darovanje M. D.	8 Zbor Mih. arh.	Grmislav
K.: O grozoti razdejanja. Mat. 9. — P.: O Jajrovi hčerki. Luk. 8.			
22 Ned.	25. pob. Cecilija	9 24. po Duhovem	Jezdimir
23 Pon.	Milivoj (Klemen) ☾	10 Erasto	Ravijola
24 Tor.	Ivan Kriški, sp.	11 Teodor Stud.	Jeca
25 Sred.	Katarina, d. m.	12 Jozafat	Kolomir
26 Čet.	Silve.ter, op.	13 Ivan Zlat.	Zdedrag
27 Pet.	Virgilij, šk.	14 Filip, ap.	Vedrana
28 Sob.	Sosten, m.	15 Začetek posta	Lelija
K.: O poslednji sodbi. Luk. 21. — P.: O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.			
29 Ned.	1. adv. Saturnin	16 25. po Duhovem	Skoromir
30 Pon.	Andrej, ap. ☉	17 Gregor	Hrabroslav

Dan se skrči za 1 uro 16 min.

Dan je dolg 9 ur 57 min. do 8 ur 41 min.

Beleške.

GRUDEN * DECEMBER

Srbsko : Децембар.

Luž.-srb.: Hodownik.

Hrvatsko: Prosinac. ☞ 31 dni. ☜

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec.

Rusko: Декабрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Tor.	Ujedinjenje SHS	18 Državni praznik	Božena
2 Sred.	Bibijana, m.	19 Abdija'	Tihomir
3 Čet.	Fran Ks., sp.	20 Gregor Dekap.	Sveljub
4 Pet.	Barbara, d. m.	21 Darovanje M. D.	Velika
5 Sob.	Sava, op.	22 Filemon	Stojana
K.: Ivan Krst. v ječi. Mat. 11. — P.: O bogatinovih sadovih. Luk. 12.			
6 Ned.	2. adv. Nikolaj	23 26. po Duhovem	Vladovita
7 Pon.	Ambrož	24 Katarina	Veselin
8 Tor.	Brezm. sp. M. D. ☾	25 Klemen	Rodana
9 Sred.	Levkadija, d. m.	26 A ipij	Savica
10 Čet.	Melhidaj, p.	27 Jakob Perz.	Dražič
11 Pet.	Damaz, p.	28 Štefan, m.	Gojica
12 Sob.	Maksencij, m.	29 Paramon	Široslav
K.: Ivan K. pričuje o Kristu. Iv. 1. — P.: Jezus ozdravi v soboto. Luk. 13.			
13 Ned.	3. adv. Lucija	30 27. po Duhovem	Vitača
14 Pon.	Dušan	1/12 Naum	Vojmir
15 Tor.	Kristina, d. ☉	2 Hababuk, pr.	Cvetana
16 Sred.	Kv. Evzebij	3 Zofonija	Jaronega
17 Čet.	Aleksandrov dan	4 Državni praznik	Strojslav
18 Pet.	† Kv. Gracijan, šk.	5 Sava	Ljubonega
19 Sob.	Kv. Nemezij, m.	6 Nikolaj	Uglješa
K.: Ivan K. poklican v proroke. L. 3. — P.: Jez. ozdr. 10 gobavcev. L. 17.			
20 Ned.	4. adv. Liberat	7 Ambrož	Boživoj
21 Pon.	Tomo, ap.	8 Patapij	Tomislav
22 Tor.	Zenon, m. ☽	9 Brezm. spoč. M. D.	Zvezdana
23 Sred.	Viktorija, d. m.	10 Mena in tov.	Ozrislav
24 Čet.	† Adam in Eva	11 Danijel Stolpnik	Dunja
25 Pet.	Božič. Rojstvo Gosp.	12 Spiridijon	Žitigoj
26 Sob.	Štefan, prvi muč.	13 Evstratij	Zlatka
K.: Simeon in Ana ozn. Gosp. Luk. 2. — P.: O veliki večerji. Luk. 14.			
27 Ned.	Ned. po božiču. Iv.	14 Nedelja praotcev	Pelislav
28 Pon.	Nedolžni otročiči	15 Elevterij	Zorica
29 Tor.	Tomo, šk.	16 Agej	Vrhoslav
30 Sred.	David, kr. ☉	17 Danijel	Branimir
31 Čet.	Silvester, p.	18 Sebastijan	Blažena

Dan se skrči do dne 22. za 19 min. in zopet zraste do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 8 ur 39 min. do 8 ur 24 min.

Beleške.

Pristojbine:

I. Poštne.

A. Tuzemski promet.

V veljavi so naslednje pristojbine:

1. **Pisma** do 20 gr 1 Din, za vsakih nadaljnih 20 gr 50 p.
2. **Dopisne karte** — navadne 50 p, z odgovorom 1 Din.
3. **Vzorci** do 100 gr 40 p, za vsakih nadaljnih 50 gr 20 p; največja teža 500 g.
4. **Tiskovine** za vsakih 50 gr 20 p; največja teža 2 kg; tiskovine za slepce: za vsakih 500 g 20 p; največja teža 3 kg.
5. **Poslovni papirji** do 250 gr 1 Din, za vsakih nadaljnih 50 gr 20 p; največja teža 2 kg.
6. **Mešane pošiljke** — brez poslovnih papirjev do 100 gr 40 p, s poslovnimi papirji do 250 gr 1 Din, za vsakih nadaljnih 50 gr 20 p; največja teža 2 kg.
7. **Priporočnina** 2 Din.
8. **Poizvednica** tudi za navadne pošiljke 2 Din.
9. **Pokaznina** — za povzete pošiljke do 1000 Din 40 p, za poštne naloge do 1000 Din 40 p.
10. **Povratnica**, zahtevana pri predaji, 2 Din, po predaji 4 Din.
11. Za **preklic** pošiljke, izpremembo naslova ali povzetja 3 Din.
12. **Ekspresnina** 2 Din.
13. **Izkaznica o istovetnosti** 8 Din.
14. **Cena listu za odgovor** pri nakupu 8 Din, pri izmenjavi 4 Din.
15. **Poštanske uputnice (nakaznice)** (komad 25 p) —
a) navadne: pristojbina do 25 Din 1 Din, izplačnina 40 p; do 50 Din prist. 1'60 Din, izpl. 40 p; do 100 Din prist. 2 Din, izpl. 1 Din; do 300 Din prist. 3 Din, izpl. 1 Din; do 500 Din prist. 4 Din, izpl. 1 Din; do 1000 Din prist. 6 Din, izpl. 1 Din; do 2000 Din prist. 10 Din, izpl. 2 Din; do 3000 Din prist. 14 Din izpl. 2 Din; do 4000 Din prist. 18 Din, izpl. 2 Din; do 5000 Din prist. 24 Din, izpl. 2 Din; nakaznice nad 1000 Din so dovoljene samo pri paketnih povzetjih. Ekspresnina pri nakaznicah znaša 2 Din, toliko tudi vplačilno potrdilo. Za izplačilno pooblastilo in za podaljšanje roka je treba prošnjo opremiti s kolkom 4 Din in poleg tega z znamko 4 Din; — *b)* brzojavne: zahteva se pristojbina za navadno nakaznico brez izplačnine, brzojavna pristojbina in ekspresnina (razen pri poštroležecih).
16. **Zavitki (paketi)** — *a)* navadni; za težo do 5 kg 16 Din za ločenke 32 Din; do 10 kg 40 Din, za loč. 80 Din; do 15 kg 40 Din, za loč. 120 Din; do 20 kg 80 Din, za loč. 160 Din; za vrednost do 100 Din 2 Din; do 500 Din 4 Din; do 1000 Din 10 Din; do 5000 Din 20 Din; za vsakih nadaljnih 1000 Din 2 Din; — *b)* povzetni: pristojbina kakor za navadni zavitek iste teže in vrednosti, za povzetje isto pristojbino kakor za nakaznico istega zneska; največji znesek povzetja je dovoljen do 5000 Din.

17. **Denarna pisma** — pristojbina za težo: karton za priporočeno pismo iste teže; pristojbina za vrednost: do 100 Din 1 Din; do 500 Din 2 Din, do 1000 Din 4 Din, za vsakih nadaljnjih 1000 Din 2 Din. Dostavnina: 2 Din, obvestnina 40 p, ekspresnina 2 dinarja.

B. Inozemski promet.

1. **Pisma:** do 20 gr 3 Din, do 40 gr 4.50 Din, za vsakih nadaljnjih 20 gr 1.50 Din; največja teža 2 kg.
2. **Dopisne karte,** navadne, 1 Din 50 p; z odgovorom 3 Din.
3. **Vzorci:** do 100 gr 80, za vsakih nadaljnjih 50 gr 40 p.
4. **Tiskovine:** za vsakih 50 gr 40 p; t. za slepce: za vsakih 500 gr 20 p.
5. **Poslovni papirji:** do 250 gr 2 Din, za vsakih nad. 50 gr 40 par.
6. **Mešane pošiljke:** brez poslovnih papirjev do 100 gr 80 p, s poslovnimi papirji do 250 gr 2 Din, za vsakih nad. 50 gr 40 par.
7. **Priporočnina** 2 Din; poizvednica za navadne pošiljke 4 Din; povratnica, zahtevana pri predaji, 2 Din, po predaji 4 Din; preklic pošiljke, izprememba naslova ali povzeta 4 Din; ekspresnina 4 Din.

II. Brzobjavne.

Za brzobjavko v notranjem prometu se plača redne besedne pristojbine 30 p, najmanj 3 Din (od sobote 20. ure do ponedeljka 8. ure trikratno); vsaka brzobjavna polica velja 20 p. Brzobjavka s potnino: pristojbina za brzobjavko 1 Din 50 p, za sporočilo potnine, potnina: za kilometer po dnevu 2 Din, ponoči 4 Din, največ do 10 km.

Najvažnejše o brzobjavkah v evropskem inozemstvu: pri vsaki brzobjavki se računa ena beseda več; ob nedeljah se ne računa 3kratna pristojbina; najmanjša pristojbina znaša 1 frank.

Lestvice za pristojbino kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.

Od vseh vrst menic, ne glede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu:

do	300 Din			Din	0:60
preko	300 Din	do	600 Din	Din	1:20
"	600	"	1.200	"	2:—
"	1.200	"	2.000	"	4:—
"	2.000	"	3.200	"	6:20
"	3.200	"	5.000	"	9:80
"	5.000	"	6.800	"	13:20
"	6.800	"	10.400	"	19:—
"	10.400	"	14.000	"	25:—

preko	14.000	Din	do	20.000	Din	. . . . .	Din	34—
"	20.000	"	"	26.000	"	. . . . .	"	43—
"	26.000	"	"	32.000	"	. . . . .	"	52—
"	32.000	"	"	38.000	"	. . . . .	"	61—
"	38.000	"	"	44.000	"	. . . . .	"	70—
"	44.000	"	"	50.000	"	. . . . .	"	79—
"	50.000	"	"	60.000	"	. . . . .	"	94—
"	60.000	"	"	70.000	"	. . . . .	"	109—
"	70.000	"	"	80.000	"	. . . . .	"	124—
"	80.000	"	"	90.000	"	. . . . .	"	139—
"	90.000	"	"	100.000	"	. . . . .	"	154—
"	100.000	"	"	125.000	"	. . . . .	"	192—
"	125.000	"	"	150.000	"	. . . . .	"	230—
"	150.000	"	"	175.000	"	. . . . .	"	268—
"	175.000	"	"	200.000	"	. . . . .	"	306—
"	200.000	"	"	250.000	"	. . . . .	"	382—
"	250.000	"	"	300.000	"	. . . . .	"	458—
"	300.000	"	"	350.000	"	. . . . .	"	534—
"	350.000	"	"	400.000	"	. . . . .	"	610—
"	400.000	"	"	500.000	"	. . . . .	"	760—

preko 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.

II. Kolek za pobotnice. Od vsakega zneska . . . . . $\frac{1}{2}$ 0/0

III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupne in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922):

Za premičnine	2 0/0
Za nepremičnine	6 0/0

b) Pristojbina za druge pogodbe:

—	Din	do	5	Din	. . . . .	Din	—05
preko	5	"	"	10	"	"	—10
"	10	"	"	15	"	"	—15
"	15	"	"	25	"	"	—25
"	25	"	"	50	"	"	—50
"	50	"	"	75	"	"	—75
"	75	"	"	100	"	"	1—
"	100	"	"	200	"	"	2—
"	200	"	"	300	"	"	3—
"	300	"	"	400	"	"	4—
"	400	"	"	500	"	"	5—
"	500	"	"	600	"	"	6—

in za nadaljnjih vsakih 400 Din po 2 Din več.

IV. Kolek za račune.

do	100	Din	. . . . .	10	par
preko	100	"	. . . . .	20	"

Kompoljski:

Iz temnih dni.

Živimo v povojni psihozi, ki je ustvarila v širokih ljudskih plasteh tako pogoste tipe ljudi sedanjega časa in razmer, ljudi, katerih pogled se ne ozira v preteklost, ne vha ja v bodočnost, ampak motri samo golo sedanost. Sedanji rod ne uva žuje niti preteklosti, niti bodočnosti, ampak živi samo trenutku. Zato pa je njegovo življenje te Źko, ker nima časa obujati spomina na mukepolno našo preteklost in si ne more ustvarjati razveseljivih in oživljajočih slik lepše bodočnosti. Radi tega se ne zaveda dobrin, katere nam je prineslo osvobodjenje, ampak vidi in čuti samo te Źkoče, katere so združene z novo nastalo državo.

Bila je doba, katero bi lahko imenovali dobo borbe za slovenske Źige in napise. Tujec je sedel na vseh boljših mestih in delil »pravico« po svoje. Tujec je nam metal drobtinice izza bogato obložene na še mize. Njegov jezik je vladal po vseh naših uradih in šolah. Tujčeva oholost se je šopirila prav tako kakor v uradih, tudi zunaj na ulici in v vsem javnem življenju. Za posamni slovenski napis na Źigu kakega urada ali na kolodvorskem poslopju smo se borili z občudovanja vredno vztrajnostjo in doslednostjo leta in leta ter ga naposled še nismo dosegli. Vso svojo veliko energijo smo izgubljali v boju za malenkosti, ki so se nam zdele pomembne in velike. Tako smo postali pri tem še sami malenkostni in ne moremo prav pojmiti velike dobe, v kateri živimo, ne pregledati in se

zavedati vseh dobrin, ki nam jih je prinesla nova doba, doba svobode in osamosvojitve.

Zato utegne biti umestno, da se včasih ozremo nazaj v ono preteklost, ki je za nami in se ne porrne nikoli več, v preteklost, ko je nad nami gospodoval kruti tujec. Potem bomo laže videli tudi solnčne strani sedanjih hudih časov in razmer in ne bomo tako živo občutili njihove peze.

Izza tistih temnih dni hočem na kratko opisati značilen dogodek iz življenja na jezikovni meji, ki se je pripetil meni in ki jasno osvetljuje takratne razmere in naš obupno žalostni položaj kljub vsem zajamčenim iluzoričnim pravicam, ki smo jih imeli mi in naš jezik na — papirju.

Bilo je leta 1909., torej v prvem letu, odkar mi je poverila CM družba vodstvo svoje šole na Muti v prirodno tako krasni Dravski dolini. Ker sem bil gmotno neodvisen od nemške deželne uprave, zato sem tem laže posvečeval svoje skromne moči narodnoobrambnemu delu.

Marnberški okraj je štel takrat po znanem avstrijskem ljudskem štetju približno 10.000 Slovencev in samo 5000 Nemcev. Koliko Slovencev je bilo v tej tretjini prebivalcev, si lahko mislimo. Kljub vsem tem in drugim dejstvom pa so imeli Nemci pri državnih, deželnih, okrajnih in občinskih uradih vse pravice, Slovenci pa prav nobene. Niti enega samega narodnozavednega uradniškega sluge nismo imeli, še manj seveda poduradnika ali celo uradnika. Če je kedaj slučajno zašla kaka taka »garjeva ovca« v prusovsko navdahnjeni pašalik, se je morala v najkrajšem času preleviti, ali pa so jo spravili razni mogotci kratkomalo proč. Pri sodišču je imel takrat glavno besedo sodnik Gränitz, ne pa predstojnik sodišča. Ta mož sicer ni imel posluha, a vendar tako občutljiva ušesa, da ni prenesel slovenske besede. Le v skrajni sili je govoril slovenski s Pohorcem, ki ni znal niti besedice nemški.

S tem trdim in neizprosnim možem sva nehote trčila skupaj na tale način:

Spomladi tistega leta sem dobil nekega dne pismo s sodišča. Bilo je priporočeno s povratnico in je nosilo nemški naslov in samonemški žig drž. sodišča, ki je sodilo pravico 10.000 Slovincem in 5000 uradno naštetim Nemcem. Nekaj časa vrtim tisto pismo v rokah, ne da bi ga odprl. Tudi me ni mučila prav nobena radovednost, ker sem si bil v svesti, da nisem ničesar zakrivil in tudi ničesar ne podedoval. Pri tem obračanju pa mi šine v glavo misel na znani, kakor lastika raztegljivi člen XIX. avstrijske ustave, ki govori tako lepo o ravnopravnosti narodov. Radovednost me je gnala, da sam preiskusim, kako daleč sega lepa teorija v prakso. Zato sem pismo vrnil neodprto s pripisom na drugi strani, da zahtevam na podlagi omenjenega člana vsaj dvojezičen naslov in žig, če že ni mogoč samo-slovenski napis in žig.

Pismo je romalo nazaj na sodišče v roke sodnika Gränitza. Kakšen izraz se je pojavil pri sprejemu pisma na njegovem obrazu, si lahko mislimo. Najbrž je moja slovenska trma vzbudila njegovo nemško. Zakaj za dober teden sem prejel zopet tako pismo s sodišča. Ker ga nisem hotel sprejeti, mi ga je pismonoša po navodilu pošte pustil na mizi. Storil sem z njim tisto kakor prvič.

Tudi še tretje pismo je prišlo po malo daljšem presledku, a zadela ga je prav tako usoda prvih dveh, ker je imelo prav tiste znake. Mesto četrtega pisma pride sam sodnijski sluga, ki je bil že velik nemški gospod morda prav zato, ker ga je rodila slovenska mati. V pokvečeni nemščini in s samozavestno in oholo gesto mi raztolmači, da moram iti z njim na sodišče, ker se nisem odzval pismenim pozivom.

Kaj hočete; uradni sluge so bili takrat že imenitni gospodje, posebno če so bili izvršujoči člani »Turnvereina« in »Südmarke«. Zato sem za tre-

nutek omahoval, kaj naj storim. Pravzaprav mi tudi tako spremstvo ne bi bilo ravno neljubo, ker sem takrat imel še precej smisla za študij ljudi in razmer v meni novem kraju. Pri tem omahovanju se mi pa zopet vzbudi tista prava kranjska trmo-glavost, katera me ni zapustila niti po večletnem službovanju na Štajerskem. Zato sem docela mirno pojasnil oblastnemu gospodu sodnemu slugi, da grem radevolje z njim, če ima vsaj dvojezični to-zadevni ukaz sodišča. Mož je ostrmel nad predrz-nostjo slovenske pare, potegnil nemško pisani ukaz in mi v sveti nemški ogorčenosti zapretil, da naj si vse zle posledice pripišem sam.

Ta smešnotragični prizor se je izvršil na bin-koštni četrtek na prostornem hodniku CM šole na Muti tik pred deveto uro. Okoliški malčki so že prihajali v šolo, ko se je sluga zasukal na peti in me zapustil. Jaz sem stopil v učilnico in se zatopil v svoje delo. Sodni sluga in njegove pretnje mi niso prišle niti na misel.

Kazalec na uri se je med tem pomaknil na ednajst. Prav tedaj sem hotel zaključiti pouk in privoščiti učencem in sebi postavni oddih za četr-t ure. Pa še odpro nenadoma vrata šolske sobe in se prikaže na pragu postava orožnika z nasajenim bajonetom. Za njegovimi pleči pa je kukal škodo-željni obraz sodnega sluga, ki me je zapustil pred dvema urama. Še nekam hitro sem se zavedel sitne situacije. Zaradi svojih učencev sem se hotel izogniti vsakemu incidentu in pristopil k orožniku. Ta me pozove, da moram z njim na sodišče.

Uvidel sem, da bi bilo tu vsako pojasnjevanje in obotavljanje neumestno. Zato sem prosil orož-nika, da počaka par trenutkov, ker moram odrediti radi nadaljnega pouka in se tudi preobleči. Brez pomisleka mi je dovolil, a sledil je vsakemu mo-jemu koraku za petami. Šel je z menoj, ko sem stopil k svoji ženi, učiteljici prvega razreda, da sem jo obvestil o vsem in ji naročil, naj združi za

nadaljni pouk oba razreda. Spremljal me je v moje stanovanje, da sem se preoblekel. Povsod pa je seveda moral biti poleg tudi sodni sluga, kateri je imel pri vsem tem vidno zadoščenje in je venomer priganjal k odhodu. Zato mi menda tudi orožnik ni dovolil, da bi bil kaj malega pojužinal. Tekom dobrih desetih minut je bilo izvršeno vse in smo stopili obdani od strmeče šolske dece na vrt za hišo; jaz v sredini, moža postave ob strani. Kratko slovo od žene in otrok in odšli smo. Preden pa smo stopili na cesto, je vtaknil orožnik bajonet v nožnico in me opozoril, da bi morda izbrali pot za trgom in se tako vsaj deloma umaknili radovednim očem nemških tržanov. Mož je menda hotel vsaj nekoliko olajšati po svojih nazorih za mene mučno situacijo. Jaz pa sem bil docela ravnodušen in nisem občutil niti pičice sramote. Navdajala me je samo radovednost, kako se bode končal ta nenavadni konflikt. Zato smo korakali kar po sredi Mute na pot proti Marnbergu.

Spominjam se še prav dobro, da je bil tisti binkoštni ponedeljek leta 1909. nad vse krasen pomladanski dan, Čisto nebo se je razprostiralo nad zelenim Pohorjem in Kozjakom, na katerem so nekako ponižno radovedno zrli posamni kmetjski domovi izza svežega zelenja v svet. Rahel vetrič se je poigral in valovil žito, ki je ravnokar poganjalo prvo klasje. Ob široki, gladko napeti cesti je šumela mogočna Drava. Tam na njenem desnem bregu, tik pod cerkvico Device Marije na Kamnu je sopihal vlak proti starodavni Vuzenici, ki je bila kljub vsem naporom nasprotnikov še vedno v slovenskih rokah. Z vzhodne strani je radovedno zrl na nas ponemčeni Remšnik. Nenavadna krasota tega pomladanskega izprehoda me je bila tako prevzela, da sem skoro pozabil na svoja nenavadna spremljevalca, ki sta stopala ob moji strani svečanostno molčeča. Šele ob vhodu v Marnberg sem se zopet zavedel svojega nenavad-

nega položaja, ko so obstajali radovedni tržani ob cesti in zrlji za nami. Teh radovednežev je bilo izredno veliko število. Večina je zrla nekam topo začudeno med tem, ko posamniki niso mogli prikriti svojega veselja in zadoščenja. Takrat namreč še ni bil osebno poznan v Marnbergu »der win-dische Lehrer« iz sosednje Mute. Najbrž jih je bil opozoril na ta nenavadni prigon moj »prijatelj« sodni sluga.

Ko smo prišli na sodišče, je bila ura krog pol ene. Seveda ni bilo nikogar v uradu ob tem času. Sodni sluga je nekam izginil, midva z orožnikom pa sva sedla na hodniku na klop in čakala. Po eni uri se vrne sluga in pove, da gospod sodnik skoro pridejo. In res ni dolgo trajalo, se prikaže sodnik s pisarjem. Po kratki formalnosti me izroči orožnik sodniku in kmalu nato se začne nenavadno zasliševanje, ko me je gospod sodnik prej premo-tril od pet do temena skozi očala.

Nočem navajati posamnosti zasliševanja, dasi bi bile v marsikaterem oziru zanimive. Nad eno uro je trajala ta procedura in sodnik ni ves ta čas izpregovoril niti besedice slovenski, jaz pa niti besedice nemški. Zaslišan sem bil namreč kot priča v neki zasebni tožbi izza mojega prejšnjega službenega mesta. Navedem naj samo konec tega zaslišanja.

Ko sva se s sodnikom sporazumela kljub vsem težkočam in ostala oba zvesta vsak svojemu principu, mi reče, da naj podpišem zapisnik. Zapisnik je bil samoobsebi umevno nemški in se mi ni niti prečital. Jaz pa sem podpis odklonil in povedal tudi vzrok, ker je zapisnik nemški. Ta moja izjava pa je sodnika tako razburila, da je bil ves iz sebe. Hipoma je izginila vsa njegova mirna uradniška dostojanstvenost in je jel kričati nad menoj v navadnem tonu posurovelega hlapca-pijanca, češ, da mi bode že strl slovensko trmo ter me vtaknil v zapor in prisilil k podpisu.

Ko je minila prva ploha, katero sem opazoval jaz docela hladno in s tihim zadoščanjem, me sodnik za nekaj časa zopet vpraša za podpis. Na moj odločen »ne«, se je sodnik razkričal do hripavosti. Za vse njegove grožnje se nisem zmenil, ker sem se zavedal, da ima tudi krivica in nasilje svoje meje, ter sem ponovno izjavil, da naj sodnik stori napram meni, kar mu veleva dolžnost in zakon, a mojega podpisa ne dobi na zapisnik.

Bil sem popolnoma uverjen, da me vtakne vsaj za nekaj ur v zapor. Pa me le ni. Ko se je namreč končno umiril in pokadil razmotrivaje nenavadni slučaj par svalčic, je kratko narekoval, da priča noče podpisati zapisnika, ker je nemški in me je odslovil.

Kazalec ure se je pomikal proti pol trem, ko sem stopil zopet na prosto sam brez vsega spremstva. Začutil sem zmučenost v telesu in sumljivo praznoto v želodcu. Uvidel sem šele takrat, da je vsa ta nenavadna procedura zmučila moje telo in mi kolikor toliko legla na živce in na dušo. Bil sem telesno in duševno potrtn in zbolelo me je, ne ker se je to zgodilo meni, ampak ker se je tako in še slabše godilo našim ljudem. Zakaj, če je postopal sodnik z menoj tako surovo in kruto, kako je šele moral postopati z ubogim in nezavednim pohorskim kmetom ali delavcem.

Nekaj trenutkov sem obstal in premišljal, v katero neznano gostilno bi krenil, da bi se okrepčal. Takrat pa se spomnim prestrašenih malčkov učencev, ki so me videli odhajati pred nekaj urami v sumljivem spremstvu dveh mož postave in pravice; domislil sem se skrbne žene, ki sama samcata sameva v onem velikem in prostornem šolskem poslopju in misli na mene. Zavedel sem se, da se bodo otroci naše šole razkropili po vsem okolišu in povedali staršem, da je orožnik odgnal njihovega učitelja. Ker nisem bil niti še eno leto na tej postojanki in me ljudstvo še ni moglo poznati, bi

imela ta novica vsekakor slabe posledice za šolo. V par kratkih hipih je bil storjen sklep in nisem krenil nikamor v gostilno, ampak naravnost proti domu.

Pot iz Mute v Marnberg in obratno sem pozneje premeril čestokrat. A nikoli se mi ni zdela tako dolga kakor takrat, dasi nisem rabil za to pot nikoli tako malo časa. Niti pol ure ni preteklo in že sem prisopihal v šolsko poslopje na Muti. V zvoniku je bila ura tri, in v razredu so učenci ravnokar odmolili sklepno molitev, ko sem stopil skozi vrata.

To bi bili morali videti vesele obraze in široko odprte žive oči malčkov, ko so me zopet zagledali med seboj samega in prostega. Tisti hipec mi je bil najlepše plačilo za vse, kar se je bilo zgodilo z menoj v onih urah neprijetnega. Govorile so mlade nedolžne duše v vsej svoji kmečki priprostosti in nepokvarjenosti. Česar niso mogle izraziti okorne besede, so izražale oči. Stiskali so mi roke, dotikali se obleke in bili vsi srečni z menoj vred.

Ko se je plegla prva radost, sem pozval vse otroke in jih peljal k trgovcu v istem poslopju. Kupil sem vsakemu eno žemljo in za dva krajcarja sladkorčkov ter jih obdaril, češ, da bodo vedeli, kdaj je orožnik odgnal njihovega učitelja samo zato, ker je Slovenec in ljubi svoj materin jezik. In razkropili so se zadovoljni in veseli na vse strani.

* * *

To je prvo poglavje zanimivega in značilnega dogodka pred 16. leti na severni meji v kraju, kjer je bilo uradno naštetih 10.000 Slovencev in samo 5000 Nemcev. Morda opišem kdaj še drugo poglavje in pa konec, ki nista nič manj zanimiva in poučna. Le toliko naj povem, da so se stavile v tej zadevi v bivšem avstrijskem parlamentu interpe-

lacije in sem končno po hudem boju vendarle dobil s sodišča v Marnbergu slovenski dopis s slovenskim naslovom. Bil sem nanj upravičeno ponosen.

Tega dogodka nisem opisal zato, ker se je slučajno pripetil meni. Saj so imeli tudi drugi podobne slučaje. Omenil sem ga le radi tega, da se vidi, kako se je godilo še nedavno nam tako v tem, kakor v drugih ozirih, in kako se godi nam sedaj.

Upoštevajmo preteklost, mislimo na bodočnost in lažje bode breme, ki ga nam nalaga sedanjost.

Pozor!

Pozor!

Dolžnost

vsakemu zavednemu Slovencu bodi:
da je **član Družbe sv. Cirila in Metoda.**

Njeni člani so:

1. **pokrovitelji**, ki plačajo 50 Din,
2. **ustanovniki**, ki plačajo 15 Din,
3. **letniki**, ki dajo po 3 Din na leto,
4. **podporniki**, ki žrtvujejo vsaj 50 par na leto.

Vsak naj se vpiše pri bližnji podružnici in naj skuša pridobiti še kakega novega člana!

Alojz Gradnik:

Ujedinjenje.

*Smo bratje? Enega rodú? Od kdaj?
Je slavno truplo kraljeviča Marka
k nam pripeljala Svetogorca barka?
Je Kosovo, Kumanovo naš kraj?*

*Je kolo mar naš davni običaj?
Kaj se pri nas praznuje krstna slava?
Kaj v naši pratiki je sveti Sava?
Je naša prošlost zgodovina vstaj?*

*Je bila tudi nam svobóda draga
bolj od življenja našega in blága?
Smo jedli mi prognanste v grenki kruh?*

*Smo res družina? Enega imena?
Smo ene vere? Enega plemena?
Ni jezik drug, ni volja, misli, duh? —*

*Smo bratje! Grehi nesvobódnih dni
težijo nas in prošlosti pošasti
nas plašijo in nas držé v oblasti,
mrličí še pijejo našo kri.*

*Se rije v žilah nam tujinstva strup.
O bratje! Hočemo nazaj k propasti?
Spet v prejšnji mrak in mráz? Pustimo rasti
v vseh srcih le ljubezen, vero, up!*

*Opróstimó zlih misli se in zmôt!
Prostrane domovine so dobrane,
ne glejmo nanje, bratje, iz nižave!*

*Stopimo na najvišje naše gôre!
Samo z gorâ se vidi vrelo zóre
in le z vrhov v bodočnost daljna pô!*

Naši pokojniki.

E. L.:

1. Ivan Šubic.

Dne 11. marca 1924 je v Ljubljani nagloma umrl vladni svetnik I v a n Š u b i c, ravnatelj obrtnih in trgovskih šol v Sloveniji. Njegova nepričakovana smrt pomeni hud udarec in nezaceljivo rano za strokovno šolstvo in za vso domovino, ki je izgubila moža globokega znanja, vsestranske naobrazbe in neumornega dela.

Pokojni Šubic se je rodil dne 12. oktobra 1856 v Poljanah nad Škofjo Loko kot sin edinec slikarja in podobarja Janeza Šubica. Šubičev rod je dal slovenski domovini več umetnikov. Odlična slikarja Janez in Jurij Šubic, oba Poljanca, sta bila pokojnemu Ivanu bratranca. Ker se je oče leta 1861. preselil z rodbino v Škofjo Loko, se je Ivan Šubic šolal z odliko v ondotni osnovni šoli (1863—1867). Nato je z odličnim zrelostnim izpitom dovršil ljubljansko gimnazijo (1867—1875). Na dunajskem vseučilišču je napravil leta 1881. izpit iz prirodopisja za višje, iz matematike in prirodoslovja za nižje razrede z nemškim in leta 1883. tudi s slovenskim učnim jezikom. Po enoletnem učiteljevanju v Mahrovem trgovinskem zavodu je opravil š. poizkusno leto v ljubljanski višji realki in kmalu prestopil kot suplent v državno gimnazijo. Leta 1888. je posečal tehnološki muzej na Dunaju. Dne 1. septembra i. l. je postal učitelj in voditelj v novo ustanovljeni strokovni šoli za obdelovanje lesa ter za čipkarstvo in umetno

vezenje v Ljubljani. Nova šola je pod Šubičevim vodstvom krepko rastla. Iz nje se je razvila leta 1911. državna obrtna šola, leta 1917. višja stavbena in višja strojna šola in naposled leta 1920. srednja tehnična šola. Njen ravnatelj je dosegel leta 1915. šesti činovni razred. Že poprej je postal nadzornik obrtno-nadaljevalnim šolam (1905—1919), pozneje poročevalec za obrtno šolstvo v Sloveniji (1919) in naposled (1923) honorarni nadzornik za obrtno in trgovsko šolstvo v Sloveniji. Leta 1908. je bil Š. odlikovan s Fran Josipovim redom, malo pred smrtjo pa z redom sv. Save.

Dne 17. oktobra 1887. je sklenil Š. zakon s Hedviko Fabianijevo iz ugledne škofjeloške rodbine, ki mu je bila krepka in zvesta opora v življenjskih borbah. Narodu sta dala 5 skrbno vzgojenih sinov in hčerko, ki je umrla v nežni dobi ne še 4 let.

Vladni svetnik Š. je bil tih in miren v vedenju, skromen v nastopu, ljubeznjiv in odkritosrčen v občevanju, postrežljiv s praktičnimi nasveti, po katere so se tolikokrat zatekali k njemu zlasti obrtniki, radodaren in blagohoten, če je kdo potreboval njegove pomoči. Bil je mož kremenitega značaja, trdne volje in dosledno naprednih nazorov, nesebičen, čist, idealen. Š. je bil velik prijatelj neizkušeni mladini, dober kolega, vesten in pravičen kot profesor, ravnatelj in nadzornik. V zasebnem življenju je bil zabaven, šegav in dovtipen družabnik, šaljiv in duhovit pripovedovalec svojih spominov in doživljajev.

Ginljiva je bila Šubičeva ljubezen in spoštovanje do roditeljev. Pri njih je najrajši prebil velike počitnice. Srečen je bil v domači očetovi, oziroma pozneje svoji hiši z obširnim vrtom in kopeljo v Poljanščici. Iz svojega loškega Tuskula je rad zahajal v rodne Poljane obiskat rojaka in najboljšega prijatelja, visoškega gospodarja drja. Ivana Tavčarja.

V neumornem, mnogoletnem delu za napredek našega naroda je malo mož, ki bi se mogli kosati s pokojnim Š. Nevenljive zasluge si je priboril za *obrotno strokovno šolstvo* v Sloveniji. Še posebej mu gre zasluga, da je v hudih časih osvojil omejeno šolstvo Slovenstvu in ga rešil nemške nad-

Ivan Šubic.

vlade. Š. je dosegel, da so se otvorili na obrtni šoli teoretični in praktični tečaji merkantilne stroke za učitelje. Š. je posredoval in sestavljal slovenske strokovne knjige. Po njegovem prizadevanju se je uvel v obrtnonadaljevalnih šolah za vajence edino uspešni dnevni pouk. Prej gostujoča pod tujo

streho si je obrtna šola leta 1911. z železno energijo Šubičevo in s podporo mestne občine in trgovske zbornice (Hribar = Murnik) pridobila svoje poslopje. Šola na Mirju je krasen spomenik Šubičeve delavnosti.

Pokojnik je mnogo deloval v društvih in korporacijah. Devet let (1899—1907) je bil š. član vodstva Družbe sv. C. in M., leta 1905. in 1906. član ožjega odbora, leta 1906. načelnik šolskega odseka, začasni tajnik in pisarniški ravnatelj, ves čas pa vpliven zagovornik družbenih koristi. Kot izkušen šolnik, umen gospodar in spreten graditelj je s svojim taktim nastopom in s prepričevalno besedo storil Družbi mnogo dobrega in dosegel za njo velepomembne uspehe. Njen bivši mnogoletni prvomestnik msgr. Tomo Zupan zatrjuje, da je bil pokojni š. najvrlejši delavec v odboru za njegove prvomestniške dobe in da se je zlasti odlikoval kot večč zidalec. Udeleževal se je š. sploh v vseh panogah družbenega notranjega in vnanjega delovanja. S svojimi inicijativnimi predlogi je priboril Družbi ugled in trdno podlago. Dosegel je, da so višje šolske oblasti v smislu temeljnih zakonov jele Družbi slovensko dopisovati. Uredil je popis šolskega inventarja in hišnega imetja. Živahno se je zanimal za uvedbo in razširjenje družbenih kolkov. Bil je preudaren svetovalec pri ravnanju z družbenim blagom. Največjih zaslug pa si je pridobil za Družbo na šolskem polju kot poročevalec o njenih vrtcih in zgradbah v Trstu in na Koroškem. Njegovemu osebnemu posredovanju se je posrečilo, da je vsa težavna sporna vprašanja izvedel za Družbo koristno in uspešno ter izravnal vsa preteča globoka nesoglasja. Družba sv. C. in M. je obžalovala, da se je moral š. radi ogromne poklicne zaposlenosti prezgodaj posloviti od nje kot odbornik. Koliko koristnega bi bil še Družbi izvojeval!

Pokojni Š. je bil 30 let (1887—1914 in 1917—1920) delaven *odbornik* »*Slovenske Matice*«, kateri je poleg drugih spisov poklonil epohalno knjigo »*Elektrika*«, izdano v dveh zvezkih leta 1897. in 1898. Živahno je učinkoval v raznih odsekih, zlasti v književnem in gospodarskem. Slov. Matica je poslala Š. kot svojega zastopnika v odbor za zgradbo »*Narodnega doma*«. Da stoji danes ta ponosna zgradba, k temu je veliko pripomogla »*Krajcarska družba*«. Med desetorico požrtvovalnih osnovateljev tega društva je bil Š.

Kot raziskovalec zgodovinskih starin in strokovnjak na umetniškem polju se je pridružil Š. »*Muzejskemu društvu*«, kateremu je bil osem let (1892—1900) vesten blagajnik in parkrat predavatelj. Š. je tudi deloval v odboru »*Društva za kresčansko umetnost*«. Njegovi nasveti, ki jih je dajal v tem delokrogu, so bili neprecenljivi. Imenovanemu društvu je bil dalje časa podpredsednik.

Zelo obsežno in jako plodonosno je bilo Šubičevo delovanje v *občinskem svetu ljubljanskem* (1892—1909). Zlasti zaslužno je posloval kot član in dve leti načelnik direktorija mestne elektrarne in vodovoda, kot zastopnik občinskega sveta v mestnem šolskem svetu in kot član raznih odsekov. Za blaginjo ljubljanske mestne občine je Š. jako mnogo storil zlasti v potresni dobi. Dejstvo, da se njegovo ime ne nahaja v zlati knjigi ljubljanskih častnih meščanov, nas zato preseneča.

Zaradi temeljitega znanja v stroki kulturne tehnike je bil Š. imenovan državnim delegatom v odboru za *osuševanje barja*, o katerem je že leta 1886. spisal zanimivo razpravo v gimnazijskem izveščju. Kot ravnatelja srednje tehnične šole so povabili Šubica v odbor za prireditve *velesejma*. Ob 2. velesejmu (1922) je zanimala posetnike umetniška zgodovinska razstava v obrtni šoli; omogočil jo je Š. Kot *pisatelj* zavzema Š. med veščaki, ki so obdelovali popularno znanstvo, od-

lično mesto. Razen že navedenih spisov je raztresenih po raznih časopisih mnogo plodov Šubičevega peresa, zlasti prirodoznanskih in umetnostnih člankov.

Pokojni Š. se je udeleževal tudi kot *politik*. Izvoljen na programu narodnonapredne stranke je tri leta (1898—1901) zastopal v kranjskem deželnem zboru mesti Kranj in Škofjo Loko.

Vest, da ravnatelj Šubica ni več, ki jo je zvedela Ljubljana v jutranjih urah dne 11. marca, je legla kakor težka mora na vsa rodoljubna srca. Izguba je bila prenenadna in presilna. Kako ga je cenila Ljubljana in z njo ves narod, se je pokazalo dva dni pozneje, ko se je Š. poslednjikrat odpravil iz njenega krila v ljubljeno Škofjo Loko k večnemu počitku. Iz vseh slojev so privreli njegovi mnogobrojni častilci na slovesni pogreb. Med govorniki, ki so se poslavljali od pokojnika, je poudarjal prvomestnik Družbe sv. C. in M. vladni svetnik A. Senekovič zlasti Šubičevo odlično sodelovanje pri izdajanju prvih slovenskih učnih knjig.

Zaključena je žal prekmalu Šubičeva posemeljska pot, ni pa zaključena bujna rast semena, ki ga je zasejal v slovensko zemljo. Večna mu slava!

A. B.:

2. Makso Pleteršnik.

V častitljivi starosti 83 let je dne 13. septembra 1923 preminul v svojem rojstnem kraju v Pišecah sredi vinskih goric velezaslužni učenjak in rodoljub **Makso Pleteršnik**, gimn. profesor v p. Pokojnik je bil tih, skromen, a neumorno delaven učenjak in vzoren rodoljub starega kova. Vseh njegovih pisateljskih del na tem mestu ni mogoče naštevati. Trajno vrednost pa ohrani njegov »Slo-

vensko-nemški slovar«, kateremu je posvetil celih 10 let svojega življenja. Še manj pa je mogoče navajati vseh njegovih dobrih del, ki jih je delil tako, da levica ni vedela, kaj je dala desnica. Posebno revnim dijakom je bil velik dobrotnik. Naši

Makso Pleteršnik.

šolski družbi C. M. je bil pokojnik dvakratni pokrovitelj, a to v dobi, ko je njegova mesečna pokojnina jedva toliko znašala, kot enkratna pokroviteljnina. Tu objavljena slika pokojnikova je iz mlajših let. Slava njegovemu spominu!

Prof. Franc Mravljak:

3. Marija Pahernikova.

Severna meja naše ujedinjene domovine je imela v mračni dobi narodnega suženjstva le malo požrtvovalnih narodnih delavcev in budnih strazarjev. S tem večjim spoštovanjem in globokejšo hvaležnostjo se moramo spominjati onih nacijonálnih mož in žen, ki so se ustavljali raznarodovanju našega življa pod pritiskom premožnega nemškega meščanstva vsekdar z besedo in dejanjem. V marnberškem okraju slovi po svojem odločno narodnem mišljenju in po svoji iskreni ljubezni do rodne grude *hiša Pahernikova*. Iz te hiše so nesli k večnemu počitku dne 8. septembra 1923. vzor slovenske narodne žene in dobre matere, gospo *Marijo Pahernikovo*, roj. Robičevo, veleposestnico v Vuhredu.

Njeni predniki so se preselili krog leta 1810. iz Št. Petra pri Mariboru v Limbuš, kjer se je porodila dne 7. aprila 1849. gostilničarju in takratnemu županu Franu Robiču kot šesti izmed devetih otrok rajna Marija. Med drugimi odličnimi sorodniki je bil njen brat Fran Robič dolgoletni državni in deželni poslanec ter deželni odbornik, ki je do svoje smrti leta 1913. na vseh svojih mestih odločno zastopal pravične zahteve svojega naroda. Po hitro minulih letih brezskrbne mladosti, vzorne vzgoje in lepega rodbinskega življenja je morala zapustiti Marija vinorodne gorice leta 1880., ko jo je zasnil ugledni veleposestnik Ivan Pahernik v Vuhredu, ter se preseliti v marnberški okraj, da si tukaj zgradi svoje lastno ognjišče. Radi svojega blagega značaja se je hitro vživela v nove razmere. Kmalu je bila znana po vsem okraju kot izborna gospodinja, a zaslovela je tudi njena izredna delavnost, dobrosrčnost in gostoljubnost. Ko je postala leta 1903. vdova, se je oklenila s

podvojeno ljubeznijo svojih dveh sinov ter jima z najskrbnejšo vzgojo vcepila v srce vse one lepe lastnosti, ki so jo dičile v tako obilni meri.

Že izza svoje mladosti je ljubila rajnka pred vsem pestro naravo. Med pisanimi gredicami in duhtečimi vrtnicami, ki jih je negovala lastnoročno

Marija Pahernikova.

z največjo skrbnostjo, so žarele od zadovoljstva njene oči; tu je pozabila na vse bridkosti zemeljskega trpljenja. Kdor se pa pogloblja s čuvstvenostjo in s pravim užitkom v misterij narave, ta ima gotovo blago srce, pristopno za vse lepo in dobro.

In tako je pokojno Marijo Pahernikovo odlikovala zlasti globoka in iskrena ljubezen do naroda in jugoslovenske domovine. V borbeni dobi za slovensko grudo bi bila žrtvovala za nacijonalno stvar vse. Gmotno in moralno je podpirala vsa narodna in kulturna društva svojega okraja, vse Dravske doline in ostalega dela ogrožene Slovenije. Ako se ni mogla osebno udeležiti kake narodne ali kulturne prireditve, je vsekdar radovoljno položila svoj obolus domovini na oltar. Zlasti je pa ljubila Družbo sv. Cirila in Metoda. Saj je opazovala na lastne oči, kako potujčujejo v okraju šulferajnske šole mlada slovenska srca. Za Družbo in njene šole je radi tega darovala najrajši; v njeni hiši je bil stalno družbeni nabiralnik. Za naravo in slovensko deco je plamtelo vsekdar njeno dobro srce. Prisostvovala je podivjanosti nahujskane renegatske množice v Ptujju o priliki glavne skupščine CMD leta 1908. Utis ji je ostal neizbrisljiv; s tem večjo vnemo je posvečevala odslej svojo pažnjo in delo slovenski mladini. Neštetim revežem je utrnila solzo pomanjkanja. Koliko domačinov se je zateklo v stiski in nesreči do nje, da jih je potolažila! Neprecenljivih zaslug si je stekla rajnka Marija Pahernikova za slovenski inteligenčni naraščaj. Rada je podpirala slovensko dijaštvo gmotno ter ga bodrila na delo za narod. Njena gostoljubna hiša je bila dolga leta zbirališče slovenskih dijakov vse Dravske doline. V krogu idealne in narodno navdušene mladine ter svojih ljubljenih dveh sinov je preživela, kar je sama večkrat poudarjala, najsrečnejše dneve svojega življenja. Narodno kulturno delo slovenskih visokošolcev v podravski podružnici ferijalnega društva »Prosveta« se naj zahvali za svoje lepe uspehe predvsem pokojni gospe Pahernikovi. Pod njenim okriljem so se kovali in izvršili plodonosni načrti v probudo obmejnega prebivalstva. Z mladostno pozornostjo je zasledovala gospa Pahernikova do

zadnje ure svojega življenja vsak javni pokret, se radovala nad narodnimi zmagami in pridobitvami, vidno pa trpela radi izgube kake važne slovenske postojanke. Poleg CMD je posebno rada podpirala Sokolstvo. Že v visoki starosti se je udeležila leta 1912. vsesokolskega zleta v Pragi.

Radi odločno narodnega mišljenja in udejstvovanja tudi blagopokojni ni prizanesel avstrijski rabelj. V pobesneli svetovni vojni se je vršila tudi pri Pahernikovih hišna preiskava in avstrijski auditor je že nestrpno čakal na novo žrtev. Našli niso ničesar sumljivega, v srce jugoslovenske žene pa ni mogel nihče pogledati. Krvava vojna, bolest skrbne matere in stalna nevarnost, ki je pretila njeni hiši od krvoločne avstrijske oblasti, je globoko razorala njeno blago lice. S tem večjim navdušenjem je pozdravila dan osvobojenja in ujedinjenja jugoslovenskega naroda. Dasi je telesno hirala, se je vendar duševno naravnost zopet pomladila.

Kakor je bilo vse življenje pokojne gospe Pahernikove skromno in mirno, toda polno altruističnega dela, tako tiho in nenadoma se je preselila v večnost. O večernem mraku se je vlegla še navidezno krepka in duševno čila k počitku, iz katerega je jutranja zarja ni mogla več zbuditi. Biti je prenehalo blago srce, za katerim je plakal, kdor je poznal pokojnico.

Ob naravnost ogromni udeležbi prijateljev in znancev iz vse Slovenije so se položili zemeljski ostanki Marije Pahernikove v rodbinsko grobnico na vuhreškem pokopališču. Ob vznožju temnih gozdov med žalujočimi cipresami počiva njeno truplo kot narodna svetinja, katere naj nikdar ne oskruni tujčeva peta. Njen duh pa naj čuva nad našo severno mejo ter naj popelje na dan osvete naše borce med neosvobojene brate. Tudi Družba sv. C. in M. ohrani veliki prijateljici in dobrotnici slovenske mladine trajen in hvaležen spomin.

Kompoljski:

4. Franjo Mravljak.

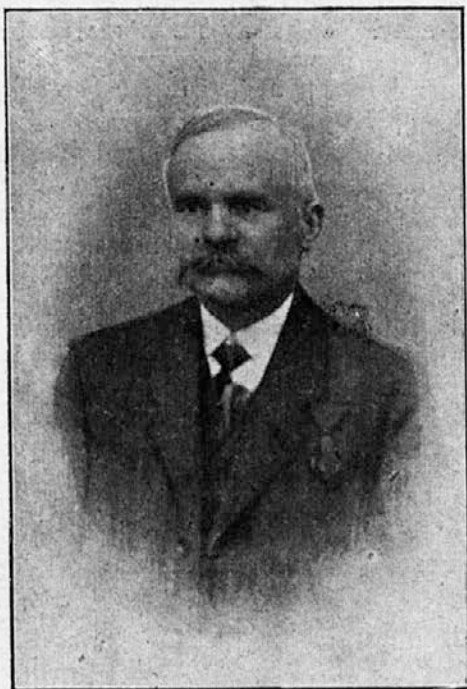
S severnega pobočja zelenega Pohorja se dviga 856 m visoki hrib, Sv. Anton. Njegova prostorna romarska cerkev gleda po lepi Dravski dolini in vabi ljudstvo daleč na okrog, da se zbere vsaj enkrat v letu — dne 13. junija — v velikem številu na tej prekrasni razgledni točki ter se napije božje in naravne lepote. Kdor je enkrat užival to krasoto, je ne pozabi tako hitro in prihaja leto za letom semkaj, da se vrača potem pokrepčan zopet v dolino. Zato raste od leta do leta število prijateljev Sv. Antona in zelenega Pohorja, čeprav ni na vrhu hriba ničesar drugega, kakor romarska cerkev, enorazredna šola in župnišče.

Malce pod vrhom Sv. Antona stoji v zatišju gostoljubni *Mravljakov dom*, katerega poznajo romarske množice prav tako dobro, kakor cerkev sv. Antona. Saj jim nudi leto za letom krepčilo in slovi še preko mej Dravske doline zaradi gostoljubnosti in domačnosti svojih prebivalcev.

Ta dom si je ustvaril in na njem gospodaril skoro pol stoletja širom Dravske doline dobro znani *Franjo Mravljak*, katerega spominu so namenjene te vrstice. Zakaj letošnji romarji niso več našli prijaznega moža, majhne postave, okroglih lic z živimi očmi in močnimi brki, da bi jim stisnil roko ter z njimi pokramljal o tem in onem. Jeseni leta 1923. koncem septembra je zamenjal svoj ljubljeni dom in se preselil po 73 letih na pokopališče Sv. Antona k večnemu počitku.

Svojčas sem nekje zapisal trditev, da je tako rekoč vse Slovenstvo in narodno delo v Dravski dolini slonelo na treh mogočnih stebrih, ki jih ni zmajal niti najhujši vihar naših narodnih nasprotnikov. Ti stebri so bili trije slovenski domovi: Pahernikov v Vuhredu, Mravljakov v Vuzenici in

Mravljakov pri Sv. Antonu. Stvaritelji teh domov, teh žarišč narodne misli in dela, so odšli v malih presledkih drug za drugim v večnost. Za vuzeniškim očetom Mravljakom, ki je umrl začetkom leta 1919., se je preselila v večnost slovenska mati Dravske doline gospa Pahernikova začetkom sep-

Franjo Mravljak.

tembra 1923 in nekaj tednov za njo še Mravljak od Sv. Antona.

Tako ginejo priče težkih dni, ko so vladali po teh lepih naših krajih tujci z vso svojo prešernostjo in brezobzirnostjo. Takrat si bil junak, če si imel toliko poguma, da si se javno priznaval in

kazal Slovenca v teh krajih. Kakšni junaki so bili šele tisti, kateri so bili duša vsemu narodnemu delu, kateri so odprli na široko vrata svojih gostoljubnih domov narodni misli in njenim delavcem ter se niso ustrašili ne groženj in ne posledic. Izvor temu junaštvu je mogoče najti le v brezprimerni ljubezni do doma, jezika in svojega naroda. Zakaj le globoka, istinita ljubav ne pozna nobenih zaprek in ovir, le ona se ne vpraša za posledice, ampak stori, kar ji veleva čuteče srce.

In antonski Mravljak je bil tak junak po vsej pravici. Bil je skromen in tih mož, kateri je vse svoje moči in vso svojo brezprimerno pridnost posvetil v prvi vrsti domu in drobnemu delu v lastni občini. Tako si je ustvaril tekom dolgih let iz borne hišice udoben dom, iz majhnega zemljišča — veleposestvo, ki meri 450 oralov. Občini je županoval celih 38 let. Kako ji je županoval v tisti težki dobi, si lahko ustvari sodbo vsakdo sam, ako pomisli, da so po vsej Dravski dolini padale občine kar po vrsti druga za drugo v roke narodnih nasprotnikov, le vuzeniška, vuhreška in antonska so stale trdno in nepremagljivo ter kljubovale vsem navalom. Izmed vseh občin je imela ravno antonska vedno najnižje občinske doklade. Zakaj, ako je kdo dober gospodar samemu sebi, je gotovo tudi občini. In antonski Mravljak je opravljal vse županske posle sam brez tajnika in brezplačno. Koliko dobrega je storil tekom dolgih let svojega županovanja cerkvi, šoli in svojim občanom, kdo bi to naštel?

S svojim neumornim delom, postrežljivostjo in poštenostjo si je pridobil zaupanje in spoštovanje ne samo v domačem kraju, poznala in cenila ga je vsa Dravska dolina. Celo narodni nasprotniki so ga imeli v čislih in ga klicali v razne korporeacije. Tako je bil več let član okrajnega zastopa. Tudi oblast ni mogla prezreti njegovih splošnih zaslug ter ga je odlikovala leta 1908.

Kljub pritisku nasprotnikov in kljub raznim vabam je bil antonski Mravljak neizprosno in trden narodnjak, naprednjak. Svojo številno družino je vzgojil v narodnem duhu, v njegovi gostilni si našel nabiralnik Ciril-Methodove družbe v onih letih, ko ga v marsikaterem narodnem kraju še poznali niso. Rad se je udeleževal narodnih prireditev bodisi v dolini, ali pa v sosedni Ribnici, čeprav je bila vsaka udeležba zanj žrtev ne samo v gmotnem, ampak tudi v drugem oziru. Saj je moral napraviti po dve uri hoda v dolino in zopet nazaj po strmini k Sv. Antonu.

Ko je bila zbesnela leta 1914. nemška furija, seveda tudi niso mogli preskočiti antonskega Mravljaka. Imeli so že vse pripravljeno in naročeno, da ga odvedejo za zasluge v graške ječe. Na domu so mu napravili veliko hišno preiskavo, a našli niso ničesar. Zato so si zadnji hip premislili, ne zaradi njega, ampak radi nevolje, ki bi jo bila vzbudila njegova aretacija med ljudstvom in tako se je za njega naročeni posebni oddelek v železniškem vozu odpeljal prazen proti Mariboru in Gradcu.

To je bilo moža precej potrlo v tistih časih. Zato mu je bilo v tem večje zadoščenje, da je dočakal razpad krivične Avstrije in ustvaritev lastne države.

Vzornemu narodnjaku bodi ohranjen večni spomin!

A. B.:

5. Anton Brezovnik.

Dne 20. novembra 1923 je preminil v Vojniku pri Celju v 71. letu starosti vzor nevpogljivega narodnega bojavnika, plodonosnega in vztrajnega duševnega delavca, vsestranskega narodnega gospodarja in jeklenega značaja Anton Brezovnik, učitelj v pok., posestnik itd.

Pokojnik je bil rojen dne 30. maja 1853. v občini Vrhi pri Slovenjgradcu.

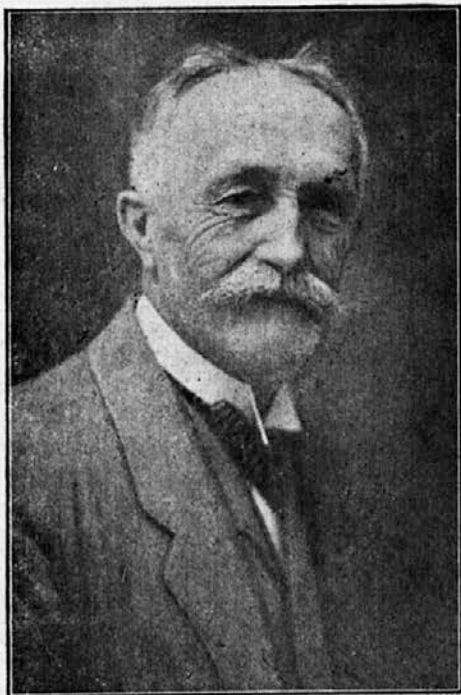
Pokojni Brezovnik je bil izza mladeniških let narodni bojevnik in — mučenik. Iz 8. razreda celjske gimnazije so ga skupno s pok. prof. A. Bezensekom izključili zaradi narodne odločnosti. Brezovnik je odšel v Gradec v pedagogij ter postal po enem letu ljudskošolski učitelj. Kot tak je služboval najprej pri D. M. v Puščavi, nato v Framu, a leta 1884. je prišel v Vojnik, kjer je deloval do predčasne vpokojitve leta 1897. Tudi kot vzornega učitelja je pritiskal takratni strupeni avstrijski režim, da ni dobil niti naslova nadučitelja. Toda mož se ni uklonil in je bil za svojo značajnost drugje blagoslovljen. V Vojniku se je poročil s hčerko skoraj edine narodne rodbine v trgu Vrečarjeve ter si ustanovil srečno družinsko življenje v lastnem domu

Brezovnikovo delovanje je bilo res vsestransko: deloval je na šolskem, kulturnem, narodno-vzgojnem in narodno-gospodarskem polju. Povsod je uveljavil svoj neomahljivi značaj, brezprimerno vztrajnost in jekleno voljo. Pri vsem tem pa si je ohranil do zadnjih dni veselo srce, polno dovtipov in satire.

Kot mladinski in humoristični pisatelj je lepo pomnožil našo književnost. Razen tega je pridno sodeloval pri »Popotniku«, »Učiteljskem tovarišu«, »Pedag. letniku«, »Ljudski knjižnici«, celjski »Domovini« itd. — Mnogo let je vodil »Učiteljsko društvo za celjski okraj«, a največ si je prizadejal, da so se vsa učiteljska društva strnila v »Zavezo jugoslovenskih učiteljskih društev«. — Stanovski tovariši so znali ceniti Brezovnikove vrline in zmožnosti, zato so ga že leta 1889. volili za svojega zastopnika v celjski okrajni šolski svet, kjer je vztrajal tudi po upokojitvi ter se vedno neustraheno potegoval za narodno šolstvo in slovensko učiteljstvo.

Po upokojitvi se je poglavitno posvetil narodnogospodarskemu delu. Ustanovil je posojilnico, ki je bila za trg in okolico našim ljudem glavna opora v dobi nemčurskih nasilstev. Posojilnici je bil večkrat ravnatelj, tajnik in blagajnik vse v eni osebi, ker je ljudstvo neomajno zaupalo njegovi

Anton Brezovnik.

marljivosti, nepristranosti, nesebičnosti, poštenosti in vzornemu poslovanju.

Ta posojilnica je v dobi najhujše gonje prijavila kamen za DCM, a ne samo prijavila, kakor so storili nekateri posamezniki in zavodi, temveč obroke tudi vedno plačevala. Koliko je storil ta

zavod za ohranitev slov. šolske mladine, to je vedel Brezovnik sam.

Pokojni Brezovnik je bil veteran narodnih borcev v tisti žalostni dobi, ko ni nihče teh smel za svoje žrtve pričakovati priznanja, pač pa ravno narobe.

Kakor za vse plemenite narodne namene se je pokojnik posebno živo zanimal za našo šolsko družbo. Ker v nemčurskem trgu Vojniku prvotno ni bilo mogoče ustanoviti podružnice, se je osnovala v okolici v Škofji vasi. Pok. Brezovnik ji je bil od začetka delaven odbornik, par let tudi blagajnik. Ko pa je omenjena podružnica zaspala, se je pokojnik z vso svojo vzorno rodoljubno rod bino krepko zavzel, da se je leta 1913. ustanovila nova podružnica v trgu samem. Glavne posle v odboru sta prevzela njegova sina Mirko (Vladimir) in Vlado (Vladislav), a tudi oče in hčerka Olga sta bila aktivna v odboru. Nova podružnica je bila torej nekako specijalna ustanova Brezovnikove hiše. Najmlajša hčerka Cirila, takrat še učenka domače šole, pa je pridno zbirala za Družbo znamke in drugo blago ter poslala naenkrat blizu 6000 raznovrstnih, deloma redkih znamk z geslom:

»Z vseh delov širnega sveta
skoz leta pisma so prišla,
Jaz skrbno sem jih shranjevala
ter znamke Družbi darovala.«

V zahvalo je pripomnil takrat »Slov. Branik«: »Mlada Cirilka obeta doseči v narodni zavednosti in požrtvovalnosti svoje starše in starejša brata in sestro.«

Pokojni Brezovnik je skrbel, da je njegova posojilnica vsako leto ob računskem zaključku s prištedenimi svotami podprla razna narodna društva, v prvi vrsti DCM.

Zaslužnemu rodoljubu večna slava!

A. B.:

6. Vinko Majdič.

Izmed redkih Slovencev, katerih ime je prodrlo v svetovne trgovske in industrijske kroge, je bil dne 29. maja 1924 v Kranju umrli veleindustrijec Vinko Majdič. Kot lastnik največjih

Vinko Majdič.

mlinov v Sloveniji je pokojnik živel v prvi vrsti svojemu podjetju in razvoju slovenske industrije sploh. Kot takega je izvolila Zveza industrijcev v Sloveniji za svojega predsednika. V politično živ-

ljenje sicer ni posegal, vendar je bil nekaj let deželni poslanec, občinski odbornik itd. Za njegove velike zasluge pri povzdigu slovenske industrije, posebno za prireditev prvega velesejma v Ljubljani ga je kralj odlikoval z redom sv. Save III. razreda. Kot vsestranski dobrotvor in podpornik narodnih društev si je pokojnik stekel osobite zasluge za našo šolsko družbo C. M. Celih 21 let je bil predsednik moški podružnici v Kranju, t. j. od ustanovitve leta 1885. do leta 1907. Njegovo ime se blesti tudi med pokrovitelji naše Družbe.

Ohranimo mu večno hvaležnost!

7. Anton Bončar.

Šentpetska C. M. moška podružnica v Ljubljani in z njo vesoljna Družba sv. C. in M. žaluje svojega požrtvovalnega člana, ki se je umirajoč spomnil naše Družbe z darom 1000 Din — uglednega ljubljanskega meščana, posestnika, gostilničarja in pekovskega mojstra **Antona Bončarja**, ki je dovršivši jedva 46 let preminul dne 10. junija 1924. Pokojnik je po prebitih gimnazijskih naukih študiral pravo na Dunaju. Sredi študij je umrl stric, ki mu je zapustil pekovsko in gostilniško obrt. Obeh strok se je poprijel Bončar z veliko vnemo. Njegova gostilna na Sv. Petra cesti je bila priljubljeno zbirališče narodnega razumništva, ki je imelo tamkaj — v »Dolgi vasi« — jourfixne sestanke ob sobotah zvečer. Kakor gostilna, je bila tudi Bončarjeva pekovska obrt na najboljšem glasu. Njun lastnik je pokazal, kaj premore akademično izobražen obrtnik.

Bončar je bil vnet narodni delavec, z dušo in s telesom Jugosloven, še preden se je porušila Avstrija. Njegova prepričevalna beseda je marsikomu izpodbila pomisleke in ga ogrela za narodno stvar. Kot zastopnik narodno-napredne stranke je

deloval v ljubljanskem mestnem občinskem svetu; izvoljen je bil leta 1911. Kakor vsepovsod, je bil tudi tam mož na svojem mestu. Narodnim društvom je bil radodaren podpornik. Poleg Družbe

Anton Bončar.

sv. C. in M. mu je bil zlasti pri srcu Sokol I., ki ga je postavil za svojega glavnega dediča.

Ko se hvaležno spominjamo Antona Bončarja kot vzornega narodnega dobrotnika, želimo, da bi njegov sijajni vzgled vzbudil mnogo posnemalcev.

Ksaver Meško:

Nebeški poeti.

*Na drevje ptičke so sele,
stoteroglasen spev
kipeče so zažvrgolele,
še v duši zveni mi odmev:*

*»Nebeški mi smo poeti,
ves širni svet je naš,
potujemo v drznem poletu,
in veter je naš pajdaš.*

*Preganjamo toge oblasti
in radost budimo povsod,
zbor trubadurjev smo v časti
za daljnim morjem in tod.*

*Zapeli bomo še tebi,
da z nami se razveseliš,
težeče se boli iznebi
in z nami jo žagostoliš.«*

*In peli sladkó so in peli,
priklanjali se mi z dreves.
A ko so čez čas odleteli,
so vrele solze iz očes.*

Nekaj o naših krstnih imenih.

Po naših družinah se še vedno šopirijo krstna imena, ki so tuja našemu duhu in jeziku. Prejeli smo jih večinoma od tujcev, in sicer največ od Nemcev, Italijanov in Madžarov. Pogosto pa ta imena niso ne nemškega, ne laškega in tudi ne madžarskega izvora, ampak izvirajo iz starega latinskega jezika. Naši sosedi so jih samo prikrojili svojemu izgovoru. In taka popačena imena smo prejeli od njih mi in jih rabimo večinoma neizpremenjena. Take spakedranke so se po mnogih naših krajih že čisto vdomačile in se niti ne zavedamo več, kako so nam tuje in našemu lepemu slovenskemu govoru neprimerne.

Naša sedanja krstna imena pričajo dovolj glasno, da smo bili Slovenci izmed vseh slovanskih plemen najbolj izpostavljeni tujemu vplivu. Zakaj, dočim so si ohranili drugi naši bratje mnogo prav lepih svojih krstnih imen, smo mi tekom dolgih stoletij suženjstva izgubili še tista, katera smo prvotno imeli in so bila res naša. Tako smo prišli do tujih spakedrank in pokvek, katere nam nikakor ne morejo biti v ponos. Zato strašijo po naših družinah še vedno razni: Johani, Frici, Pepeti, Viliji, Biniji, Gustelni, Maksu, Bruni, Miliji, Rajmundi (Mundiji), Ediji, Bertli, Nandiji itd. Tem moškim spakedrankam se še v večji meri pridružujejo pokveke ženskih krstnih imen n. pr.: Mici, Greti, Viki, Mili, Rezi, Nani, Fanči, Tonči, Fifi, Elzi, Rozi, Tini, Fini, Cili, Luci, Suri itd. Kakor kažejo pravkar navedeni zgledi, se je razpasla pri

nas najstrožje obsodbe vredna razvada, da se ženska in tudi moška imena končujejo na — »i«. V isti rodbini sta Fanči in Franci. Slovenski jezik zahteva za ženska imena večinoma — »a« na koncu. Končnica »i« mora biti popolnoma izključena pri ženskih in pri moških imenih. Proč torej s temi neslovenskimi spakami!

Zadnja leta vedno bolj izginjajo tudi po deželi stara krstna imena, ki so bila nekdam zlasti pri prostemu ljudstvu priljubljena in so imela večinoma še to prednost, da so ohranila svojo prvotno obliko prav malo ali celo nič izpremenjeno. Ako pa se je prvotna oblika tam pa tam vendarle kaj izpremenila, se je prilagodila našemu slovenskemu jeziku. Naj navedem vsaj nekaj takih imen, n. pr. Jernej, Andrej, Luka, Grega, Jože, Jurij, Matija, Miha, Janez, Rok, Martin, Izidor, Kozma, Damjan, Šima ali pa: Liza, Neža, Urša, Marjeta, Marjana, Maruša, Reza, Roza.

Ko smo se oprostili tujega jarma in postali svobodni, vrzimo od sebe tujo imensko navlako in razširjajmo krasna slovanska imena. Nekaj imamo svojih lepih starih; jemliimo jih pa tudi od naših bratov Srbov, Hrvatov, Čehov, Rusov in Poljakov. Seveda se marsikomu zdijo ta imena na prvi hip nekam nenavadna in čudna. To pa samo zato, ker jih nismo navajeni. Naša ušesa so se že tako privadila tujim imenom, da jim zveni domače ime nenavadno. In vendar so slovenska imena neprijetno lepša, kakor pa tuje spakedranke. Posebno se odlikujejo po svoji lepoti in blagoglasju slovenska ali pa poslovenjena ženska krstna imena, ki se končujejo na »ica, ali »ka, n. pr. Marica (Mara), Milica, Jerica, Franica, Anica, Rožica, Jelica, Zorica, Elica, Jožica, Zlatka, Slavka, Zdenka, Jelka, Cvetka, Cilka, Rozika, Tončka (Zvonimira — Mira), Tinika itd. Tudi moška slovenska ali pa poslovenjena krstna imena ne zaostajajo za ženskimi, n. pr.: Branko, Zlatko, Mirko, Cvetko, Zdenko,

Slavko, Rastko, Zdravko, Srečko, Drago, Milan, Bogomir, Bogumil, Bogdan, Zmago, Rajko, Dušan itd. Pozabiti ne smemo naših slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

Kadar pa ne moremo kakega krstnega imena prav posloveniti, ali pa če nam ne ugaja slovensko ime, mu dajmo vsaj slovensko obliko, ki je primerna našemu jeziku. Kdor noče biti Janez, pa naj bo Ivan ali Janko. Komur ne ugaja Jožef, pa naj bo Boleslav ali pa Joško. Čas je pa že, da izginejo iz naših hiš razni Frici, Viliji, Vikiji. Naj bodo rajši Miroslavi, Vilki in Zmagoslavi ali Zmagi.

Še večja mešanica vlada pri ženskih krstnih imenih, tako da človek često ne ve, ali kličejo psička, konjička ali pa otročička. Že zgoraj smo navedli nekaj takih pokvek, zato jih ne ponavljamo več. Dobijo se pa po raznih krajih še hujše.

Vsak zavedni Slovenec in vsaka narodna Slovenka bi se morala sramovati tako popačenih imen. Saj imamo vendar sami tako značilna in tako lepa imena, da smo lahko nanje ponosni.

Naj navedemo tukaj samo nekaj primerov:

Adolf = Bratoljub (17. jun.),	Agata = Dobroslava (5. februarja),
Albin = Belko (1. marca),	Albina = Bela (1. marca),
Aleks = Branislav, Branko (17. julija),	Amalija = Ljuba (10. julija),
Alojz = Vekoslav, Slavko (21. junija),	Antonija = Zvonimira, Mira (17. januarja),
Anton = Zvonimir, Zvonko (17. januarja),	Aurea = Zlata (4. oktobra),
Avrelj = Zlatko (27. julija),	Avrora = Zora (21. julija),
Danijel = Danko (21. julija),	Dominika = Neda (4. avg.),
Deodat = Bogdan (14. nov.),	Donata = Daroslava (7. avg.),
Deziderij = Željko (23. maja),	Elizabeta = Jelisava (19. novembra),
Dominik = Dinko (4. maja),	Emilija = Milena (30. maja),
Edvard = Slavoljub (18. marca),	Engelberta = Angelka (7. novembra),
Emerik = Mirko (5. nov.),	Fides = Vera (6. oktobra),
Feliks = Srečko (14. jan.),	Florijana = Cvetka (4. maja),
Florijan = Cvetko (4. maja),	Friderika = Miroslava, Mira (6. marca),
Friderik = Miroslav, Miro (6. marca),	Hedviga = Jadviga (17. okt.),
Gotfrid = Bogomir (8. nov.),	

Gregor = Budislav (12. marca),
Hilarij = Radovan (16. marca),
Ignacij = Vatroslav, Ognje-
slav (31. julija),
Jakob = Radoslav, Rado
(25. julija),
karol = Dragotin, Drago
(4. novembra),
Klemen = Milivoj (23. nov.),
Leopold = Lavoslav (15. no-
vembra),
Luka = Svitoslav (18. okt.),
Krescencij = Rastislav
(19. aprila),
Maksim = Veljko (29. maja),
Martin = Davorin (11. nov.),
Rajmund = Rajko (31. avg.),
Sidonij = Zdenko (7. nov.),
Spiridijon = Dušan (14. dec.),
Teodor = Božidar (9. nov.),
Valentin = Zdravko (14. fe-
bruarja),
Viktor = Zmagoslav, Zma-
go, Vladko (28. julija),

Helena = Jela (15. aprila),
Karolina = Draga (4. nov.),
Leopoldina = Lavoslava,
Slavka (15. novembra),
Natalija = Božena (1. dec.),
Neža = Jana, Janja (21. jan.),
Sidonija = Zdenka (7. nov.),
Speš = Nada,
Teodora = Božidara, Darica
(9. novembra),
Teofila = Bogoljuba, Božica
(28. decembra),
Valentina = Zdravka (14. fe-
bruarja),
Viktorija = Zmagoslava,
Zmaga (28. julija).

**Mal položi dar
domu na altar!**

Tak napis nosijo

vžigalice

Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kdor jih kupuje in drugim priporoča,
podpira plemenito delo, ki ga izvršuje

že 39 let

Družba sv. Cirila in Metoda.

Pripomnimo, da ima Družba sv. C. in
M. samo od teh vrst vžigalic dohodke.

F. Skulj:

S potovanja ob severni meji.

I.

V začetku julija 1922 sem se odpeljal na Štajersko, hotoč prepotovati in proučiti razmere in narodni položaj na severni meji. Izhodišče mi je bil Maribor.

Bilo je proti večeru, ko sem izstopil. Za časa Avstrije sem bil večkrat v Mariboru in se vselej zgražal nad obilico nemščine, ki je tulila iz vseh njegovih kotov, a sedaj me je prav prijetno iznenadil prvi vtis na kolodvoru. Vse slovensko, železničarji naši ljudje, domača govorica med živahnim vrvenjem brez tiste zadirajoče nemščine. Prijetno mi je bilo pri srcu. Spomnil sem se generala Maistra. — »Da, prijatelj Maister, — bil si mojster!« »Brez Tebe,« — niti misliti ne smem, »kako bi bilo z našim Mariborom tam ob deroči Dravi.« — Peni se Drava, peni in srdito žene valove, vsa ponosna, da obliva bregove one zemlje, ki je bila že pred tisoč leti naša lepa domovina. Teci, Drava, teci tja proti širnim južnim planjavam in pripoveduj našim bratom, da ima Slovenija sinove junake, ki ljubijo in čuvajo na severu kakor zenico v očesu skupno našo domovino.

Maribor napreduje z velikimi koraki, saj pa tudi nobeno mesto Slovenije nima lepše, ugodnejše in zdravejše lege od Maribora. Gospodarski pokret je dobil velikanski razmah in kakor vse kaže, postane Maribor v kratkem najvažnejša industrijska točka v Sloveniji. Vznemirja me samo bojazen,

da bi naš človek ne prišel do tiste veljave, ki mu gre. Znana je skromnost in ponižnost našega človeka, predobro znana pa je tudi oholost in prepotenca neprijatelja ter naših poturic, ki imajo še krepko gospodarsko podlago zlasti v Mariboru in v njegovi okolici. »Südmarka« in »Schulverein« sta bila svoječasno postavila baš na tej točki močne granitne temelje globoko v našo zemljo za zloglasni most do Adrije. Svetovna vojna je začasno ustavila izvršitev nemških naklepov. Most ni dograjen; toda neprijatelj ima v rokah načrte, in kakor vsa znamenja kažejo, čaka le dne, ko bi se rad znova lotil zgradbe. Od naše budnosti in smotrenega narodnega dela je odvisno, ali mu delo uspe. Naloga vlade je, da čuva naše meje, da neguje ob nji naš živelj in ga krepi. Naš kapital mora postaviti trdne temelje za socialno okrepitev našega obmejnega ljudstva, da se mu dvigne samozavest, strokovno znanje in narodni ponos. Ali bo naš kapital imel smisel za to?! — Kakšne nade in upanja naj vstajajo v nacionalno prežetih dušah, ko pa opazujemo pogostoma pri najmerodajnejših ter odločujočih činiteljih apatijo in cinično hladnost za vsak narodni pokret!?

Priznati moramo, da je znala pokojna Avstrija spretno zatirati v dušah in srcih naših ljudi plamen rodoljubja in narodne zavesti — vendar ugasniti docela rodoljubnega plamenčka ni mogla. Skrb naša mora biti, da razpalimo v kar najkrajšem času skromni plamenček v plamteč ogenj, ki požge osat in plevel med našim narodom — in tedaj prešine duše vseh ona silna mogočna zavest narodnega spoznanja. Na delo vsi! Kdor pa se boji tujčeve zamere ali se boji majhne izgube ali računa z nezavednostjo in skromnostjo našega človeka, naj gre, kamor ga vleče srce! Za egoiste in materijaliste ne sme biti v našem narodu prostora. V Mariboru se je narodno življenje lepo razvilo. Posebno je temu pripomoglo uradništvo in učiteljstvo vseh

vrst. Mnogobrojno število raznih narodnih društev zelo marljivo deluje. Vendar je po ulicah in lokalih nemčurščina le še prekričava — avstrijakantstva je še — dasi prikritega — v izobilju. Ta mrčes kaj rad zabavlja čez državo in zlasti čez brate Srbe. Ob vsaki priliki imajo na jeziku »Balkan« in »Macedonijo«. V razgovoru z njimi pogosto naretiš na prikrite zafrkacije in ciničen sarkazem. Treba bo čistila, da se mlajša generacija ne okuži. Prav posebnega pomena za Maribor so podružnice CM družbe. Obe, moška in ženska, sta jako delavni. Ponos vsakega slovenskega Mariborčana (ke) bi moralo biti članstvo naše šolske družbe. Nemci so imeli svoječasno polovico vsega mestnega prebivalstva včlanjenega v »Südmarki« in »Schulverein«, kar so z nemalim ponosom označevali ustno in pismeno v svojih propagandnih spisih. S tem so hoteli svoječasno pred svetom dokazati, da naj bi bil Maribor za Slovence »ein fremdes Gebiet«. Pred vojno je posebno slovela mariborska železničarska CM podružnica, ki se je žal razšla in po preobratu ni več oživela. Njeni člani so se pridružili mestnima podružnicama. Naši vrli železničarji imajo neprestane stike z ljudstvom in pripomorejo lahko mnogo za utrditev narodne zavesti ob severni meji.

Še isti večer smo imeli sestanek Cirilmetodarji. V dveurni debati smo preresetali naše obrambno delo. Obilo košarico raznih nasvetov in pojasnil sem odnesel v centralo in ne brez uspeha. Družbeno vodstvo se je zavzelo z vsemi razpoložljivimi sredstvi za severno obmejno šolstvo. Drugi dan sem posetil bližnjo okolico. V Studencih spremlja s skrbnim očesom vse okoliške dogodke in pojave naš vrli brambovec nadučitelj Anton Hren. Tiho in neumorno je njegovo delo, a izdatno in plodno. V Poberžu je stanje povoljno in celo v Kamenci, do prevrata zloglasnem nemčurskem gnezdecu, je ustanovilo narodno učiteljstvo CM po-

družnico. Dani se, našinci si manejo oči, spregledujejo in se čudijo, da so spali tako dolga desetletja. Ob treznem, sistematično usmerjenem delu utegne že drugi generaciji posijati solnce na očičen Maribor in njegovo okolico.

Nato sem se vozil ob Dravi navzgor — mimo Ruš, Fale, važnih postojank, ki sem jih sklenil obiskati nazajgrede. Lahna meglica se je dvigala iz Drave, koje bregovi se navzgor čimdalje bolj ožijo. Postaja »Št. Lovrenc«. Izstopim. Prijazni postajenačelnik se mi približa. »Kam pa?« »V Št. Lovrenc.« »Malo dolga pot bo in pusta.« Po navodilih, ki mi jih je dal postajenačelnik, krenem v ozko sotesko ob gorskem potoku. Vlažen vzduh me je okrepčal, da sem z lahkoto dvigal pete. V poldrugi uri dospem v Št. Lovrenc, lep in dokaj obsežen kraj. Ljudje se bavijo z lesno trgovino. Krenem v gostilno na zajutrek. Nemški pozdrav! Bil sem iznenaden, ker sem pravkar na cesti slišal slovensko govorico. Povprašam, kako to, da govore nemško, pa mi pove gostilničarka, da zna tudi »vindiš«, toda Št. Lovrenc je bolj »dajč«. — »Vraga, v pohorskih hribih, kako neki, saj so sami Slovenci okrog in okrog« — sem si mislil. V razgovor z gospodinjo se nisem več spuščal. Pojasnil mi je stvar nadučitelj. V Št. Lovrencu je imel in ima še vedno velik vpliv nemški kapital. »Da, da, sem si mislil, nemški kapital je umel nacijonalno vplivati — in naš? Ta je prepogostokrat internacijonalen«. Mudil sem se nekaj ur, skušal dobiti stike z narodnimi ljudmi, da bi oživil podružnico, pa moral sem se zadovoljiti le z zatrdilom, da se bo skušalo nekaj storiti. Nejevoljen sem zapuščal kraj. Idoč skozi trg opazim na vrtu dve deklici. Že sem hotel pričeti razgovor, misleč, da imam pred seboj Slovenke, pa se dvigne ena in prične: Ejup, Ejup . . . Tiroler Freund. »Le goltaj,« sem si mislil ter krenil desno na stezo. Namenil sem se dospeti še isti dan v Ribnico na Pohorju. Silno je pritiskala vročina, dasi me je

vedla pot neprestano po gozdovih. Samota in tišina sta nervozno vplivali na moje živce. V treh urah hoda nisem srečal nikogar, niti videl živali, niti slišal ptičjega petja. Končno pridem v dolino na kolovozno pot, kjer zagledam v težkem položaju kmeta, ki je peljal z volmi les na bližnjo žago. »Sam Bog vas je poslal, pomagajte!« Ni bilo treba praviti, kaj se je zgodilo. Pod volom se je bila zlomila mostnica in vol je vtaknil nogo skozi luknjo. Odložim prtljago in grem na delo. Z velikim trudom sva izvlekla volu nogo in ves vesel je mož pognal dalje. Šel sem z njim ter se razgovarjal o tem in onem. Trda slovenska grča iz pohorskih hribov se je bridko pritoževal nad nemškimi tlačitelji, ki bi ga kmalu osleparili za njegovo posestvo. Pri žagi sva se ločila; krenil sem v breg proti Ribnici. Zahajajoče solnce se je poigravalo po daljnjih vrhovih gora. Temno in srepo so zrlri vrhovi prostrane Pohorja proti nemški meji, ter tonili v večerni meglici, ko sem dospel v Ribnico. Zunanost hiš in stavb priča o blagostanju prebivalstva. Vas je narodno zavedna, dasi ima nekaj tuje primesi, ki pa ne pride več do veljave. V bližini je velepodjetje graščine Josipov dol, ki je v narodno zavednih rokah. Vse osobje je prežeto nacionalne misli. Čutil sem se povsem domačega in ko sem se sestal in spoznal še z vrlim narodnim delavcem, nadučiteljem Hauptmanom, pa bi bil najraje ostal v Ribnici nekaj dni, če bi se mi ne bilo mudilo dalje. Kaj premore vneti narodni učitelj, ki dela smotreno brez krika in bahanja! V svoji skromnosti je najlepší vzgled nadučitelj Hauptman, ki je duša vsemu narodnemu, prosvetnemu in obrambnemu delu v Ribnici na Pohorju. Pod njegovim spretnim vodstvom je tamošnja CM podružnica jako agilna in je ognjišče vsemu nacionalnemu pokretu. Vsa čast vrlim Ribničanom in zavednim Ribničankam ter osobju podjetja Josipovega dola. Iz Ribnice sem krenil peš po romantični soteski, kjer je ob

bistrem potoku več žag, v Vuhred ob Dravi. Tam je središče živahne lesne trgovine. Obiskal sem župana, žal, da nisem dobil doma narodnega prvoboritelja Pahernika. Krenil sem čez most v bližnji trg Marenberg. Lepa lega, lep kraj, v njem žalostne razmere. V trgu in okolici Slovenci, radi par pri-vandrancev pa prežeti nemškega duha, da skoraj nočejo govoriti slovensko. Bilo mi je tesno pri srcu. Po posredovanju lokalnih činiteljev smo imeli z nekaterimi merodajnimi tržani sestanek, kjer sem obrazložil važnost narodnoobrambnega dela. Mnogo naporov nas čaka na levi strani Drave, ker se je nemčurstvo le pregloboko zajedlo v našo kri in meso. Na teh mestih treba najboljšega uradništva, najboljših učiteljev in poizbrane druge inteligence in državnih nastavljenecv v občē. Vsak napačen korak, vsaka najmanjša napaka povzročā v nasprotnih vrstah posmeh, preziranje in roganje ter omalovaževanje vsega, kar je jugoslovenskega. In zapeljano ljudstvo soglašā z roganjem.

Proti večeru odrinem po lepi cesti, speljani ob Dravi, proti tri četrt ure oddaljeni Muti. Tu je Drava silno deroča. Na nji sem ugledal tri velike splave. Utrujen sedem na breg in opazujem napor plavcev, ki so na neki nevarni točki z nemajhnim trudom komaj rešili ogromen splav, da se ni razbil ob pečini. Kar začujem za hrbtom korake in takoj na to: »Wohin Freundl?« Ozrem se in zagledam možā v turistovski obleki z ogromnim nahrbtnikom. Naj mi oprostī, draga bralka, potuhnil sem se. Takoj mi je šinilo v glavo pripovedovanje Mariborčanov o nemški propagandi »Südmarke«. Pričnem z njim po nemško. Malo zavijal in spakoval sem se, posnemaje mariborske Nemce. Možakar je postal takoj zaupen in mi povedal, da je prišel malo čez mejo pogledat. Jaz nato, da potujem, ho-teč spoznati kraje ter da grem na Muto in dalje. Povedal mi je, da ima s seboj še prijatelja, ki sta

namenjena »dort drüben zu unsern Leut« — ter pokazal na desni breg Drave. Ločila sva se — on v Marenberg, — a jaz na Muto. Pa ga imaš vruga, takole se vrši propaganda in naši ljudje in oblasti ne vidijo tihotapcev. Za dobre pol ure sem bil na Muti. Romantičen kraj je Muta — na mali planoti, kakor trdnjava. Pod Muto teče potok, ob katerem je postavljeno večje industrijsko podjetje. Blažene nemščine več kot preveč. Hitel sem, da dospem k znancu trgovcu, ki ima svoje prostore v graščinskem poslopju, bivši lastnini CM družbe. Na večer se je zbralo nekaj rodoljubov, s katerimi smo razmotrivali položaj na Muti. Zopet stara pesem. Da je omenjeno podjetje nacijonalizirano in bi se naš kapital zavedal svoje vzvišene naloge, bi postala Muta v nekaj letih slovenska. Nasproti Mute na desnem bregu Drave sem pozdravil Vuzenico. Kaj lep kraj z železniško postajo in lesno trgovino. Tam sem obiskal narodno hišo Mravljakovo. Na sestanku je padlo mnogo lepih besed v prilog naši stvari, žal da ni dovolj narodnih delavcev, ki bi jim bila glavna naloga probuja ljudstva iz letargije, v kojo so ga zazibali naši neprijatelji.

Po ozki dolini se vali in peni Drava, ob njenem desnem bregu drdra železnica do zadnje naše postaje, do Spodnjega Dravograda, ličnega gnezdeca na levem dravskem bregu z romantično razvalino starega gradu. Lepo število našega uradništva, carinarjev in orožništva daje kraju kolikor toliko domač značaj, dasi je nemštvo zelo razširjeno, še bolj pa odpadništvo. CM podružnica bi bila tu zelo potrebna, kot najsevernejša narodna trdnjava. Tej nameri je zlasti uradništvo zelo naklonjeno; le žal da nimamo človeka, ki bi imel dar in voljo jo udejstviti.

Iz Dravograda sem se odpeljal v Prevalje. Nazaj grede sem se oglasil v Guštanju. Lep in bogat je ta kotiček; to so Nemci dobro vedeli, zato so tako hiteli s potujčevanjem. Domačini so

pristni Slovenci, toda nemška industrija je pridno skrbela za dotok svojih ljudi, ki so zelo raznarodovalno vplivali na ondotno prebivalstvo. Vrhu tega pa je znal nemški kapital izvabiti od domačinov zemljo in domači rod je postal suženj Nemcev. »Südmarka« in »Schulverein« sta imela tu pravi eldorado. Kdaj se bo to popravilo? Obrambna društva in marljivi narodni delavci imajo tu dela več kakor preveč. Naše oblasti bi se morale zavdati važnosti nacionalnega preporoda v teh krajih. Tudi bi ne škodovalo malo očiščevalne metle, kajti tujci nosijo tu še ošabno pokoncu glave, kakor da bi se jim zahotelo nekdanjega gospodstva in moči.

Potoma sem obiskal mesto Slovenjgradec. Bil je semanji dan in ljudstva je bilo mnogo iz bližnje in tudi daljnje okolice. Imel sem torej najlepšo priliko opazovati ljudi. Mnogo sem prej čul o zagrizenem nemčurstvu v Slovenjgradcu, pa sem bil razočaran, ker nisem slišal ves čas med ljudstvom niti enega slučaja nemškega razgovarjanja. V mestu samem je seveda stvar malo drugačna. Ostale so še stare nemškutarske tvrdke, ki rade občujejo v slovenskem jeziku, kadar je njim v korist, sicer pa so zakrknjeni in polni dopreobratnih germanskih nazorov; a spoznanje zmote mora priti prej ali slej. V Slovenjgradcu sem naletel na prav ugoden trenutek. Odbor ženske CM podružnice je imel pravkar sejo. Ko se je doznalo, da sem prispel radi podružnic, je prišel na sejo tudi odbor moške podružnice. Bil sem prijetno iznenaden, ko se je udeležil seje celo sam okrajni glavar. Vrli podružnici pridno delujeta, kar ni majhna zasluga ondotnega uradništva in učiteljstva. Slovenjgraški okraj se dviga in postaja izžarišče obrambnega dela za zapadni del naše severne meje.

pristni Slovenci, toda nemška industrija je pridno skrbela za dotok svojih ljudi, ki so zelo raznarodovalno vplivali na ondotno prebivalstvo. Vrhu tega pa je znal nemški kapital izvabiti od domačinov zemljo in domači rod je postal suženj Nemcev. »Südmarka« in »Schulverein« sta imela tu pravi eldorado. Kdaj se bo to popravilo? Obrambna društva in marljivi narodni delavci imajo tu dela več kakor preveč. Naše oblasti bi se morale zavestati važnosti nacionalnega preporoda v teh krajih. Tudi bi ne škodovalo malo očiščevalne metle, kajti tujci nosijo tu še ošabno pokoncu glave, kakor da bi se jim zahotelo nekdanjega gospodstva in moči.

Potoma sem obiskal mesto Slovenjgradec. Bil je semanji dan in ljudstva je bilo mnogo iz bližnje in tudi daljnje okolice. Imel sem torej najlepšo priliko opazovati ljudi. Mnogo sem prej čul o zagrizenem nemčurstvu v Slovenjgradcu, pa sem bil razočaran, ker nisem slišal ves čas med ljudstvom niti enega slučaja nemškega razgovarjanja. V mestu samem je seveda stvar malo drugačna. Ostale so še stare nemškutarske tvrdke, ki rade občujejo v slovenskem jeziku, kadar je njim v korist, sicer pa so zakrknjeni in polni dopreobratnih germanskih nazorov; a spoznanje zmote mora priti prej ali slej. V Slovenjgradcu sem naletel na prav ugoden trenutek. Odbor ženske CM podružnice je imel pravkar sejo. Ko se je doznalo, da sem prispel radi podružnic, je prišel na sejo tudi odbor moške podružnice. Bil sem prijetno iznenaden, ko se je udeležil seje celo sam okrajni glavar. Vrli podružnici pridno delujeta, kar ni majhna zasluga ondotnega uradništva in učiteljstva. Slovenjgraški okraj se dviga in postaja izžarišče obrambnega dela za zapadni del naše severne meje.

II.

Slovenske gorice — druga Vipava! Kdor je prehodil vaša slemena, brda in dolinice, ne pozabi vas nikoli in ne bo se čudil, zakaj so Nemci tako krčevito držali ta kos zemlje v svoji oblasti. Vse imaš tu, kar hočeš: polje, travnike, gozde, vinske gorice, živinorejo — skratka: tu je dežela zemeljskih dobrot. Po brdih in gričih se belijo cerkve in cerkvice — posvečene raznim svetnikom — po njih so imenovane po veliki večini vasi in trgi. Ljudstvo je slovenske narodnosti, le po večjih krajih dobimo ali privandrane Nemce, ali ponemčene Slovence. V nekaterih krajih je ta nadloga zelo občutna, zlasti radi germanske zagrizenosti. Posebno se v tem odlikujeta trga Sv. Lenart in Sv. Trojica.

Sv. Lenart leži v lepi dolinici na malo vzvišenem svetu, kakor da bi se bal poplave lenega potoka v vznožju. Prav zadovoljnega bi se človek čutil tu, da ne bi slišal toliko nemščine. Nekateri, dasi Slovenci, govore menda nemško iz navade, nekaj poturic in privandrancev pa iz objestnosti in zagrizenosti, dasi znajo vsi slovensko. Betvico nacionalne zagrizenosti sem čutil tukaj prvi večer, ko sem stopil v neko gostilno. Pozdrav nemški, postrežba nemška, seveda primerna mojemu nastopu. Nisem hotel govoriti nemško in za kazen je morala priti dekla iz kuhinje, ki zna »bindiš«, da sva se pogovorila, kaj bi rad. Naročil sem tudi posteljo ter jo dobil, pa ne v sobah za potujoče, temveč zadaj na dvorišču v neki mali beznici, menda nad svinjakom. Kaj sem hotel, ker so mi rekli, da so sobe vse zasedene, a drugam nisem vedel iti. Drugi dan mi je povedala dekla, da ni bilo nobenega prenočevalca. Rad bi bil dal gostilničarju primerno lekcijo, pa ni bilo žive duše razen tiste dekle doma. Prav bi bilo, da bi naši ljudje na take ptičke malo bolj pazili ter jih med ljudstvom razkrinkali. Predobri smo, zato se iz nas

norčujejo, pa presiti so. Jasli više, in takoj jim odleže!

Sv. Lenart ima narodno zavedno uradništvo, ki vrlo deluje v nacionalnem smislu. Razvoj meščanske šole bo gotovo dobro vplival na ljudstvo, da bo spregledalo in se vzbudilo iz narodne nezavednosti. CM podružnica je oporišče ondotnemu obrambnemu pokretu. Lepi Narodni dom z veliko komfortno opremljeno telovadnico in gledališkim odrom vabi mlade delavce na hvaležno delo narodne probuje, prosvete ter vsega, kar naj bi dvignilo kulturno naše ljudstvo.

Sv. Trojica — idiličen kraj sredi Slovenskih goric, oddaljen tričetrt ure od Sv. Lenarta, ima staro cerkev s tremi stolpi in obsežen fračiškanski samostan. Pred vojno je bila tu CM podružnica, ki je zaspala in se ne more vzbuditi vkljub veliki agilnosti ondotnega zdravnika. Razmere so pač take, da bi se človek razjokal nad nezavednostjo posameznikov. Par nemčurjev strahuje s svojo namišljeno oblastjo vse. Če se ne bodo ganili merodajni činitelji in z vsemi razpoložljivimi sredstvi zajezili nemčursko gibanje, utegnemo še večkrat doživeti, da bo padlo v skrinjice nemških kandidatov veliko število kroglic.

Sv. Anton, Sv. Jurij ob Ščavnici, Bučečerovci, Križevci, Vržej, Ljutomer, Radenci, Kapela — vsepovsod naletiš na ostanke nemške propagande, ki je hotela za vsako ceno podjarmiti in dobiti v svojo pest to rajsko pokrajino na severu. Bogatini iz Gradca in Gornje Štajerske ter poturice iz mest in trgov Spodnje Štajerske so imeli in imajo še tu svoje vinograde, katere oskrbuje najbednejša raja — slovenski viničar. Z delom in stradanjem ter z raznimi slepili so to ubogo rajo prav v mnogih krajih po pasje zasušnjili. Temu mora biti konec — izmozgavanje in izsesavanje naših ljudi mora nehati. Učiteljstvo, uradništvo in ves državni aparat je dolžan posvetiti tem razmeram naj-

norčujejo, pa presiti so. Jasli više, in takoj jim odleže!

Sv. Lenart ima narodno zavedno uradništvo, ki vrlo deluje v nacionalnem smislu. Razvoj meščanske šole bo gotovo dobro vplival na ljudstvo, da bo spregledalo in se vzbudilo iz narodne nezavednosti. CM podružnica je oporišče ondotnemu obrambnemu pokretu. Lepi Narodni dom z veliko komfortno opremljeno telovadnico in gledališkim odrom vabi mlade delavce na hvaležno delo narodne probuje, prosvete ter vsega, kar naj bi dvignilo kulturno naše ljudstvo.

Sv. Trojica — idiličen kraj sredi Slovenskih goric, oddaljen tričetrt ure od Sv. Lenarta, ima staro cerkev s tremi stolpi in obsežen fračiškanski samostan. Pred vojno je bila tu CM podružnica, ki je zaspala in se ne more vzbuditi vkljub veliki agilnosti ondotnega zdravnika. Razmere so pač take, da bi se človek razjokal nad nezavednostjo posameznikov. Par nemčurjev strahuje s svojo namišljeno oblastjo vse. Če se ne bodo ganili merodajni činitelji in z vsemi razpoložljivimi sredstvi zajezili nemčursko gibanje, utegnemo še večkrat doživeti, da bo padlo v skrinjice nemških kandidatov veliko število kroglic.

Sv. Anton, Sv. Jurij ob Ščavnici, Bučečerovci, Križevci, Vržej, Ljutomer, Radenci, Kapela — vsepovsod naletiš na ostanke nemške propagande, ki je hotela za vsako ceno podjarmiti in dobiti v svojo pest to rajsko pokrajino na severu. Bogatini iz Gradca in Gornje Štajerske ter poturice iz mest in trgov Spodnje Štajerske so imeli in imajo še tu svoje vinograde, katere oskrbuje najbednejša raja — slovenski viničar. Z delom in stradanjem ter z raznimi slepili so to ubogo rajo prav v mnogih krajih po pasje zasušnjili. Temu mora biti konec — izmozgavanje in izsesavanje naših ljudi mora nehati. Učiteljstvo, uradništvo in ves državni aparat je dolžan posvetiti tem razmeram naj-

strožjo pažnjo. Pomagati je treba, svetovati in dvigati njihovega duha, da se zavedo svojega človeškega dostojanstva.

Najsevernejša in obenem najvažnejša točka je Gornja Radgona, kjer je prehod v Avstrijo. Gornja Radgona ima kaj pestro življenje. Našega uradništva je tu mnogo. Pohvaliti jih moram, kolikor sem jih imel priliko opazovati v kratkem času. Njihove duše so narodno prežete in ne tožijo se jim stopinje. Opazil sem velik nedostatek, ki ga je zakrivila državna oblast. Na mostu v Spodnjo Radgono je naša finančna straža — vrli ljudje — a izpostavljeni so posmehu Nemcev radi njihove borne čuvajnice, kolibe iz starih desk. Čas bi bil, da se postavi tu lična carinarnica — lokal, ki bi delal čast državi. Domačini so ponajveč ponemčurjeni Slovenci, ki pa znajo slovensko in tudi s potniki govore, ne vem ali iz bojazni, ali pa iz pametne uvidevnosti. Prvič v svojem življenju sem naletel tu na slučaj, da si je prizadeval Nемец govoriti slovensko. Poznalo se mu je na obrazu, da se muči. Nisem čutil zadošččenja, niti zasmeha; zato sem mu stvar olajšal ter mu rekel, naj le po svoje govori, ker razumem tudi nemško. Solza se mu je utrnila; priznal je: »Ihr seit's doch besser dran.« Govorila sva dalje, jaz slovensko, on nemško. Približala se je 9. ura, nekak mirozov za prebivalstvo iz mesta Radgone onostran Mure. V trumah so šli preko mosta, nekoliko okajeni; prišedši na sredo mosta so intonirali ono znano »O du mein lieber Augustin ... alles ist hin«.

Drugi dan sem šel v Nemško Avstrijo, hoteč poizvedeti, kako je kaj na oni strani. Krenil sem na kmete in prišel v bližnjo vas. Tu govore še vedno slovensko in kakor so mi pravil ljudje, je še precejšnje število vasi ob prekmurski meji, kjer bivajo Slovenci. Žal, da ni meja vsaj nekaj kilometrov nad Radgono. Vrnivši se v Gornjo Radgono sem krenil v spremstvu ljubeznjive go-

spodične na grad, od koder sem imel lep razgled na Apaško kotlino. Lepo, široko rodovitno polje ob znožju severnih obronkov Slovenskih goric, omejeno po toku Mure, je posejano z mnogimi vasmi in vasicami. Nemški naseljenci so se tekom časa polastili zemlje ondotnih domačinov. Seveda je bilo to delo avstrijske vlade, »Südmarke« in prevladal je nemški živelj. Toda enega ni zbrisal — slovenskih imen in priimkov. Po vojni ponemčevanje ne napreduje, ljudstvo se polagoma zaveda in če bodo naše oblasti budne, narodni delavci agilni, bo v doglednem času zavalovalo novo bujno narodno življenje, oglasila se bo slovenska pesem ob zeleni Muri. Učiteljstvo in duhovščina ima tu bogato polje — težko delo, a potrebno.

Velika hiba v ekonomskem, kakor tudi v političnem oziru je to, da nimamo na severni meji pravih železniških zvez, ki bi vezale te kraje z zaledjem. Kdor hoče iz teh krajev krog Gornje Radgone v Maribor, mora preko Nemške Avstrije, kar ni dobro; saj vemo, kako preže nemški agitatorji na naše ljudi. Stari bratci imajo tu stika dovolj; kdo bi se potem čudil, da je mnogo naših državljanov vse prej kakor lojalno vdanih. Državna korist zahteva, da se vse stori, kar bi moglo preprečiti neprestane stike z agitatorji tam preko Mure. — V zaklenjenih vozovih se Jugosloveni vozijo iz Radgone v Spielfeld. Tam je oddih. Par kilometrov od Spielfelda proti jugu se ustavi vlak na prvi najsevernejši naši postaji, v prijaznem Št. Ilju. Za časa Avstrije je delal Št. Ilj Nemcem silno preglavico. Hoteli so ga ponemčiti za vsako ceno, zato so postavili »Schulvereinsko« šolo in »Südmarka« je naselila na nakupljena zemljišča trde Germane. Morebiti le še dobrih deset let, pa bi bil Št. Ilj ponemčen. Ta nevarnost je minila, če bomo vestno pazili na gibanje Nemcev. Dobro je, da so priseljenci dokaj previdnejši in uvidevnejši od naših lažinemcev in nemčurjev. Dasi

prvi še z vso tevtovsko vztrajnostjo tulijo v rog nemškega Mihelna, se skušajo priseljeni Nemci prilagoditi spremenjenim razmeram in njihovi otroci se povečini uče našega jezika. Da bi ne bilo nekaj zagrizenih agitatorjev v našem območju in onih iz Nemške Avstrije, bi bile kmalu razmere ugodnejše in Št. Ilj bi dobil po svojem prebivalstvu zopet staro slovensko lice. Ne smemo pa biti preveliki optimisti, ker rjoveči lev ni poginil, temveč se je le potuhnil. V Št. Ilju je carinarna in orožniška postaja. Pokrajinska vlada bi morala paziti, da tu namešča prvovrstno osebje državnih nastavljenecv, ki je hkrati prežeto jugoslovenskega duha. Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda je že pred vojno tu delovala, na novo pa je oživela leta 1923. Tedaj je prihitela »Glasbena Matica« iz Maribora, ki je mnogo pripomogla k poživljenju narodne zavesti v Št. Ilju. — Južno od Št. Ilja prebiva kompaktno naše ljudstvo, vendar so tu in tam posejani nasprotniki, kot ostanki nemških pilotov.

Če omenim še postojanko Sv. Duh na Ostrem vrhu, ki je v tekočem letu na svoji najvišji severni točki razvila na novo ustanovljeni CM podružnici — narodni trdnjavici — jugoslovenski prapor ter prisegla s tem zvestobo in udanost naši kraljevini, pa sem površno omenil v nacionalnem smislu obris naše severne meje. — Seveda bi bilo potrebno pogledati tudi Prekmurje, ki je istotako, če ne še bolj ogroženo, a to pozneje, ko mi bo dana prilika, da obiščem to pokrajino.

* * *

Varnost severne meje je za Slovenijo in vso državo velike važnosti. Oblastna vlada bi morala imeti noč in dan odprte oči v to črto. Mejo je treba očistiti plevla. Največ škodi našemu nacionalnemu in kulturnemu delu politično strankar-

stvo. Na obmejnih krajih naj se vrši le prosvetno in narodno delo; vsaka strankarska politična akcija je strup, ki razjeda in mori. Strankarski političar ob severni meji je narodna izdajica.

Veliko škodo v nacionalnem, kakor v držav- nem smislu so povzročile prve obmejne straže — Vranglovci. Bili so čudni ljudje, ki so pogostoma simpatizirali z Nemci, a našince zaničevali in celo brutalno z njimi ravnali. Šli so, in prav, da so odšli, toda med našim ljudstvom so zapustili slab spomin in mržnjo do države. Kako in kdaj se bo to popravilo? — V interesu države bi se morala vsa severna meja oskrbeti s primernimi in zadost- nimi stražnicami. Poniževalno je, da ne rečem več, če stoje na važnih postojankah male, borne lesene barake, brez vsake udobnosti — carinarnice ali čuvajnice. Dostikrat niti teh ni; lesena klop na cesti — to je vse. Take stvari ne dvigajo ugleda države med ljudstvom, niti spoštovanja in so v posmeh tujcu. Avstrijci so po vsi severni meji postavili lične čuvajnice, v nekaterih postojankah so podobne malim trdnjavicam. V trdi zimi nudijo celo našim premrazujočim carinarjem zavetje. Ali ni to pomilovanja vredno? »Schulverein« gradi ob meji šole za slovensko deco, ki spada pod Avstrijo. O Avstrijcih se rado govori in piše, kako so revni, pa za take stvari imajo denarja dovolj — a pri nas? Državniki, ganite se! Vsaka zamu- jena ura donaša novo zlo, hujše od prvega. — Naš vzor, lastna država, je uresničen; skrbimo vsi, vsak po svoji moči, da bo naša država znotraj urejena, da postane močna, da bo življenje v nji udobno, polno medsebojne harmonije in bratske ljubezni — nam v ponos, tujcu pa v zgled in obču- dovanje!

Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXXIX.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXXV. velika skupščina

v Celju, dne 7. septembra 1924.

Na okrašenem kolodvoru celjskem je bil ob prihodu jutranjega vlaka z Zidanega mostu slovesen sprejem skupščinarjev. Župan g. dr. Juro Hrašovec je pozdravil skupščinarje, v prvi vrsti vodstvo CMD, z ognjevitim nagovorom. Govornik se je spominjal trpke preteklosti in srečne naše odreditve, k čemur je tudi CMD v izdatni meri prispevala. Za lep pozdrav se je zahvalil prvomestnik g. vladni svetnik Andrej Senekovič. — Sprejema na kolodvoru so se udeležili poleg podružničnih predsednikov in zastopnikov župan in občinski svetovalci, dalje okr. glavar vladni svetnik g. dr. L. Žužek, načelniki skoraj vseh državnih zavodov, Sokol z deškimi in dekliškimi naraščajem in mnogo drugega občinstva. Ob navdušenem vzklikanju in zvokih železniške godbe se je razvil pohod skozi mesto v Narodni dom. Z oken vseh slovenskih hiš, ki so bile okrašene z zastavami, so obsipavale nežne roke skupščinarje s cvetjem.

Ob 9. uri se je vršil v mali dvorani Narodnega doma z a u p n i s h o d, ki je potekel v najlepši harmoniji. Začrtali so se važni smotri za bodoče družbeno delovanje. Na tem shodu je obrazložil prvomestnik mnogo zadev o družbenem delovanju.

Nekoliko pred 11. uro dopoldne je otvoril družbeni prvomestnik veliko skupščino v veliki dvorani Narodnega doma. Izvajal je, kakor sledi:

Prvomestnikov govor.

Velečastite dame! Velecenjeni gospodje! Otvarjam 35. veliko skupščino naše šolske družbe, konstatiram upoštevanje število prisotnih skupščinarjev nje sklepčnost ter Vas vse iskreno pozdravljam s prošnjo, da blagohotno vzamete na znanje poročila družbenih funkcionarjev o delovanju v preteklem letu, da o njem odkrito poveste svojo sodbo in stavite utemeljene nasvete, kako bi se moglo družbeno delovanje še ugodneje razviti.

Čast mi je, da morem še posebej pozdraviti: g. župana celjskega dr. Jura Hraševca, g. vladnega svetnika in okrajnega glavarja dr. Žužka, predsednika okrožnega sodišča dvornega svetnika g. dr. Kotnika, starosto »Celjskega Sokola« g. dr. M. Hraševca, ministra na razp. g. dr. Vekoslava Kukovca, predsednika »Gospodstva Zvona« g. dr. J. C. Oblaka in nestorja celjskih Slovencev g. dr. Josipa Serneca. Naznanjam tudi, da je veliki župan mariborske oblasti in družbeni odbornik g. dr. F. Vodopivec svojo odsotnost radi obilnega dela opravičil ter želi po vlad. svetniku g. dr. L. Žužku današnji skupščini najboljši uspeh.

Letos zboruje po 39 letnem družbenem obstoju v Celju prvokrat. Družbeno vodstvo je sporazumno s celjskima podružnicama (moško in žensko) za letošnjo skupščino izbralo Celje, ker se mu dozdeva, da je to mesto najlažje in z najmanjšimi troški pristopno cirilmetodarjem iz bivše Štajerske, bivše Koroške, Prekmurja in deloma tudi iz bivše Kranjske, torej onim družbenikom, katerim v prvi vrsti želimo dokazati, da je CMD še potrebna in kaj je v preteklem letu storila za slovensko šolstvo v obmejnih krajih naše države in za razvoj slovenskega šolstva sploh tudi pri naših neodrešenih bratih.

V preteklem letu je družbeno vodstvo hodilo po doslej začrtani poti in se ravnalo po doslej veljavnih smernicah. Na lanski veliki skupščini se je v vodstvenih poročilih poudarjalo, da se mnogo ljudskih šol ob nemški in madžarski meji ne nahaja v takem razvoju, kakor bi bilo treba v interesu države in slovenskega naroda, da jim manjka učil, knjižnic, raznih šolskih potrebščin, da se šolske občine, ki so pred prevratom bile vajene dobivati od nemškega Schulvereina in Südmarke ali od Madžarov najizdatnejših podpor, sedaj za šole nočejo brigati, da so ljudje postali proti šoli apatični. Že lani se je naglašalo, in poročila so to tudi letos potrdila, da se na mnogih krajih od zunaj na ljudi direktno vpliva in deluje na to, da bi ljudje začeli sovražiti našo šolo in državo sploh. Taka agitacija ima uspeh posebno pri ljudeh, ki so pred prevratom bili nemškutarji ali madžaroni. Pripomniti pa moram, da se med tamošnjim prebivalstvom nahaja tudi množica takih revežev,

ki ne morejo za svoje otroke nabavljati šolskih potrebščin. Tu je družbeno vodstvo začelo šole podpirati z nakupovanjem šolskih knjig in drugih šolskih potrebščin, dalje s podporami za božičnice in za napravo šolskih odrov itd. Za te namene je vodstvo doslej izdalo v gotovini v okroglem številu 50.000 dinarjev, poleg tega je za revne učence razposlalo krog tisoč izvodov koledarja »Kraljeviča Marka« in obilo šolskih knjig.

Leta 1924. bodo te vrste podpore, sodeč po dosedanjih uspehih, še večje. To obljubujemo na podlagi razveseljivega dejstva, da so dohodki v zadnjem času začeli naraščati. Družbeno vodstvo se je trudilo, da bi podružnice, ki so za časa svetovne vojne svoje delovanje ustavile in pozneje zaspale, vzbudilo k zopetnemu delovanju in da bi se ustanovljale nove podružnice. V nekaterih slučajih se je to tudi posrečilo. Koncem leta 1923. je imela družba 75 delavnih podružnic, ki so vodstvu poslale 116.926,84 Din. Leta 1914. smo imeli v tem delu slovenskega ozemlja, ki spada k Jugoslaviji, 158 delavnih podružnic. Sedanje število je torej zdatno manjše. Vendar morem konstatirati, da v zadnjem času zanimanje za CMD zopet narašča.

Leta 1923. je družbeno vodstvo prodalo tri svoja posestva, katera prav lahko pogreša, in sicer stavbišče v Vodičji vasi na Koroškem, posestvo v Zapužah, občina Šturje pri Vipavi, volilo dne 14. novembra 1915 umrlega posestnika Antona Poljšaka, in pritlično hišico v Studencih pri Mariboru. Stavbišče v Vodičji vasi je bilo namenjeno za slovensko šolo, za katero pa Družba svojčas navzlic rekurzu na upravno sodišče ni mogla dobiti stavbnega dovoljenja. V sedanjih razmerah pa na ustanovitev zasebne slovenske šole itak ni misliti. Posestvo v Zapužah sestoji iz parcel, spadajočih v več občin, in se iz Ljubljane ni dalo ugodno upravljati. Hišica z vrtom v Studencih je bila namenjena kot stavbišče za zasebno šolo, za katero pa Družba svojčas tudi ni mogla dobiti stavbnega dovoljenja. Sedaj je ondu zasebna slovenska šola nepotrebna. Hišica se je nahajala tudi v prav slabem stavbenem stanju. Sicer pa ima Družba poleg prodane še drugo hišo z vrtom. Kupnino za prodana posestva je vodstvo deloma porabilo v kritje tekočih troškov, deloma pa plodonosno naložilo, kar se vidi iz bilance za leto 1923. — V inozemstvu ima CMD sedaj še tale posestva: *a*) v Trstu trinadstropno, leta 1912. zgrajeno šolsko poslopje pri Sv. Jakobu, v katerem sta sedaj nastanjeni osemrazredna deška in osemrazredna dekliška slovenska zasebna šola, ki sta v šolskem letu 1923/24 imeli 27 razrednih oddelkov s 1123 šolarji; hiši za otroški vrtec pri Sv. Mariji Magdaleni in v Škednju, kjer sta nastanjena dva zasebna otroška vrtca; *b*) v Št. Rupertu pri Velikovcu enonadstropno šolsko poslopje s telovadnico, katero imajo do konca 1928. v najemu šolske sestre, ki so hotele ondu otvoriti slovensko zasebno šolo, kar pa jim ni bilo dovoljeno, in poleg

te šole pritlično hišo z vrtom, katero je svoičas Družba zgradila kot nameravano stanovanje za učitelja družbene šole.

Meseca junija t. l. je praznoval svojo sedemdesetletnico in svoj god mož, ki ima za CMD toliko zaslag kakor noben drug, mož, ki je sprožil misel ustanovitve naše šolske družbe, ki je torej de facto njen ustanovitelj, dasiravno ni nikjer imenovan. Ta mož deluje za Družbo ves čas njenega obstoja, torej 30 let; 14 let je bil njen agilni odbornik. Pri vsaki priliki je njen podpornik. Za Družbo je spisal nebroj člankov in sedaj urejuje družbene publikacije. Ta mož zasluzi, da bi bil povsod imenovan, vendar se v svoji pohlevnosti povsod skriva. Ta mož je dični g. Ivan Vrhovnik, župnik trnovski, ki je, dasiravno duhovnik, vztrajal pri CMD tudi v času, ko so gotovi krogi Družbo najhuje napadali in jo hoteli proglasiti kot neko protiversko institucijo. Slava temu možu! V priznanje njegovih zaslug za našo Družbo ga je velika skupščina leta 1910. izvolila častnim članom. Ob 70 letnici mu je družbeni prvomestnik v imenu Družbe ustno čestital. Naše ljubljanske podružnice in nekateri prijatelji pa so izrazili svoje globoko spoštovanje in hvaležnost za njegovo neumorno plodonosno delovanje na ta način, da so nabirali kamne po 50 dinarjev za družbeni obrambni sklad in sicer so nabrale: 1) šentpeterska moška in ženska podružnica 210 kamnov 10.500 Din, 2) šentjakobskotrnovska moška in ženska podružnica 128 kamnov 6400 Din, 3) I. mestna ženska podružnica 92 kamnov 4600 Din, 4) razni prijatelji 5 kamnov 250 Din. Skupaj 435 kamnov 21.750 dinarjev. G. župnik Vrhovnik sam je podaril 100 kamnov 5000 Din. Poleg tega priredi I. mestna ženska podružnica ljubljanska srečolov, kojega čisti dobiček je namenjen za nabavo »Vrhovnikove knjižnice« za osnovne šole. G. jubilar je prejel tozadevne diplome, Družba pa 26.750 Din, ki jih izkaže v bilanci za leto 1924. Ugotavljam, da te številke dokazujejo bolj kakor vsaka beseda, kako neizmerno spoštovanje uživa g. župnik Vrhovnik v vseh slojih našega prebivalstva in kako znajo prijatelji CMD ceniti njegovo neumorno delovanje v prid Družbi. Predlagam, da mu k 70 letnici telegrafično čestita tudi današnja velika skupščina z naslednjimi besedami: »Velika skupščina Družbe sv. C. in M. v Celju Vam k 70 letnici pošilja svoje čestitke ter izraža svoje globoko spoštovanje do Vas in iskreno zahvalo za vse, kar ste za CMD tekom njenega obstanka v svoji neprimerni in nesebični požrtvovalnosti storili. Bog Vas ohrani še mnoga leta!« (Frenetično ploskanje in par minut trajajoče ovacije.)

Dne 28. avgusta t. l. je praznoval višji nadzornik, postajenačelnik in član družbenega vodstva g. Avgust Ludvik svoj god in petdesetletnico svojega rojstva. V njegovo počaščenje so moška šentpeterska podružnica in postajno osebje nabrali za CM obrambni sklad 28 kamnov po 50 Din, t. j. 1440 Din in poleg tega še znesek 500 Din, tozadevno diplomu

izročili g. jubilantu, denar pa družbeni blagajni, ki ga izkaže v bilanci za leto 1924. Tudi mi se pridružimo njegovim čestilcem ter mu kličemo: Še mnogo let! (Navdušeno pritrjevanje.)

Od zadnje velike skupščine do danes je Družba prejela izplačana naslednja volila: 1. Zavarovalna družba »Koruna« v Pragi je izplačala zavarovalnino po pok. dr. Vladimirju Sernecu, odvetniku v Mariboru († 21. IX. 1923) v znesku 123.75 Din. 2. Volilo dne 17. XI. 1923 na Grosupljem umrlega posestnika Alojzija Koprivca v znesku 500 Din. 3. Volilo pokojnega poštnega kontrolorja Wizjana v Ljubljani v znesku 450 Din. 4. Volilo pokojnega dr. Jos. Georga, odvetnika v Šmarju, po odbitku izplačanih volil, zapuščinskih pristojbin in drugih stroškov v znesku 242.196.10 Din.

Od lanske velike skupščine do danes je neusmiljena smrt pograbila večje število zaslužnih podpornikov in prijateljev CM družbe. Izmed bolj znanih so tile: Maks Pleteršnik, profesor v pokoju, častni meščan ljubljanski, znan jezikoslovec, večkratni družbeni pokrovitelj († 13. IX. 1923); Rajko Ravnihar, višji revident drž. železnice v p. († 27. IX. 1923); Frančiška Sičeva, hišna posestnica v Ljubljani, mati g. prof. A. Siča († 30. IX. 1923); Joško Cvek, pisarn. ravnatelj v Ljubljani († 20. X. 1923); Rajko Lecker v Mariboru, oče naše podružnične odbornice in podpornice gdč. Tilke Leckerjeve, učiteljice v Grobelnem († 27. X. 1923); Anton Brezovnik, učitelj in posestnik, ustanovitelj podružnice v Vojniku († 20. XI. 1923); Ivan Zupančič, gostilničar in posestnik v Ljubljani († 22. XI. 1923); Josip Stritar, prof. v p., pesnik in pisatelj, umrl v Rogaški Slatini 25. XI. 1923; Marija Herenova, rojena Jakopičeva, odbornica šentjakobsko-trnovske podružnice v Ljubljani († 10. XII. 1923); Terezija Grebenčeva v Velikih Laščah, marljiva sotrudnica pri tamošnji podružnici († 16. XII. 1923); Anton Krejči, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani († 26. I. 1924); Ivan Šubic, vladni svetnik in ravnatelj srednje tehniške šole itd., večletni družbeni odbornik († 11. III. 1924); dr. Hinko Irgolič, inspektor v ministrstvu pravde († 20. III. 1924); Anton Vilfan, posestnik in gostilničar na Ježici, volil Družbi 250 Din († 18. IV. 1924); Josip Smodej, notar v Celju († 8. V. 1924); Lovro Baš, notar v Celju († 8. V. 1924); Vinko Majdič, veleposestnik v Kranju († 29. V. 1924); Anton Bončar, posestnik in gostilničar v Ljubljani, Družbi volil 1000 Din († 8. VI. 1924); dr. Jakob Pirnat, graščak v Velenju († 8. VI. 1924); Fran Stele v Kamniku († 10. VI. 1924); Ivan Vončina, magistratni ravnatelj v p., v Ljubljani († 14. VII. 1924); dr. Pavel Šavnik, vseučiliški profesor v Zagrebu († 16. VII. 1924). Naštetim in vsem drugim prijateljem in podpornikom CM družbe, katerih imena ne vem, ki so od zadnje skupščine do danes umrli, ohranimo hvaležen spomin. Vas, častite skupščinarje, pa vljudno vabim, da v

znak sožalja blagovolite vstati s sedežev. (Skupščinarji vstanejo v počaščenje spomina pokojnih.)

Prvomestnikov govor je sprejela skupščina z viharnim odobravanjem. Ker se ni nihče oglasil k debati, je dal prvomestnik besedo družbenemu tajniku.

Tajnikovo poročilo.

Družbeni tajnik g. inženjer Janko Mačkovšek je izvajal naslednje:

Slavna skupščina! Ozemlje, kateremu mora naša Družba posvečati svojo pažnjo, ne leži vse izven naših državnih granic. S paznim očesom je treba zasledovati tudi razvoj manjšinskega šolstva pri nas doma ter ga primerjati s stanjem šolstva v zagranični Jugoslaviji. Z ozirom na delokrog naše Družbe naj v par potezah naznačimo stanje nemškega in madžarskega šolstva v ljubljanski in mariborski oblasti ter ga primerjajmo z onim v Korotanu in na Primorskem.

A) Manjšinske šole v Sloveniji.

V ljubljanski in mariborski oblasti se je leta 1921. naštelo okroglo 15.000 Madžarov. Ti Madžari so naseljeni ob vzhodni meji Prekmurja, največ v okolici Dolenje Lendave. Oni imajo v Prekmurju 16 madžarskih šol s 35 razredi. Njihove šole so v naslednjih krajih: Čentiba, Dobrovnik, Dolina, Dolenja Lendava, Dolga vas, Domanjšovci, Gaberje, Centerovci, Gor, Lakoš, Hodoš, Kapca, Motvarjevci, Petešovci, Prosenjakovci, Radmožanci in Zamostje. Potemtakem pride ena madžarska šola na okroglo 1000 Madžarov.

Interesantni so nadalje podatki o nemškem šolstvu v Sloveniji. Naši Nemci imajo svoje šole na severni meji, na kočevskem otoku in v nekaterih večjih krajih notranjosti. Te šole lahko posečajo učenci nemškega pokolenja. Večji kraji, kjer so bile preteklo šolsko leto nemške šole, so naslednji: Maribor, Ptuj, Celje, Ljubljana in Jesenice. V Mariboru imajo razen dveh osnovnih še dve nemški meščanski šoli. Obiskovane pa te nemške šole niso kaj prida. Tako je imela letos celjska le 11 učencev ter je naravno, da bi se morala z novim šolskim letom ukiniti. Ptuj je imel v svoji nemški šoli 23 učencev; v Ljubljani ima nemška (manjšinska) šola 5 razredov, v katere je prihajalo vseh skupaj 79 učenk in učencev. To so številke, ki opravičujejo vprašanje, ali je v Jugoslaviji še kdo, ki se mu na šolskem polju bolje godi, kot našim Nemcem?

Na severni meji imajo Nemci svoje šole v Št. Ilju, Lokavcu, Mietsdorfu, deško in dekliško v Apačah, nadalje v Fikšincih in Kramarovcih v Prekmurju.

Na kočevskem otoku, ki je precej s Slovenci pomešan, imajo nekatere šole tudi prideljene slovenske razrede. Te slovenske razrede, ki se nahajajo poleg nemških, imajo sledeči kraji: Kočevje, Koč, Reka, Koprivnik, Livold, Mozelj, Nemška loka, Polom, Štalcarji, Stara cerkev, Stari log in Črmošnjice. Nemške šole brez slovenskega razreda so tele: Gotenica, Grčarice, Onek, Ovčjak, Reichenau, Spodnji log, Stari breg, Svetli potok, Verdreng, Laze, Podstenica, Poljane, Smuka, Štale in Dolenja Topla reber. Slovenski otroci, ki bivajo v teh krajih, morajo torej posecati nemške šole. Naša širokogrudnost, da ne rabimo druge besede, je razvidna tudi iz dejstva, da poučujejo marsikje še učiteljske moči, ki državnega jezika ne obvladajo, četudi je po vseh šolah in razredih pouk slovenščine obligaten ter je tudi našim Nemcem veliko na tem, da se državnemu jeziku priučijo.

Na vsem ozemlju ljubljanske in mariborske oblasti se je leta 1921. naštelo okrog 40.000 Nemcev. Na tem ozemlju imajo Nemci 41 šol, med temi dve meščanski. Iz navedenega vidimo, da pride v Sloveniji na okroglo 1000 Nemcev, na Kočevskem pa že celo na vsakih 500 Nemcev po ena nemška šola. Tako se godi Nemcem pri nas. Nehote se nam vsiljuje vprašanje, s kakšno mero se nam provrača v Avstriji?

B) Koroška.

Na Koroškem je bilo ljudsko šolstvo že pred vojno v škandaloznem stanju ter organizirano v edinem namenu: koroške Slovence intelektualno oškodovati ter jih pripraviti dstopne germanizaciji. Takozvano utrakvistično šolstvo je bilo že v bivši Avstriji pravi unikum ter je bilo svoj čas od upravnega sodišča kot nezakonito ožigosano, a kljub temu so ga koroške šolske oblasti izvajale še nadalje. Že pred vojno je bilo na Koroškem po šolah na slovenskem ozemlju vse polno učiteljev, ki slovenski sploh niso znali in so si v šoli pomagali s kazanjem tudi pri abstraktnih izrazih. Danes so razmere še veliko slabše. Učiteljev, ki bi bili slovenščini zmožni, sploh ni, ker se koroška deželna vlada brani sprejeti one učitelje, ki so kdaj služili pod jugoslovensko upravo. Na Koroškem ni niti ene šole, ki bi odgovarjala interesom naših koroških Slovencev. Podobno kot se hočejo Nemci pri nas naučiti slovenski odnosno srbo-hrvatski, tako imajo tudi slovenski Korošci interes na tem, da se priučijo nemščini. To dejstvo je hotel izkoristiti deželni šolski svet koroški ter je pred javnostjo napravil hinavsko igro z razpisom radi šole v Selih. Dočim se nikjer na Koroškem niti prvo leto ne poučuje v slovenščini, je šolski svet izdal za Sela odlok, da se naj vrši na šoli ves pouk v slovenščini, nemščina pa naj se poučuje kot predmet šele s tretjim šolskim letom. Seveda s takim razpisom Selani niso bili zadovoljni. Hinavščina ome-

njenega odloka je prepozorna, da bi vzbudila kaj drugega, nego ono, kar zasluži. V koroških šolah slovenskega otroka ubijajo in mu skušajo materinščino pristuditi. Pouk v teh šolah je brez vsake pedagoške osnove. Jasen dokaz tem trditvam je dejstvo, da so redki oni Slovenci, ki gredo na srednje šole, čeprav je znana stvar, da je naš človek nadarjen. V koroških šolah je vse že s prvim šolskim letom popolnoma nemško. Slovenski otroci se ne navadijo na koroških šolah niti slovenski čitati, niti pisati, učijo pa se gotice. Devetdesetim tisočem koroških Slovencev hočejo vzeti možnost čitanja slovenskih knjig in časopisov in to je glavni namen avstrijske šolske uprave. Vzpričo takim razmeram na Koroškem zopet upravičeno vprašamo: ali je potrebno kultiviranje nemškega šolstva v Sloveniji res v taki meri, kakor je sedaj v navadi?

C) *Julijska Krajina.*

Posebnih določb glede šolstva tja do pomladi leta 1919. ni bilo. Učiteljstvo v onih zmedenih časih ni vedelo, kaj bi naredilo; mnogo jih je ostalo v Jugoslaviji, nekateri so se vrnili in zopet odšli, drugi pa so ostali. Vobče je učnih moči primanjkovalo in da so imela šolska oblastva za šolsko leto 1919—20 dovolj učnih moči na razpolago, začeli so sprejemati nekvalificirane moči, zaostale študente in ustanovili so tudi kurze za silo. S šolskim letom 1919—20 so se na Krasu in Goriškem več ali manj povsod otvorile šole, ako ne drugače, pa za silo. V Istri pa je že takrat zavel brezobziren veter: ukinilo se je okoli 100 jugoslovenskih šol; na njih mesto so došle laške ali pa sploh nič.

S šolskim letom 1919—20 je bila vpeljana italijanščina na slovenskih osnovnih šolah kot predmet, obvezen za vse učence, ki so dopolnili 8. leto starosti, oziroma obiskujejo 3. šolsko leto. Pouku so se morale odmeriti najmanj 4 tedenske ure. Italijanščino so poučevali nalašč za to določeni učitelji ali učiteljice.

Oglejmo si malo pouk v prvem letu vpeljave. Kot učne moči za poučevanje tega pouka so oblasti vzele take, ki so nekaj slovenščine znali. Bile so to ponajveč učiteljice Goričanke, ki so izgovarjale slovenščino tako pomešano z laščino, da so se jim otroci smejali. Drugod, posebno po gorah in na Vipavskem, so poučevali italijanski učitelji iz kraljestva, ki niso znali niti ene besedice slovenski. Prišlo je marsikje do neljubih incidentov. Ker so oblasti uvidele, kako je ljudstvo in mladina nasprotna pouku italijanskega jezika, so odredili s posebnim odlokom, da za šolsko leto 1920—21 postane pouk italijanskega jezika na slovenskih šolah neobvezen.

S šolskim letom 1921—22 je bila italijanščina vnovič vpeljana kot obvezni predmet. Muka je bila učiteljstvu, privaditi učence na to in razni dogodki in izrazi nezadovoljstva so se zopet ponavljali. Učnih knjig za italijanščino ni bilo ni-

kakršnih, zato tudi otroci niso imeli nobenega zanimanja, ker niso zopet nič pridobili.

Šolske oblasti so pošiljale v začetku šolam dvojezične dopise in sprejemale samoslovenske. S šolskim letom 1922—23 se začno dobivati samo italijanski dopisi, dajo pa se še vedno slovenski odgovori, pozneje sledijo tudi samoitalijanski odgovori. Videč, da italijanske učne moči, ki niso slovenščine zmožne, nimajo vidnih uspehov, so začele šolske oblasti imenovati slovenske učne moči za poučevanje italijanščine, ako so bile kolikortoliko sposobne. To se je skazalo uspešneje, ker so se otroci že bolj poprijeli.

Slovenska šola je do usodnega Gentilijevega odloka dne 1. oktobra 1923 jako dobro napredovala, toda s 1. oktobrom 1923 je bil napravljen temu zastoj. To je črni dan našega naroda v Primorju. S tem datumom je vpeljan v I. razred (prvo šolsko leto) italijanski učni jezik in slovenščini so bile odmerjene samo 3 (tri) tedenske ure. Zakon hkrati določuje, da se vsako leto postopoma vpelje italijanski učni jezik v naslednjem razredu in čez pet let ni več slovenske šole v Julijski Krajini. Vidi se tu prozorni namen potujčiti siloma. Ali to uspe, je drugo vprašanje.

Poučevanje v 1. razredu se vrši vseskozi mehanično, posebno nazorni nauk, tudi čitanje. Pri čitanju učiteljica nauči otroke na pamet vsebino koščka, ki ga naj bi čitali, in kadar čitajo, je posledica ta, da s prstom ne kažejo na tistem mestu, kjer se v resnici čita, ampak mnogo bolj naprej. Kako more biti s slovenskim poukom, ki ima 3 tedenske ure, si lahko vsakdo misli.

Slovenskemu učiteljstvu se vežejo roke. Nekaj jih je odpadlo in šlo v italijanski tabor, ampak zdi se, da jako malo. Tih mora biti učitelj in se nikamor ne sme vmešavati, to je najmanjši pogoj. Ako hoče imeti kake prednosti in se prikupiti oblasti, mora pa »delovati« za stranko. Pri narodnih društvih in prireditvah ni več učitelja, ki je bil pred letom še steber društvenega življenja. Edino še šolske veselice sme napravljati.

Da se vcepi otrokom na nazoren način patrijotični čut, so z lanskim letom vpeljali obligatno pozdravljanje zastave v dneh pred prostim dnevom, torej vsako sredo in soboto. Potem se je vpeljalo pevanje italijanskih himen, med njimi tudi fašistovske giovinezze. Da bi ne postalo to pozdravljanje sčasoma prevsakdanje s tem, ko se je vršilo dvakrat na teden, so ga početkom tega leta omejili samo na enkrat na mesec. Pozdravljanje se vrši takole: Otroci korakajo v vrsti iz šolske sobe pojoč italijansko pesem, pred vratmi ali v veži ali celo zunaj šole drži en učenec zastavo in ko pridejo korakajoči otroci do nje, morajo pozdraviti z rimskim pozdravom, t. j. da dvignejo sceloma poševno desno roko s steg-

mjeno dlanjo in trdimi prsti skupaj. Da ta posel za one, ki to vodijo in so odgovorni, ni lahek, se ume.

Fašistovska vlada je odrekla Slovencem to, kar so jim obljubile druge vlade, pustiti slovensko šolo. Dokler ostane ta vlada na krmilu, ni pričakovati zboljšanja. 700.000 Jugoslovenov v Italiji je preko noči izgubilo svoje cvetoče šolstvo, za katerega je tudi naša Družba že toliko žrtvovala.

Slavna skupščina! Iz navedenega kratkega orisa je razvidno, da izvršuje svoje dolžnosti napram tujerodnim državljanom edinole naša država; Avstrija tlači naše ljudstvo kljub določbam sanžarmenske pogodbe, Italija pa odvarja nove arabske šole in zatvarja naše že davno pridobljene zavode. Vse to nam priča, da naloga Družbe še davno ni izvršena, zato kličem: Vsi na delo za Družbo!

(Med tajnikovim poročilom so se čuli ogorčeni vzkliki zoper zatiralce naših bratov.) Skupščina je vzela temeljito poročilo brez debate z glasnim odobravanjem na znanje.

Blagajnikovo poročilo in predlog.

Glavni blagajnik, predsednik notarske zbornice g. Aleksander Hudovernik je podal naslednje poročilo:

Častita skupščina! Če pregledate bilanco o našem denarnem poslovanju leta 1923., pridete do zaključka, ko ste čuli tudi poročilo prvomestnikovo in tajnikovo, da je naša Družba tudi v preteklem letu krepko delovala, dasi je slovensko občinstvo še vedno ne upošteva v tisti meri, kakor zasluži.

Družbeni prejemki so v preteklem letu znašali 1.053.415 Din 02 p, torej za 253.655 Din več nego leta 1922., izdatki pa so znašali okroglo 931.642 Din, tedaj za 128.057 Din manj nego leta 1922. Da so družbeni prejemki se zvišali, je pripisovati okolnosti, da se je ustanovil dr. Ivana Tavčarja sklad, ki je leta 1923. narastel na 45.623 Din, in da se je zaključil račun o zapuščini pokojnega dr. Josipa Georga, ki izkazuje 242.196 Din imovine. Če bi teh dveh postavk ne bilo v družbeni bilanci, bi bili dohodki manjši nego leta 1922.

Podružnice so prispevale k družbenim prejemkom okroglo 116.927 Din, torej so nazadovale za 11.993 Din. Prvenstvo med podružnicami pristoja ž. šentpetski podružnici v Ljubljani, ki je nabrala 15.330 Din. Njej sledijo: šentjakobsko-trnovska podružnica moška v Ljubljani z 9771 Din, podružnica v Grobelnem s 7967 Din, šentjakobsko-trnovska ženska s 7245 Din, m. podružnica v Ptujju s 6815 Din, ž. podružnica v Ptujju s 6650 Din in šentpetska m. podružnica v Ljubljani s 5712 Din. Te podružnice naj bodo vzor vsem drugim. Iskrena hvala naj velja njim in tudi vsem drugim podružnicam, ki so v prilog glavne Družbe delovale.

Premalo zanimanja je za družbeni koledar, katerega ne bi smeli pogrešati v nobeni poštenu slovenski hiši.

Prejeli smo za koledar 28.847 Din, izdali pa 37.343 Din. Isto velja o koledarčku »Kraljeviču Marku«, ki je namenjen naši šolski mladini v obmejnih krajih. Stal nas je 28.730 Din, skupili pa smo zanj le 17.210 Din. Priporočamo Vam torej v bodoče toplo, da sežete po obeh koledarjih.

Med izdatki je največja postavka za osnovne šole in otroške vrtce, ki je znašala 743.185 Din.

Že v svojem lanskem poročilu sem naglašal, da se je začela Družba intenzivno pečati z obmejnimi vprašanjem. Družba je na prošnjo obmejnim šolam naklonila zahtevano podporo v knjigah ali na drug način, in tudi v bodoče posveti vso svojo pozornost obmejnimi šolam, katere nam morajo vzgojiti krepek, zaveden slovenski narod. Seveda bo morala tudi naša vlada skrbeti za šolstvo in ustanoviti nove šole v obmejnih krajih. Zato se nekako čudno sliši vest, katero je prinesel neki slovenski list. Več otrok iz okolice sv. Treh kraljev nad Marenbergom zaradi oddaljenosti ne more obiskovati marenberške šole. Starši teh otrok jih pošiljajo zato v šolo v Št. Lovrenc, okraj Lonč v Avstriji. Ti otroci se bodo vzgojili v nemškem protidržavnem duhu in naša vlada kaj takega vendar ne bi smela dopustiti. Avstrijski Nemci gotovo ne bi dovolili, da bi njihovi otroci pohajali preko meje v slovenske šole! Zato kaj takega tudi pri nas ni dopustno.

Dne 8. junija t. l. je umrl v Št. Ilju pri Velenju g. dr. Jakob Pirnat, kateri je v svoji oporoki z dne 10. julija 1907 postavil kot svojo dedinjo našo Družbo. Njegova imovina še sodno ni ugotovljena, kolikor je danes znano, znaša kosmata zapuščina nad 700.000 Din. S tem je postal blagi pokojnik vreden vrstnik onim mecenom, ki so se v svojih oporokah spomnili naše Družbe ter ji naklonili velike svote. Zato slava njegovemu spominu!

Častita gospoda! V zadnjem času se je razpravljalo v časnikih, pa tudi na zadnjem pokrajinskem zboru Jugoslovenske Matice o združitvi vseh narodno - obrambnih društev. Potrebno se mi zdi, da pojasnim o tem stališče, katero zavzema odbor Družbe sv. C. in M. v Ljubljani. Združitve narodno-obrambnih društev se nam ne zdi potrebna, pa tudi ne oportuna. Naša Družba je nastarejše narodno-obrambno društvo ter brez samohvale s ponosom zre na svoje dosedanje delovanje. Po svojih pravilih ima Družba namen vsestransko podpirati in pospeševati slovensko šolstvo ter v ta namen ustanavlja in vzdržuje za slovenske otroke šole in otroške vrtce ali jih pomaga ustanavljati in vzdrževati, nastavlja učitelje, dovoljuje podpore in nagrade ter izdaja primerne spise in knjige. Tega svojega programa se je Družba ves čas svojega obstanka vestno držala in ga tudi še danes z vso njevo izpolnjuje. Namen Jugoslovenske Matice je pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov Jugoslovenov v tujini. Gosposvetski Zvon ima namen.

zanimati se za težnje in narodni obstoj naših v tuji državi živečih koroških bratov. Vsako teh društev ima svoj posebni namen, ki je začrtan v društvenih pravilih. Vsa ta narodna obrambna društva morajo torej vzporedno delovati drugo poleg drugega, ne da bi segalo eno v delokrog drugega. Družba naša ne čuti nobene potrebe, da bi se združila kot najstarejše obrambno društvo s kakim drugim obrambnim društvom, ne glede na to, da ima tudi nekaj vezane glavnice (kakor Viljema Polaka sklad v znesku 43.494 Din in dr.), ki je poslednjevoljsko strogo določena za našo družbo, in je za to vsak tak predlog, in naj pride od katere koli strani, neumljiv. Ako pa katero društvo meni, da samo ne more izhajati, mu je svobodno ustaviti svoje delovanje. Družba naša pa tega povoda nima. Mi želimo, da vsako naše obrambno društvo v smislu svojih pravil krepko deluje. Kdor ne simpatizuje z delovanjem Družbe sv. C. in M., naj jo vsaj ne ovira v njenem delovanju z nepotrebni in neumestni predlogi. O naših obrambnih društvi velja princip: »Getrennt marschieren — vereint schlagen«. Korakajmo v našem narodnem delu drug poleg drugega, kadar in če potreba nanese, pa udarimo skupno v prosep našega naroda. Družba sv. C. in M. bo korakala naprej in skrbela, da vzgoji s svojimi sredstvi osobito v obmejnih in utrjenih krajih krepko mladino — ponos in bodočnost naše lepe države, v narodnem in patrijičnem duhu. Naša Družba je delovala doslej in bo delovala nađ strankami, ker je vseslovenska družba in ni v službi nobene stranke. Vsi napadi in navali na Družbo so bili doslej brezuspešni, iz vseh teh bojov je izšla naša družba pomlajena, ker je služila sveto svoji domovini in ker je delala na to, da reši naš najdražji zaklad, našo dečo, iz tujčevih rok. Ne damo se ovirati v našem delu. Družba je s svojim dosedanjim delovanjem pokazala, da je vredna zaupanja in ljubezni Vaše. Za to Slovenci in Slovenke, ki ste z nami edini v ljubezni do naše grude in do našega naroda, podpirajte nas v našem stremljenju, da vzgojimo narod slovenskih korenjakov in poštenjakov!

K besedi se je oglasil predsednik Gosposvetskega Zvo-
na g. dr. Josip Oblak, ki se je popolnoma pridružil mnenju poročevalca radi združitve obrambnih društev. Tudi on je mnenja, da je vsaka združitev nepotrebna, kar je pojasnil z dvema drastičnima slikama. Prvomestnik je dal predlog blagajnika Hudovernika radi združitve obrambnih društev na glasovanje. Skupščinarji so glasovali soglasno proti vsaki nameravani združitvi.

Besedo je povzel prvomestnik ter predlagal, da se izreče sedmim, v blagajniškem poročilu navedenim podružnicam, ki so največ prispevale leta 1923., priznanje in zahvala velike skupščine. Hkrati izjavi upanje, da bodo uspehi teh podružnic v spodbudo vsem drugim podružnicam za krep-

kejše delovanje, onim pa, ki so spale, naj bi bil to klic, da se prebude in ožive. Predlog se je soglasno sprejel. — Prvomestnik je nadalje poročal o neumornem, vestnem in nesebičnem delovanju družbenega blagajnika g. Aleksandra Hudovernika. Že izza leta 1906. opravlja z največjo vnemo blagajniške posle in zastopa Družbo vsepovsod, kjer je treba juridične pomoči, z največjimi uspehi. V zadnjem času je prevzel tudi ureditev zapuščine po pok. dr. J. Pirnatu. Zato predlaga, da mu izreče velika skupščina za mnogoletno, uspešno delovanje svojo zahvalo in priznanje. Predlog se je z burnim odobravanjem sprejel.

Poročilo nadzorništva in volitve.

V imenu nadzorstva je izjavil kontrolor g. Matija Rode, da so vsi blagajniški računi v vzornem redu, zato naj se izreče blagajniku in celokupnemu vodstvu absolutorij s priznanjem in pohvalo. Predlog se je soglasno odobril.

Iz družbenega vodstva so izstopili letos: g. Andrej Senekovič in ge.: Ana Podkrajšekova, Mihaela Šegova in Franja dr. Tavčarjeva; iz nadzorstva gg.: dr. Janko Kersnik, Matko Kante, dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode in Alojzij Virbnik; iz razsodništva gg.: Matija Marinček, dr. Fran Rosina, Fran Pahernik, dr. Fran Tekavčič in dr. Karel Triller. Na predlog g. notarja Hudovernika se izvolijo z velikim odobravanjem in vzklikom nanovo vsi dosedanji društveni funkcionarji. Zlasti burne ovacije so priredili skupščinarji prvomestniku, g. vladnemu svetniku Senekoviču.

Slučajnosti.

Interpelacija radi koncesij Nemcem. Mariborski odvetnik g. dr. Koderman je vprašal vodstvo, ali je resnična vest, da je prosvetni minister dal Nemcem dalekosežno koncesijo, da bodo smeli starši sami določevati učni jezik otrokom. S tem bi se v obmejnih krajih zopet na stežaj odprla vrata ponemčevanju, ker bi omahljivi, od Nemcev odvisni Slovenci zopet vpisovali svoje otroke v nemške šole. Prvomestnik je odgovoril, da mu je vest znana le iz časopisov, a družbeno vodstvo bo stvar budno zasledovalo in storilo tudi primerne korake.

Darovi.

Primorka, ker se ni mogla udeležiti skupščine 200 Din; ženska podružnica Trbovlje po ge. Šentjurčevi 455 Din; ženska in moška podružnica v Hrastniku po ge. Mariji Laznikovi zbirko cvetnega dne 450 Din 75 p.

Zaključek.

Z zahvalo za lepi sprejem in za vse predpriprave krajevnim podružnicam ter z željo, da bi število sotrudnikov stalno naraščalo, je zaključil prvomestnik ob $\frac{1}{2}$ 13. uri lepo uspelo skupščino.

Po skupščini je bil skupni obed v restavraciji Narodnega doma. Pri tej priliki je pozdravil vodstvo in delegate kot hišni gospodar predsednik celjske posojilnice g. dr. Josip Sernec, v imenu celjskih podružnic predsednik moške podružnice g. prof. Fran Mravljak, v imenu primorskih Slovencev zdravnik g. dr. Ernst Dereani iz Ljubljane. Odgovorila je v imenu vodstva z izbranimi besedami ga. Franja dr. Tavčarjeva, ki je med drugim želela, da prinese intenzivno in podrobno delo širom domovine Družbi v bodoče še lepše uspehe. V splošnem je naglašala, da bode treba k delu za šolsko družbo pritegniti tudi našo mladino, katera se žal pri tem važnem narodno kulturnem delu zelo pogreša.

Popoldne in zvečer se je vršila v zgornjih prostorih Narodnega doma narodna veselica v korist CM družbe.

Zahvala.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda izreka iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je 35. velika skupščina v Celju dne 7. septembra t. l. izvršila tako sijajno ter dosegla lep moralni in finančni uspeh. V prvi vrsti gre zahvala in priznanje moški in ženski podružnici v Celju ter podružnici v Gaberju, na čelu jim g. prof. Fr. Mravljaku in upravitelju bolnice g. I. Prekoršek, ki so oskrbele skupščinarjem tako prisrčen sprejem in priredile tako vzorno vso pripravo. Srčna hvala županu g. dr. Juru Hrašovcu za ognjevit pozdravni govor na kolodvoru. Hvala g. vladnemu svetniku dr. L. Žužku, p. n. gg. načelnikom državnih zavodov in občinskim svetovalcem, celjskemu Sokolu, njegovemu moškemu in ženskemu naraščaju, vsem zastopnikom narodnih organizacij, ki so se udeležili na kolodvoru sprejema CM skupščinarjev! Prisrčna zahvala narodnemu ženstvu za sodelovanje pri večerni prireditvi in mladini pri cvetnem dnevu! Lepa hvala hišnim posestnikom, ki so tem povodom razobesili narodne zastave; iskrena hvala narodnim damam, ki so skupščinarje pri sprevedu skozi mesto obsipale s cvetjem! Lepa hvala tudi vodstvu železniške godbe za neumorno sodelovanje. Končno izreka družbeno vodstvo svojo zahvalo CM družbi naklonjenemu časopisju, ki je drage volje prinašalo beležke o Družbi ter obširno poročalo o poteku 35. velike skupščine.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Bilanca

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1923.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1922. l. . . 157.315 Din 92 p

Dohodki leta 1923.

1. Podružnice	116.926	Din 84 p
2. Podpore občin, denarnih zavodov in društev	4.101	„ — „
3. Razni darovi	291.500	„ 04 „
4. Darovi Amerikancev	925	„ — „
5. Družbeni nabiralniki	1.934	„ 38 „
6. Zbirke časnikov	11.217	„ 50 „
7. Družbene vžigalice	20.050	„ — „
8. Družbena kava.	500	„ — „
9. Družbeni cilindri za sve- tilke	300	„ — „
10. Družbeni čaj.	1.000	„ — „
11. Družb. čistilo za čevlje	750	„ — „
12. Narodni kolek	2.038	„ 05 „
13. Družbene razglednice	5.663	„ 29 „
14. Družbeni rač. listki.	27.873	„ 50 „
15. Družbene knjige.	3	„ — „
16. Družbeni koledar.	28.846	„ 80 „
17. Obresti od nalož. denarja	10.918	„ 53 „
18. Družbena posestva	6.570	„ 14 „
19. Vrnjeni predujemi	1.075	„ — „
20. Družb. koledarček „Kra- ljevič Marko“	17.210	„ 10 „
21. Obrambni sklad	3.290	„ — „
22. Dr. Ivana Tavčarja sklad	45.632	„ — „
Odnos	598.325	Din 17 p

Odnos . . . . 157.315 Din 92 p

	Prenos . . .	157.315	Din	92	p
	Prenos . . .	598.325	Din	17	p
23.	Razni prejemki	200.770	.	—	.
24.	Volila i. s.				
a)	dr. J. Georga	Din 242.196	.	10	
b)	razna volila	12.123	.	75	
		<u>254.319</u>	Din	85	p
	Dohodki znašajo torej leta 1923 skupaj . . .	1.053.415	.	02	„
	Prodana posestva	259.375	„	40	„
	Prehodni prejemki	35.699	„	85	„
	Dvigneni zneski i. s.				
a)	iz družbene glavnice	273.728	Din	23	p
b)	iz Karl Kotnikovega sklada	50	.	—	.
c)	iz pokojninskega sklada	7.731	.	50	.
		<u>281.509</u>	„	73	„
	Skupaj . . .	1.787.315	Din	92	p

Izdatki.

1.	Za ljudske šole in otroške vrtce . . .	743.185	Din	20	p
2.	Družbena posestva	6.680	„	88	„
3.	Podpore	35.544	„	05	„
4.	Povrnjena posojila	911	„	18	„
5.	Obresti od posojil	3.054	„	32	„
6.	Družbeni koledar	37.343	„	23	„
7.	Družbene razglednice	4.740	„	—	„
8.	Družbeni računski listki	14.410	„	—	„
9.	Izplačani predujemi	2.000	„	—	„
10.	Pokojninski sklad i. s.				
a)	Prispevek družbe . . .	7.731	Din	—	p
b)	Izplačana pokojnina in prem. rezerve . . .	7.731	„	50	„
		<u>15.463</u>	„	—	„
11.	Družbena pisarna i. s.				
a)	Plače uradnikom . . .	20.800	Din	—	p
b)	Plača strežnici, najem- nina, kurjava in raz- svetljava	2.943	„	15	„
	Odnos . . .	<u>23.743</u>	Din	15	p
	Odnos . . .	863.331	Din	86	p

Prenos . . . 863.331 Din 86 p

Prenos . . . 23.743 Din 15 p

c) Potni stroški raznim
funkcionarjem . . . 5 433 „ 50 „

d) Tiskovine, poštnina
in drugo . . . . . 3.410 „ — „ 32.586 „ 65 „

12. Koledarček „Kraljevič Marko“ . . . . . 28.730 „ — „

13. Razni stroški . . . . . 6.993 „ 42 „

Izdatki znašajo torej leta 1923 skupaj . . . . . 931.641 Din 92 p

Prehodni stroški . . . . . 35.699 „ 85 „

Plodonosno naloženi zneski i. s.

a) na glavnico (pokrovi-
teljnine, razna volila in
skupiček od prodanih
posestev) . . . . . 359.749 Din 15 p

b) na obrambni sklad . . . 3.290 „ — „

c) na dr. Ivan Tavčarja
sklad . . . . . 43.632 „ — „

d) na sklad dr. Josipa
Georga . . . . . 242.196 „ 10 „ 648.867 „ 25 „

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1923 leta 171.106 „ 89 „

Skupaj . . . 1,787.315 Din 92 p

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudna 1922. l. . . . . 41.047 Din 08 p

Prirastek leta 1923 . . . . . 360.977 „ 90 „

Skupaj . . . 402.024 Din 98 p

Odpadek leta 1923 . . . . . 273.728 „ 23 „

Stanje dne 31. grudna 1923. l. . . . . 128.296 Din 75 p

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1922. l. . . . . 33.926 Din 50 p

Prirastek leta 1923 . . . . . 8.131 „ 55 „

Skupaj . . . 42.058 Din 05 p

Odpadek leta 1923 . . . . . 7.731 „ 50 „

Stanje dne 31. grudna 1923. l. . . . . 34.326 Din 55 p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1922. l.	90.358	Din 43 p
Prirastek leta 1923	<u>5.493</u>	<u>„ 86 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1923. l.	95.852	Din 29 p

Račun Karl Kotnikovega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1922. l.	153	Din 60 p
Odpadek leta 1923	<u>50</u>	<u>„ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1923. l.	103	Din 60 p

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

a) Vplačani prispevki	45.632	Din — p
b) Kap. obresti	<u>1.363</u>	<u>„ 59 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1923. l.	46.995	Din 59 p

Račun dr. Josip Georgovega sklada.

Prejeta zapuščina po odbitku izplačanih vnil, državnih pristojbin in drugih stroškov, skupaj	242.196	Din 10 p
--	---------	----------

Račun družbenih posestev.

Stanje dne 31. grudna 1922. l.	190 952	Din 50 p
Prodana posestva	<u>7.512</u>	<u>„ 50 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1923. l.	183.440	Din — p

Družbena imovina

dne 31. grudna 1923. 1.

A. Aktivna imovina.

I. Posedstva.

a) Posedstvo v Trstu . . .	107.500	Din	—	p
b) Posedstvo v Velikovcu .	25.000	„	—	„
c) Posedstvo v Velikovcu .	5.000	„	—	„
d) Posedstvo na Savi . . .	6.000	„	—	„
e) Posedstvo v Studencih .	4.450	„	—	„
f) Posedstvo pri Sv. Mariji Magdalení v Trstu . . .	5.250	„	—	„
g) Posedstvo v Škednju, Trst	7.250	„	—	„
h) Posedstvo v Rožnem dolu pri Crnomlju	2.500	„	—	„
i) Posedstvo v Ljubljani . .	18.250	„	—	„
j) Posedstvo v Ljubljani . .	40	„	—	„
k) Posedstvo v Ljubljani . .	2.200	„	—	„

Skupaj . . . 183.440 Din — p

II. Šolski inventar in učila	3.170	„	47	„
III. Inventar družbene pisarne	101	„	70	„
IV. Zaloga družbenih knjig	518	„	23	„
V. Terjatve (gotove)	20.244	„	80	„
VI. Brezobrestna posojila	6.150	„	—	„

VII. Družbena glavnica.

a) Vložna knjiž. posojilnice v Mariboru, št. 2386 pr.	50	Din	—	p
b) Vložna knjiž. posojilnice Mariboru, št. 10.492 pr. .	25	„	—	„
c) Delnica ljubljanske kred. banke, št. 1422 pr. . .	150	„	—	„
d) Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	5.232	„	50	„

Odnos . . . 5.457 Din 50 p

Odnos . . . 213.625 Din 20 p

	Prenos . . .	213.625 Din 20 p
	Prenos . . .	5.457 Din 50 p
e)	Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	6.250 „ — „
f)	3 kom. ogrskih Josziv srečk à 1 Din	3 „ — „
g)	Zadružna knjižica posojilnice in hranilnice v Trstu, št. 6022 pr.	15 „ — „
h)	VI. avstr. vojno posojilo	250 „ — „
i)	2 kom. 4½ % zastavnih listin občinske hranilnice v Gradcu ddo. 1. 4.1916, à 10.000 K — skupaj 20.000 K s kuponi od 1. 4. 1919.	5.000 „ — „
j)	25 kom. 4½ % zadolžnic melioracijskega posojila vojvodine Kranjske ddo. 1. 11. 1911 l. à 2000 K, 50.000 K s kuponi od 1. 5. 1924. l.	12.500 „ — p
k)	Vložna knjižica kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 30 890 pr.	37.571 „ 25 „
l)	Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru, št. 18.817 pr.	61.250 „ — „
	<u>Skupaj . . .</u>	<u>128.296 „ 75 „</u>
VIII. Pokojninski sklad.		
a)	Vink. 4 % avstr. kronska renta pr.	5.425 Din — p
b)	Vink. 4·20 % avstr. srebrna renta pr.	11.250 „ — „
c)	Vink. 4·20 % avstr. papirna renta pr.	2.000 „ — „
d)	Vink. III. avstr. vojno posojilo pr.	5.000 „ — „
	<u>Odnos . . .</u>	<u>23.675 Din — p</u>
	<u>Odnos . . .</u>	<u>341.921 Din 95 p</u>

Prenos . . . 341.921 Din 95 p

Prenos . . . 23.675 Din — p

e) Vink. IV. avstr. vojno
posojilo pr. . . . . 1.250 „ — „

f) Vink. V. avstr. vojno
posojilo pr. . . . . 1.000 „ — „

g) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 19.882 pr. . . . . 8.401 „ 55 „

Skupaj . . . 34.326 „ 55 „

IX. Ciril-Methodov obrambni sklad.

a) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani
št. 120 pr. . . . . 47 329 Din 86 p

b) Vložna knjižica Ljudske
posoj. v Gorici št. 4105 pr. . . . . 500 „ — „

c) Vlož. knjižica posojilnice
v Celju št. 16.098 pr. . . . . 350 „ — „

d) Vlož. knjižica posojilnice
v Mariboru št. 10579 pr. . . . . 250 „ — „

e) Vlož. knjižica Jadranske
banke podruž. v Kranju,
št. 1710 pr. . . . . 150 „ — „

f) Vložna knjižica zadruga
Lastni dom, Celje, št.
859 pr. . . . . 250 „ — „

g) 7⁰/₀ državno posojilo . . . . . 5.300 „ — „

h) Intab. terjatev pri Mestni
občini ljubljanski . . . . . 41 722 „ 43 „

Skupaj . . . 95.852 „ 29 „

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a) Vložna knjiž. ljubljanske
mestne hran. št. 60.758 pr. . . . . 26.500 Din — p

b) Vložna knjižica posojilnice
v Radovljici, št. 6221 pr. . . . . 2.125 „ — „

Odnos . . . 28.625 Din — p

Odnos . . . 472.100 Din 79 p

	Prenos . . .	472.100 Din	79 p
	Prenos . . .	28.625 Din	— p
c)	Vložna knjižica Kmetske pos. v Ljubljani št. 9146 pr.	1.936	„ — „
d)	15 kom. 4 ^{1/2} / ₀ obveznic bosensko-herceg. železn. posojila v nom. vrednosti kuponi od 1. aprila l. 1919	5.000	„ — „
e)	2 zadolžnici priv. avstr. zavoda za zemljiški kredit à 200 K nom. vrednosti, skupaj 400 K	100	„ — „
f)	2 zadolžnici posojila za regulovanje Tise à 200 K nom. vrednosti, skupaj 400 K	100	„ — „
g)	1 Turška srečka št. 385.276 pr. 100 frankov po prvotni kronski vrednosti 382 K	95	„ 50 „
h)	Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 22.236 pr.	337	„ 50 „
i)	Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	7.267	„ 50 „
j)	1/3 vrednosti od 2 kreditnih srečk ddo. Dunaj 31. marca l. 1888 à 200 K skupaj 400 K, družbi odpade ena tretjina t. j. .	33	„ 34 „
	Skupaj . . .	43.494	„ 84 „
XI. Zapuščinski sklad Karol Kotnika.			
a)	4 kom. srečk ljublj. mesta à 40 K, skupaj 10 Din .	40	Din — p
b)	1 bilet Il. ruskega notr. posojila iz leta 1866, pr. 100 rublj. v prvotni kronski veljavi 254 K 50 . .	63	„ 60 „
	Skupaj . . .	103	„ 60 „
	Odnos . . .	515.699 Din	23 p

Prenos . . . 515.699 Din 23 p

XII. Dr. Ivana Tavčarja sklad.

a) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 589 pr.	42.275	„	59	„
b) Vložna knjižica Trgovske banke v Ljubljani, šteв. 3082 pr.	1.000	„	—	„
c) Vlož. knjižica Jadranske banke v Ljubljani, šteв. 5808 pr.	1.720	„	—	„
d) Nenaloženi znesek . . .	2.000	„	—	„
	<hr/>			
	Skupaj . . .	46.995	„	59

XIII. Zapuščinski sklad dr. Josip Georga.

a) 144 kom. delnic Ljublj. kreditne banke à 600 K, =150 Din v nom. vred- nosti skupaj	21.600	Din	—	p
b) Terjatev do L. M. Č. . .	5.000	„	—	„
c) Vložna knjižica Kmetске posojilnice ljublj. okolice št. 28.625	177.816	„	10	„
d) Vlož. knjižica posojilnice v Celju, št. 20.621 pr. .	25.000	„	—	„
e) Vlož. knjižica posojilnice v Celju, št. 16.787 pr. .	10.000	„	—	„
f) Zadrž. knjižica posojil. v Celju, št. 2397 . . .	5	„	—	„
g) Dragocenosti v vrednosti	2.775	„	—	„
	<hr/>			
	Skupaj . . .	242.196	„	10

XIV. Blagajniški ostanek	171.106	„	89	„
	<hr/>			
	Skupaj . . .	975.997	Din	81 p

B. Pasivna imovina.

1. Posojila in dolgovi pri denarnih zavodih . .	107.014 Din 35 p
2. Razni neporavnani računi	1.195 „ 07 „
3. Po pošt. čekovnem prometu dne 31. grudnia 1923. l. za dr. Ivana Tavčarja sklad pre- jeti, pri tem skladu še nenaloženi znesek .	2.000 „ — „
4. Pokojninski sklad	34.326 „ 55 „
Skupaj	<u>144.535 Din 97 p</u>

C.

Ako od aktivne imovine	975.997 Din 81 p
odštejemo pasivno imovino	<u>144.535 „ 97 „</u>
dobimo čisto imovino dne 31. grudnia 1923. l. .	831.461 Din 84 p
Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudnia 1922. l.	425.907 „ 34 „
s čisto imovino z dne 31. grudnia 1923. l. . . .	<u>831.461 „ 84 „</u>
vidimo, da se je čista imovina v letu 1923 pomnožila za	<u>405.554 Din 50 p</u>

Družba je imela dne 31. grudnia 1922.

a) lastne imovine . . . . . 425.907 Din 34 p

b) imovine za pokojninski
sklad . . . . . 33.926 „ 50 „

Skupaj . . . . . 459.833 Din 84 p

Dne 31. grudnia 1923.

a) lastne imovine . . . . . 831.461 Din 84 p

b) imovine za pokojninski
sklad . . . . . 34.326 „ 55 „

Skupaj . . . . . 865.788 „ 39 „

Skupna imovina (t. j. lastna imovina
in imovina za pokojninski sklad)
se je pomnožila v letu 1923 za . . . . . 405.954 Din 55 p

Vodstvo:

Andrej Senekovič l. r.,
prvomestnik.

Aleksander Hudovernik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Doneski podružnic leta 1923.

1. Ljubljana, šentpeterska, ž.	15.330	Din	10 p
2. Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, m.	9.771	»	— p
3. Grobelno: za Slivnico in St. Vid	7.967	»	— »
4. Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, ž.	7.245	»	65 p
5. Ptuj, m.	6.815	»	— »
6. Ptuj, ž.	6.650	»	— »
7. Ljubljana, šentpeterska, m.	5.712	»	— »
8. Brdo	3.006	»	25 »
9. Ormoški okraj, ž.	2.778	»	— »
10. Ribnica in okolica (na Dolenjskem)	2.697	»	— »
11. Sava, Javornik, Koroška Bela	2.500	»	— »
12. Maribor, m.	2.347	»	— »
13. Novo mesto, ž.	2.215	»	— »
14. Ormoški okraj, m.	1.800	»	— »
15. Litija	1.770	»	— »
16. Trbovlje in okolica, ž.	1.750	»	— »
17. Hrastnik, m.	1.677	»	25 »
18. Ljubljana, I. ljubljanska, m.	1.666	»	75 »
19. Velike Lašče	1.541	»	75 »
20. Gornji grad, m.	1.425	»	— »
21. Šoštanj in okolica	1.406	»	— »
22. Kočevje in okolica	1.376	»	— »
23. Krško, m.	1.363	»	— »
24. Trebnje in okolica	1.357	»	— »
25. Radinjska Slatina	1.216	»	— »
26. Rogaški okraj	1.199	»	— »
27. Rajhenburg-Videm in okolica	1.114	»	25 »
28. Ljutomer in okolica, m.	1.000	»	— »
29. Hrastnik in okolica, ž.	997	»	25 »
30. Laški trg in okolica	929	»	— »
31. Maribor in okolica, ž.	868	»	50 »
32. Ljubljana, šiška, m.	832	»	50 »
33. Ljubljana, šiška, ž.	832	»	50 »
34. Kranj, ž.	804	»	— »
35. Ruše in okolica	750	»	— »
36. Vransko	750	»	— »
37. Ribnica na Pohorju	745	»	34 »
38. Unec	661	»	— »
39. Bled	650	»	25 »
40. Slovenjgradec in okolica, m.	626	»	— »
Odnos	106.142	Din	34 p

	Prenos . . .	106.142	Din 34 p
41. Ljutomer, ž.		600	» — »
42. Trbovlje in okolica, m.		565	» — »
43. Dol pri Hrastniku		549	» — »
44. Cerknica in okolica		547	» 75 »
45. Kamnik, ž.		547	» — »
46. Mozirje, gornjesavinjska, ž.		546	» — »
47. Murska Sobota		541	» — »
48. Brežice, ž.		500	» — »
49. Gaberje pri Celju		500	» — »
50. Slovenjgradec in okolica, ž.		473	» 25 »
51. Borovnica in okolica		454	» — »
52. Črnomelj, ž.		447	» — »
53. Velenje		403	» — »
54. Črnomelj, m.		400	» — »
55. Krško, ž.		360	» — »
56. Ljubljana, mestna, ž.		318	» — »
57. Ribnica (Dolenjsko), m.		313	» 50 »
58. Mokronog		313	» — »
59. Petrovče		306	» 75 »
60. Sv. Lenart v Slov. goricah		264	» — »
61. Sodražica in okolica		241	» — »
62. Hoče, Slivnica in okolica		208	» — »
63. Žalec, m.		199	» — »
64. Kostanjevica		185	» 25 »
65. Begunje-Breznica (Gorenjsko)		154	» 50 »
66. Domžale in okolica		135	» — »
67. Št. Rupert (Dolenjsko)		131	» 75 »
68. Sv. Jakob, Sv. Marjeta, Sv. Jurij v Slov. goricah		122	» — »
69. Kamnica		114	» — »
70. Radeče pri Zidanem mostu		79	» 75 »
71. Loški potok, Draga in Trava		73	» — »
72. Semič, Gradac in okolica		71	» 50 »
73. Maribor, železničarska		46	» 50 »
74. Limbuš in okolica		40	» — »
75. Žalec, ž.		35	» — »
Skupaj		116.926	Din 84 p

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
pokrovitelji:

A.

ki so izza dne 20. sept. 1923. do 30. dne sept. 1924. po § 4. družb. pravil
plačali po 50 Din.

873. Fran **Repič**, sodarski mojster in posestnik v Ljubljani; 874. Fran **Kavčič**, posest. in gost. v Ljubljani; 875. dr. Milan **Vidmar**, univerz. prof. v Ljubljani; 876. Fran **Klemenc**, trg. v Ljubljani; 877. Ivana **Kušlenova**, trg. v Ljubljani; 878. 879. Fran **Breskvar**, trg. v Ljubljani; 880. Anton **Koleša**, skladiščnik v Ljubljani; 881. **Jadranska montanska družba** v Ljubljani; 882. Ivan **Jelačin**, veletrg. v Ljubljani; 883. J. **Grobelnik**, trg. v Ljubljani; 884. 885. A. E. **Skaberné**, trg. v Ljubljani; 886. Jos. **Ciuha**, trg. v Ljubljani; 887. J. **Ambrožič**, trg. v Ljubljani; 888. Ant. **Koritnik**, trg. v Ljubljani; 889. Josipina **Blumauerjeva** v Ljubljani; 890. J. **Mastnakova** v Novem mestu; 891. Tončka **Milavčeva**, poštna uradnica v Ljubljani; 892. »**Češka Obec**« v Ljubljani; 893. Vida dr. **Baltičeva** v Ljubljani; 894. Anton **Kobi**, lesni trg. v Ljubljani; 895. dr. Oton **Fettich**, odvet. v Ljubljani; 896. I. **Kovačeva**, soproga oper. pevca v Ljubljani; 897. Ana **Midičeva**, trg. sopr. v Ljubljani; 898. Kleofa **Krausova** v Ljubljani; 899. Andrej **Šarabon**, veletrg. v Ljubljani; 900. Fran **Gorazd**, ravnatelj v Ljubljani; 901. Josipina **Blumauerjeva** v Ljubljani; 902. Marija **Tomažinova** v Ljubljani; 903. 904. **CM podružnica** v Velenju; 905.—908. **Omizje pri Belem volku** v Ljubljani (zastopniki: Anton **Škof**, Alojzij **Knafelc**, Oton **Pelan**, Franja **Pretnarjeva**); 909. Ivanka **Šafarijeva** v Ljubljani; 910. Alojzij **Kos**, akad. kipar v Ljubljani; 911. Terezija **Tratarjeva** v Ljubljani; 912. Uršika **Rozmanova**, posest. v Ljubljani.

B.

ki so plačali izza dne 20. sept. 1923 do 30. dne sept. 1924 za Ciril Metodov
obrambni sklad po 50 Din.

1615. Josipina **Blumauerjeva** v Ljubljani; 1616. Dr. Iv. **Sedlaček**; 1617. I. dr. **Sedlačekova**, zdr. soproga, Radenci; 1618. Fran **Žilavec** v Gor. Radgoni; 1619. Lina **Koprivšekova** v Mariboru; 1620. Leopold **Koprivšek** v Mariboru; 1621. 1622. **CM podružnica** v Trebnjem; 1623. Ivan **Grosek** v Trebnjem; 1624. Angela **Grosekova** v Trebnjem; 1625. Miloš **Roš**, učitelj v Hrastniku; 1626. Evgen **Lah**, mag. nadsvetnik v spomin pok. Ant. Krejčiju; 1627. A. dr. **Šerkova**, sopr. vseuč. prof. v Ljub-

ljani; 1628. Evgen **Lah**, mag. nadsvetnik v spomin pok. Jes. Tavčerjevi; 1629.—2159. (530 kamnov) Ivan **Vrhovnik**, žup- v pok. v Ljubljani in sicer v počaščenje njegove 70 letnice nabrale in mu poklonile naslednje CM podružnice: I. mešna ženska v Ljubljani 92 kamnov, šentjakobsko - trnovska moška in ženska skupaj 128 kamnov, šentpetska moška in ženska 210 kamnov; Ivan **Vrhovnik**, župn. v p., plačal 100 kamnov. Nadalje so plačali v počaščenje 70 letnice Iv. **Vrhovnika**: 2160. 2161. Dr. Josip **Bohinjec**, Ljubljana (2 kamna); 2162. **Družina** **Stojana Jenko**, Ljubljana; 2163. Ivana **Lapova**, Ljubljana in 2164. Ivana **Florjančičeva**, Ljubljana. 2165. Josipina **Blumauerjeva**, Ljubljana; 2166.—2169. **Moška šentpeterska CM podružnica** v Ljubljani je nabrala v pododdelku II/1 (glavni kolodvor) v počaščenje godu ravnatelja ing. Ignacija Šege (4 kamne); 2170. 2171. v isti namen nabrala **ženska šentpeterska CM podružnica** v Ljubljani pri uradnikih in uradnicah strojnega oddelka (2 kamna); 2172.—2199. Avgust **Ludvik**, višji nadzornik in postajenačelnik v Ljubljani — nabrala in poklonila v počaščenje njegove 50 letnice in godu moška šentpeterska podružnica v Ljubljani in postajno osobje na glavnem kolodvoru v Ljubljani (28 kamnov); 2200. 2201. Dr. Aleksander **Fatur**, ravnatelj drž. železnice v Ljubljani (2 kamna).

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo.

po volitvi na XXXV. veliki skupščini v Celju
dne 7. kimavca 1924.

1. Prvomestnik: Andrej **Senekovič**, častni član Družbe sv. Ciril in Metoda v Ljubljani, vladni svetnik, gimnazijski ravnatelj v pokoju, izvoljen leta 1924.
2. Dr. Ernest **Dereani**, zdravnik v Ljubljani, 1922.
3. Blagajnik: Aleksander **Hudovernik**, predsednik notarske zbornice, 1923.
4. Fran **Jamšek**, nadučitelj na Bregu pri Ptujju, 1923.
5. Avgust **Ludvik**, postajenačelnik južnega kolodvora v Ljubljani, 1923.
6. Tajnik: ing. Janko **Mačkovšek**, višji stavbni komisar v Ljubljani, 1922.
7. Ana **Podkrajšekova**, zasebnica v Ljubljani, 1924.
8. Viktor **Rohrmann**, veletrgovec v Ljubljani, 1923.
9. Mihaela **Šegova**, soproga inž. centralnega ravnatelja južne železnice, 1924.

10. Namestnica prvomestnika: Franja dr. **Tavčarjeva**, odvetnikova vdova v Ljubljani, 1924.
11. Dr. Fran **Vodopivec**, veliki župan v Mariboru, 1922.
12. Dr. Fran **Voglar**, ravnatelj ženskega učiteljišča v Mariboru, 1922.

O žji odbor: Načelnik Senekovič, Hudovernik, Janko Mačkovšek, Viktor Rohrmann, Mihaela Šegova, Franja dr. Tavčarjeva.

B. Nadzorništvo.

1. Dr. Janko **Kersnik**, ravnatelj Kmetске posojilnice v Ljubljani.
2. Mate **Kante**, okr. šolski nadzornik v Ljubljani v pok.
3. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.
4. Matija **Rode**, kontrolor Mestne hranilnice v Ljubljani.
5. Alojzij **Virbnik**, gimn. prof. v p. v Ljubljani.

C. Rzsodništvo.

1. Mat. **Marinček**, notar v Šoštanju.
2. Dr. Fran **Rosina**, odvetnik v Mariboru.
3. Fran **Pahernik**, veleposestnik v Vuhredu.
4. Dr. Fran **Tekavčič**, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Karol **Triller**, odvetnik v Ljubljani.

Č. Pisarna.

Ljubljana, Narodni dom: uradne ure ob delavnikih od 3.—6. popoldne.

Vodja: Andrej **Senekovič**.

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel **Josin**.
Pisarniški tajnik: Fran **Skulj**.
Pisarica: Franja **Benedikova**.

O 25 letnici 1925

naj oživi

**ž. podružnica za Radovljico
in okolico,**

ustanovljena leta 1900.

Slovenke! Slovenci!

Ko razpošiljamo križem domovine koledar za leto 1925., mu prilagamo nekaj željá in prošenj, katerih vresničenje pospeši rast Družbe sv. Cirila in Metoda in njen razcvet:

1. Omrtvele *podružnice* naj čimprej ožive in naj posnemajo zgled sedmih, na zadnji veliki skupščini pohvaljenih podružnic. Vsaka nedelavna podružnica povzroča veliko škodo Družbi in vsemu narodu. Ob narodnih mejah naj se osnujejo, kjer jih še ni, nove podružnice.

2. Poleg *rednih prispevkov*: pokroviteljnine (50 Din), ustanovnine (15 Din), letnine (3 Din) in podpornine (vsaj 50 par na leto), naj poskrbe podružnice še za *druge vire dohodkov* s prirejanjem veselic, cvetnih dni, srečelova, kegljanja na dobitke in dr. Dobljeni zneski naj se takoj pošljejo glavni Družbi.

3. Družbenih *nabiralnikov* je na stotine razdeljenih po raznih krajih. Na dan z njimi! Na vidnih stojiščih naj preže na darove. Izpraznjuje naj nabiralnike blagajnik ali kak odbornik bližnje podružnice.

4. Redko je sedaj pismo ali dopisnica, opremljena z družbenim *kolkom*. Vsakemu cirilmetodarju bodi dolžnost, da označi svoje pismene poslatve z družbenim kolkom.

5. *Družbeno blago*: vžigalice, čaj, kavna primes, čistilo za čevlje, cilindri za svetilke — se premalo kupuje. Družbeni blagajni množi dohodke, kdor rabi omenjeno blago. Priporočamo zlasti vžigalice, ki so prinesle Družbi sv. C. in M. že na stotine tisočakov.

6. Na razpolago so *računski listki* in *razglednice*, oboji se naročajo v družbeni pisarni.

7. Prosimo *knjig* za šolarske in učiteljske knjižnice na severni meji in v Prekmurju. Poslatve sprejema družbena pisarna.

8. Za mladino, zlasti obmejno, je izšel v družbeni zalogi že tretjič koledarček »Kraljevič Marko« z izbrano pripovedno in poučno vsebino. Nanj opozarjamo posebno šolska vodstva.

9. Pričujočemu družbenemu *koledarju* je določena cena 15 Din. Da ne bo primanjkljaja, prosimo vse dosedanje odjemalce, da ga blagovoljno sprejmejo in rečni svoti po možnosti še kaj privržejo.

10. Da bo bilanca Družbe sv. C. in M. prihodnje leto ugodna, želimo, da se *podvoji in potroji požrtvovalnost* denarnih zavodov, društev in posameznikov, ki naj bi se spominjali Družbe z darovi o raznih veselih in žalostnih prilikah.

Slovenke, Slovenci, prihitite na pomoč rešiteljici naše ogrožene mladine Družbi sv. C. in M.!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

dne 1. oktobra 1924.

Družbeno blago:

I. Keber, čistilo za čevlje.

Kolinska tovarna, kavne primesi.

Fr. Kollmann, cilindri za svetilke. ■

Tvrška Perdan, čaj in vžigalice. ■ ■

V družbeni pisarni se dobivajo:

razglednice (po 50 p), **kolki** (po 5 p in 25 p), **računski listki** (po 25 p) in knjiga „**Slava Podlimbarskemu!**“ (po 3 Din).

Priporočajte in kupujte!

VSEBINA.

Rodoslov našega kraljevskega doma.	
Kraljevine Jugoslavije barve in grb.	
Koledar.	
Pristojbine.	
Lestvice.	
Iz temnih dni	31
Ujedinjenje (pesem)	40
Naši pokojniki:	
1. Ivan Šubic (s sliko)	41
2. Makso Pleteršnik (s sliko)	46
3. Marija Pahernikova (s sliko)	48
4. Franjo Mravljak (s sliko).	52
5. Anton Brezovnik (s sliko)	55
6. Vinko Majdič (s sliko)	59
7. Anton Bončar (s sliko)	60
Nebeški poeti (pesem)	62
Nekaj o naših krstnih imenih	63
S potovanja ob severni meji	67
Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.	
Inserati.	

NAZNANILA

v „Koledarju“ Družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenj. mnogobrojni člani Družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in za nizko ceno. Ker je dohodek naznanil namenjen Družbi v korist, je želeti, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v Družbenem „Koledarju“; sklicevanje na inserat uveri p. n. uvrstitelje o uspehu inseriranja.

Slovinci in Slovenke! Kupujte pri narodnih slovenskih trgovcih, zlasti pri tistih, ki so člani Družbe sv. Cirila in Metoda.

TEODOR KUNC

damska konfekcija

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 14

(Pod trančo 2)

Zaloga izgotovljenih kostumov, toalet in bluz ter kožuhovine, modnega blaga, svil itd.

Izdeluje se po meri angleške kostume, plašče, francoske toalete in bluze ter vsa v to stroko spadajoča dela

Priporočamo „Kolinsko cikorijo“!

Izvrsten domač izdelek.

Umetna knjigoveznica Ivan Jakopič,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje

vsakovrstnih knjigoveških del.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno

PLESKAR
IN LIČAR ZA STAVBE,
MOSTOVE IN POHIŠTVO

JOSIP JUG

LJUBLJANA
RIMSKA CESTA 16

SPECIJALNI ODDELEK
☼

za sobo- in črkoslikarstvo ter slikarstvo
na steklo, les, pločevino i. t. d. — Mo-
derna ornamentika in cerkveno slikanje

MOSTE-LJUBLJANA, ZALOŠKA CESTA 67

NA DEBELO

KOLONIALNA IN SPECERIJSKA TRGOVINA

**ČERNAK & KO
V LJUBLJANI**

**SPECIALITETA: ČAJ, KAV,
ČOKOLADA TER VEDNO SVEŽA ŽGANA KAVA**

NA DROBNO

Priporočava bogato zalogo železninskih predmetov kakor okovje za stavbe, pohištvo, kuhinjsko orodje, orodje za vse stroke, nosilke, železniške šine kakor tudi portland cement

po najnižjih dnevni cenah

Zalta & Žilič

trgovina železnine

LJUBLJANA, Dunajska cesta 11

ANTON BAJEC

TRGOVINA
S CVETLICAMI, ŠOPKI,
VENCİ IN TRAKOVI Z
NAPISI

LJUBLJANA

POD TRANČO

JOSIP OLUP

U gostilni „Pod Trančo“ se točijo
pristna dolenjska in štajerska vina.

Prilporoča tudi svojo trgovino z ma-
nufakturnim blagom in moškimi
oblekami domačega izdelka. Po
najnižjih cenah.

Ljubljana, Stari trg 1 in 2.

Pri
nakupu
različnega
oblačilnega blaga
se blagovolite
poslužiti
vele-
trgovine

A. E. SKABERNÈ LJUBLJANA

Tvornica pečatnih
znamk, štamplijk
in emajliranih
tablic

**ANTON ČERNE, GRAVEUR
LJUBLJANA, DVORNI TRG 1**

Klišeji

Šablone - Piombne
klešče - Vzvodne tis-
kalnice - Štance - Modeli
za predtiskanje perila - Nu-
meratorji - Gozdna kladiva itd.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

6%

vloge na tekoči račun, po dogovoru tudi višje, brez odbitka rentnega in invalidskega davka, katera plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nevzdignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Z dnem 30. junija 1924 je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in tekoči račun nad

11½ milijonov Din.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam

nad 4,500.000 Din.

Tovarna vinskega kisa d. z o. z.

» **VINOCET** «

LJUBLJANA

---

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis
iz pristnega vina. — Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmodernejše
— urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1 a, II. nadstr.

 „**ADRIJA**“

DROGERIJA — FOTOMANUFAKTURA

Vse toaletne in fotografske potrebščine.
Kemikalije za obrtnike in kmetovalce.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA 5

B. ČVANČARA

Knjigarna
L. Schwentner
Ljubljana
Prešernova ulica 3.

Trgovina s semeni in deželnimi pridelki

Sever & Komp. Ljubljana

— Wolfova ulica šte. 12 —

priporoča

vse vrste semena za vrt, polje in travnik.

Kupuje suhe gobe in vse
druge deželne pridelke.

Cenovnik pošljemo na zahtevo.

Veletrgovina razglednic in papirja

na drobno in debelo. Vse potreščine za šolo in urade. Največja izbira finega galanterijskega blaga, primerne za god, poročna in druga darila.

M. TIČAR

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 26

**Šelenburgova ulica št. 1
(podružnica).**

KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA DRAGO SCHWAB

BOGATA ZALOGA VSAKOVRSNIH OBLEK, RA-
GLAŃOV, POVRŠNIKOV, ZIMNIKOV, DEŽNIH
PLASČEV ITD. ITD. — SPECIALNA ZALOGA
ANGLEŠKEGA IN ČEŠKEGA SUKNA. — USNJEŃI
SUKNJIČI, ŠPORTNE ČEPIČE, PERILO I. T. D.

LJUBLJANA - DVORNI TRG 3
PRVOVRSTNI MODNI SALON ZA GOSPODE

ZALOGA STEKLA

porcelana, zrcal, sve-
tilk, raznih okvirov,
šip itd. Stavbinsko in
umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA
LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 10

Zbirališče rodoljubov!

Peter Stepič

restavracija.

in veletrgovina z vinom

Šiška pri Ljubljani.

Zbirališče rodoljubov!

Dobro blago po znano znižanih cenah dobite
v modni trgovini

PETER ŠTERK

Ljubljana

Stari trg 18

Specijalna trgovina najmodernejših bluz,
damskih volnenih in svilenih jop (jumper),
jutranjih oblek la kakovosti, moško,
žensko in otroško perilo.

Dalje moških klobukov,
čepic, slamnikov, nogavic, rokavic itd.

VULKAN

TVORNICA GUMIJEVIH
IZDELKOV
DRUŽBA Z O. Z.
KRANJ

Podpetniki „Eterna“; radirke; cevi za irigatorje, plin, vino, vodo, peronosporne brizgalnice, špiralne cevi itd.; izolacijski trak; vsakovrstne gumijaste raztopine; obroči za otroške vozičke; plašči in zračnice za kolesa; vsi gumijasti izdelki za železnice in drug tehnični material. — Po naročilu izdeluje tudi druge gumijaste izdelke. Oddelek „Vulkanizacija“ popravlja pokvarjene avtomobilne plašče in zračnice ter ima tudi novo pnevmatiko na zalogi.

Podjetje je popoln, v domačih rokah in edino te vrste v Jugoslaviji.

**MASTER & KARNIČNIK
MARIBOR**

MANUFAKTURA

**Na drobno
Glavni trg št. 16**

Posebno velika izbira sukna

Ustanovljena leta 1881

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

== v Ljubljani ==

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu.

Čekovni promet.

Eskont in inkaso menic.

Stanje vlog nad Din 70,000,000.—

Učiteljska tiskarna

V LJUBLJANI

Je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. Casopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Zvezki za okroglo pivo št. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

prodaja slovenske znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige; dalje knjige za osnovne šole, srednje in obrtne šole; zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebin in učil; razglednice, umetne in pokrajinske v veliki izbiri.

ZAHTEVAJTE CENIKE!

IVAN KRAVOS

Konjske opreme

za lahko in težko vožnjo, kakor potrebščine za konje, brzde, biči, svetiljke za kočije itd. Obnošene opreme in sedla. Ovratniki, vrvce in nagobčniki za pse.

Razni kovčegi

torbice, listnice, denarnice itd. iz usnja.

Gonilni jermeni

v vseh širinah iz la. usnja, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni.

Telefon 207

MARIBOR

Telefon 207

Trgovina:

ALEKSANDROVA C. 13

Delavnica:

SLOMŠKOV TRG 6

Edino najboljši šivalni stroji
so le:

JOSIP PETELINC-A

znamke „GRITZNER“
in „ADLER“ za rod-
binsko in obrtno rabo.

**Pouk v vezenju
brezplačen!**

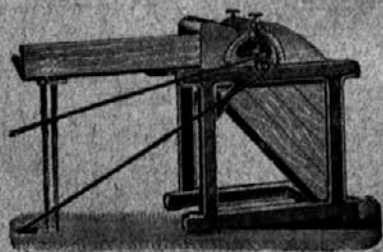
Večletna garancija!
**Popravila za stroje
se sprejemajo!**

LJUBLJANA,
(blizu Prešernovega
spomenika) ob vodi.

Poljedelske stroje:

mlatilnice, gepeljne, slamoreznice, čistilnice, itd.

Vsa orodja za
kleparje, kovače,
ključavničarje,
mizarje, tesarje,
kolarje, ter vse
druge železnin-
ske potrebščine
in cement nudi
po na nižjih cenah

FR. STUPICA

veletrgovina z železnino in poljedelskimi stroji,
zaloga smodnika in drugih razstreljiv

Ljubljana, Gosposvetska cesta števil. 1.

Kje kupiš

najcenejše in najboljše?

potrebščine za čevljarje in sedlarje,
šivilje in krojače, toaletno in modno
blago, brivske potrebščine, palice,
nahrbtnike, jedilno orodje, škarje

samo pri:

Josip Petelinc, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

na veliko in malo!

Svoji k svojim!

R. SALMIČ & DRUG
CELJE, NARODNI DOM

Veletrgovina zlat-
nine, srebrnine in
optičnih predmetov.

Specijalna tovarni-
ška zaloga lepnih,
zapestnih in sten-
skih ur najboljših
svetovnih tovarn.

Popravila točno in
ceno!

Vsled ogromne za-
loge globoko zni-
žane cene!

Kupujem
staro zlato in srebro
po najvišjih
dnevnik cenah!

Ustanovljena leta
1899.

**Zvezna
tiskarna
in
knjigarna
LJUBLJANA
Wolfova ulica 1**

je moderno urejena ter
izoršuje lično in ceno

tiskovine vseh vrst

kakor: časopise, knjige,
brošure, cenike, lepake,
letake, vabila, sporede, ta-
bele, račune, kuverte in
pisemski papir s firmo,
vizitke, naslovnice i. t. d.

Automatično strojno
numeriranje.

Lastna knjigoveznica.

Zvezna knjigarna

---

in trgovina z muzikalijami
Ljubljana, Marijin trg 8
ima stalno v zalogi vse sloven-
ske knjige in brošure ter bogat
sortiment nemških, ruskih in
francoskih knjig

D o b a v l j a
vse revije, časopise i. t. d., tu-
in inozemskega izvora po naj-
ugodnejših konkurenčnih
== cenah ==

ZALOŽBENA POSEBNOST
aktuelna književna zbirka
„Splošna knjižnica“

▼
Zahtevajte cenik!

En gros

En gros

Tvornica perila
Maks Durjava in drug

Maribor

Gregorčičeva ulica št. 24

*Naše perilo se dobi v vseh boljših
modnih trgovinah.*

I. BALOH

NA DROBNO

PRIPOROČA V NAKUP
RAZNA TOALETNA MILA
IN DRUGO PARFUME-
RIJO, NOGAVICE, NA-
RAMNICE, KOŠARE IN
PLETENO POHIŠTVO

MARIBOR
GRAJSKI TRG 3

NA DEBELO

Izdelovanje klobukov in slamnikov
IVAN KVAS

Vedno v zalogi vsakovrstni ženski in moški klobuki
ter ženski slamniki.

Na drobno!

Na debelo!

Popravila točna in solidne cene.

Maribor, Meljska cesta števil. 74.

RUDOLF NIEFERGAL

MANUFAKTURA

(in zaloga brezalkoholnih pijač)

MARIBOR, Koroška cesta 1

ŠERCER IN DRUG

Zaloga pohištva in mizarstvo
MARIBOR, Vetrinjska ulica 2 in 8

Se priporočata
cenj. občinstvu

Cene
konkurenčne

KAVARNA „JADRAN“ V MARIBORU v bližini kolodvora

se cenj. gostom priporoča

ALOJZ IVANČIČ

Anglo-Austrian Bank Limited

podružnica Maribor

Centrala London

Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča
opravila kar najkulantneje.

Telefon števil. 151

Gaspari & Faninger

Maribor, Aleksandrova c. 48

Na debelo

Pletenina,
drobnina, galanterija.

OBLEK

za dame, gospode in otroke
kakor tudi čevlje, klobuke
in perilo kupite najceneje
in v veliki izbiri v veletrgovini

M. STERMECKI CELJE

Kdor pride v Celje, naj si
ogleda novo urejene prostore,
nakup nepri-silen. — Cenik zastonj.

R. GAISSERJA NASL.

HINKO SAX

trgovina s papirjem,
anončna ekspedicija,
uprava časopisov

V MARIBORU – Grajski trg

**Centralna banka za
trgovino, obrt
i industriju d. d. Zagreb**

PODRUŽNICA MARIBOR

Aleksandrova cesta štev. 46

**Centrala Zagreb
Telefon 101 in 242
Brzojavni naslov:
CENTROBANKA**

**Izvršuje vse bančne po-
sle v tu in inozemstvu**

Trgovina z železnino

PINTER

& LENARD

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

Na debelo!

Telefon 282

Na drobno

Brzojavni naslov: Pinlen, Maribor

Bogata zaloga železnih nosilcev, paličnega železa, obročja za sode, žičnikov, žice, poljedelskega orodja, orodja za kovače, mizarje itd., kovanje za stavbe in mobilije, štedilnikov, peči, kuhinjske posode in vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Velika izbira planinskih potrebščin.

JOSIP SULIČ

— trgovina s čevlji in usnjem —
Maribor, Aleksandrova cesta št. 30

Novourejeno restavracijo „Narodni dom“, Maribor

prilporoča novi restavrater

Telefon 88

OSET ANDREJ

Telefon 88

Zbirališče vseh Slovanov!

Vse vrste časopisi!

Izborna vina, pivo in prvovrstni prigrizki.

MILOŠ OSET

veletrgovina špecerijskega in kolonijalnega
blaga ter deželnih pridelkov

Maribor, Glavni trg

Zaloga CM vžigalic - CM čaja - CM čistila.

Eksportna trgovina z jajci

Vinko Narat, Grosuplje

kupuje vsako množino kokošjih jajc in
jih plačuje vedno po najvišjih dnevnih
cenah.

Manufakturno blago

: vseh kakovosti se dobi vedno v trgovini :

Karol Jančič

Maribor

Aleksandrova cesta 11.

Friderik Zinauer

**izdelovatelj štampilj iz kavčuka
Maribor, Aleksandrova cesta 45**

OKVIRJE

vseh vrst, najmodernejših vzorcev v **ovalni** in **okrogli**
obliki, kakor tudi vseh drugih oblik
se kupi najceneje pri

MIHO VAHTAR - JU

atelje za umetno knjigoveštvo in izdelovanje okvirjev
MARIBOR, Gosposka ulica št. 24

Franjo Majer

MARIBOR, GLAVNI TRG ŠTEV. 9
**Zaloga manufakture, vseh potrebščin
za sokolske kroje in telovadnih oblek**

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši, v Narodnem domu.

Telef. št. 108.

Žirokonto pri Narodni banki SHS.

Pošt. ček. urad v Ljubljani rač. št. 10502., v Zagrebu 39087.

Obrestuje vloge na knjižice in v tekočem računu po

8%

Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo.
Eskomptuje menice in otvarja tekoče račune
za trgovce, obrtnike in podjetja.

Rezervni zaklad

== nad milijon Din. ==

Ustanovljena l. 1882.

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod
v Mariboru.

CELJSKA POSOJILNICA D. D.

Stanje hranilnih vlog
čez K 120,000.000.—

Stanje hranilnih vlog
čez K 120,000.000.—

V lastni palači - Narodni dom (na oglu v pritličju)

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost

Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle, kupuje in prodaja devize in valute

---

Podružnica v Šoštanju na Glavnem trgu

FRANJO BUREŠ

urar, zlatninar in očalar

v **Mariboru, Vetrinjska ulica šte. 26**
nasproti Jurčičeve ulice.

Urar juž. železnice in zaprlišeženi sodnijski izvedenec.

V zalogi ima najboljše precizijske ure Schaffhausen, Omega, Zenith, Eterna, Doxa i. t. d. Ure za pisarne, kuhinje, kukavice in budilke vseh vrst. Očala, toplo-
mere, tehtnice za vino, mošt, mleko. Popravila točno
in po ceni z jamstvom. Kupuje briljante, staro zlato,
srebro po najvišji dnevni ceni.

„Jelen“ tvornica kemičnih izdelkov

Maribor, Meljska cesta šte. 75

ima najboljšo terpentinovo kremo, prvovrstno kolomažo, izborno vaze-
lino za usnje, ličilo, črnilo, pláviló ter olje za stroje!

Zahtevajte povsod in rabite vedno le „Jelen“-izdelke.

Manufakturna trgovina

HLADIN & DOBOVIČNIK

Glavna trgovina:

Prešernova ulica 14

Celje

Podružnica:

Gosposka ulica 15

Priporočava se za obilen nakup raznovrstnega tu-
in inozemskega blaga, katerega prodajava po zelo
nizki ceni.

Jadranska zavarovalna družba

(Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu)

Generalni zastop za Slovenijo
v Ljubljani, Beethovnova ulica 4
Telefon št. 937 v lastni palači. Telefon št. 937

==== sklepa: =====

1. Požarna zavarovanja.	5. Transportna zavarovanja.
2. Življenska zavarovanja.	6. Zavar. proti škodam vsled razbitja stekla.
3. Nezgodna in jamstvena zav.	7. Zavarovanja proti škodam po toči.
4. Zavar. proti škodam vsled tatinskega vloma.	8. Zavarovanje strojev proti polomu.
	9. Šomažna zavarovanja.

Najnižji tarifi.

Takojšnje izplačilo škod.
Zastopstvo v vseh krajih Slovenije.

Mariborska tiskarna d. d., Maribor

**Litografija
knjižgoveznica
založništvo**

Plakaterski in reklamni zavod.

Izdeluje zlasti plakate, delnice, etikete itd.

Glej plakat Ljubljanskega velesejma.

**Tovarniška zaloga stavbnega materiala
F. P. VIDIC & KOMP.
LJUBLJANA, Prešernova ul. 3**

Telefon šte. 27 — Pošt. hran. račun šte. 11.086

Najboljše peči sedanosti:

Emajlirane LUC-ove peči in štedilnik

GLINASTE PEČI modernih oblik in modelov v različnih barvah — Kmečke peči — Štedilniki — Bele email ploščice za obložitev sten

Zarezani strešniki — Bobrovi strešniki — Strešna lepenka
Šamotna opeka, ognjevarna — Šamotna moka in specialne plošče za pekovske peči

Šamotne ali mozaik plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov in cementne plošče

Kameninaste cevi — Cementne cevi — Prvovrstni Portland-cement itd.

Brata Rodé & Martinčič, Celje

tiskarna, knjigoveznica,
izdelovalnica gumijastih štampiljk

izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela točno, lično in po
konkurenčnih cenah.

J. N. ŠOŠTARIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Telefon šte. 222.

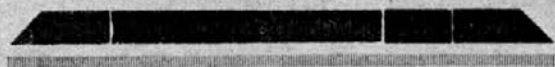

trgovina z modnim, manufakturnim, suknenim in
platnenim blagom, perllom,
konfekcijo in pleteninami. Na debelo in drobno.

Josip Ravnikar

LJUBLJANA

Dalmatinova ulica št. 13

**Manufaktura na
debelo!**

Tovarne strojev, livarne železa in kovin

K. & R. JEŽEK

BLANSKO - MARIBOR

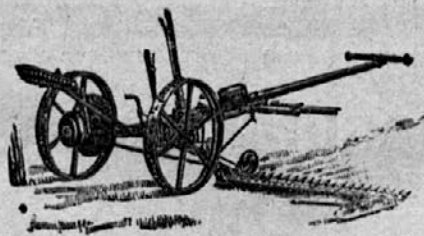
MARIBOR, Melje 103

Telefon interurban 177

se priporoča v dobavo vseh vrst
kmetijskih strojev in sesalk

Izdeluje motorje na bencin in sesalni plin. -
Popolne opreme opekarn, šamotnih tovarn in
tovarn za cement, mlinov in žag. - Dvigala,
prenašala. - Najnovejše sestave transmisij.

Popravila strojev vsake vrste. — Odlitki iz železa in
kovin po lastnih in tujih modelih.

Tovarne strojev, livarne železa in kovin

K. & R. JEŽEK

BLANSKO-MARIBOR

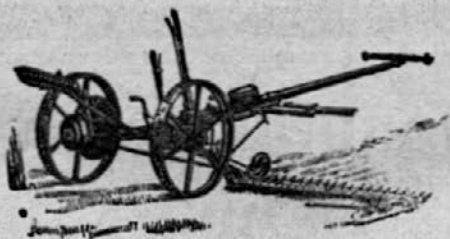
MARIBOR, Melje 103

Telefon interurban 177

se priporoča v dobavo vseh vrst
kmetijskih strojev in sesalk

Izdeluje motorje na bencin in sesalni plin. -
Popolne opreme opekarn, šamotnih tovarn in
tovarn za cement, mlinov in žag. - Dvigala,
prenašala. - Najnovejše sestave transmisij.

Popravila strojev vsake vrste. — Odlitki iz železa in
kovin po lastnih in tujih modelih.

**Južno-štajerska
hranilnica
CELJE**

v Narodnem domu - I. nadstr.

—
Ustanovljena leta 1889

---

sprejema hranilne vloge vsak delavnik
od 8. do 12. ure in jih obrestuje
po kolikor mogoče najvišji
obrestni meri. Rentni da-
vek plačuje hranil-
nica sama

Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornji-
grad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj, Vranksko
in rezervni zaklad. Hipotekarna posojila
in vsakovrstni drugi krediti pod ugod-
nimi pogoji. Poštne položnice na razpolago

Rogaška slatina

Vrelec: Tempel.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

Vrelec: Styria.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Vrelec: Donati.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalčno-saliničnih rudninskokisljih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice

Rogaška slatina

je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabegu okusa ali duha.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko
posojilnico

r. z. z n. z.

ki posluje v novopreurejenih
prostorih

v Ljubljani, Mestni trg 6

Vloge na hranilne knjižice in
tekoči račun obrestuje

najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez
odpovedi. Večje vloge z od-
povednim rokom obrestuje
po dogovoru

**KAMNOSEŠKA
INDUSTRIJSKA DRUŽBA
CELJE, Slovenija**

Nagrobni spomeniki, nagrobne plošče in okvirji,
garniture za spalne in jedilne sobe, mozaične
plošče, terase, kakor tudi različna stavbna dela

Naslov brzojavkam: KAMNOSEŠKA CELJE

KAROL VANIČ, CELJE

PREŠERNOVA ULICA 15
VELIKA NARODNA TRGOVINA

Zaloga sukna, modnega volnenega blaga
Perilno blago, porhanti, flanele itd. — Modne
salonske preproge, zastori, namizne in posteljne
garniture. — Sportne, potovalne in modne odeje.
— Laneno in bombaževo perilo. — VELIKA IZ-
BER novomodne svile, peluche, svilene aplikacije,
posamenterije, štikarije itd. — V e d n o n a n o v o
modni, svileni, chenili, volneni in čipkasti robci.
Oprava za krojače in šivilje izvenredno po ceni.

SEZONSKE NOVOSTI!

„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba

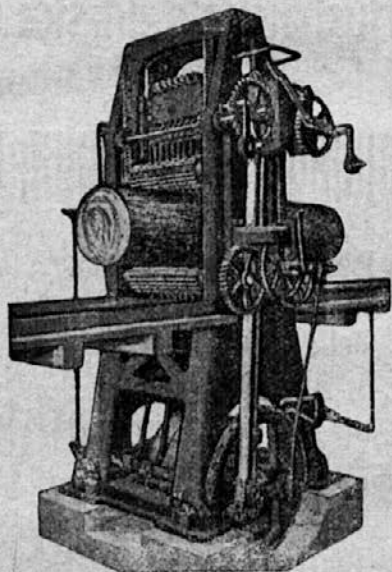
Parne žage: Maribor -
Melje, Freistein in Zbelovo
Melje: Tovarna ledenic in
hladilnih naprav
Oddelek za jermenice
Oddelek za zaboje
Stavbeno mizarstvo

Zbelovo pošta Poljčane: Tovarna za upognjeno pohištvo
Centrala: Maribor, Meljska c. 91

Telefon številka 256 interurb.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

ŽELEZOLIVARNA

KOVINOLIVARNA

Železolitvarna - Stroji za obdelovanje lesa
Vodne turbine in hidravlični regulatorji
Trasmisije - Stiskalnice za klobuke - Vodne in
parne armature, sesalke, brizgalnice - Umet-
niško izdelano cerkveno orodje - Zvonovi

LJUBLJANA

Kr. dvorni

dobavitelji

V. Bizjak & drug

Rogaška Slatina

Keksi
Prepečenci
Vafeljni
Oblati
Biskviti

Zdravilišče Rogaška Slatina

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donati).

VRELEC-TEMPEL.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

VRELEC-STYRIA.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

VRELEC-DONATI.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemoroidom, putiki i. t. d.

Rogaška slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninskokislinskih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživlja oča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška Slatina je najmodernejše in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, solčne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. **Stalni poštni brzojavni in telefon. urad.** Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne terase, sprehajališča, vojaška godba. — Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki i. t. d. Živahen poštni in vozni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. **Sezija od 1. maja do 1. oktobra,**
Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.

Ščitite svojo existenco s pomočjo zavarovalnic. Varno zaslombo v tem oziru Vam daje zavarovalna banka

„SLAVIJA“

ki zavaruje proti požarni škodi, vlom, avtomobilskim in vsem drugim nesrečam, jamstvenim škodam itd. in zagotovi kapital, ki se izplača ob gotovi starosti ali ob smrti. Jugoslovanska zavarovalna banka „Slavija“ je v zvezi s češko banko „Slavijo“ v Pragi. Generalno ravnanje je v Ljubljani. Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Split, Osijek, ekspoziture v Skoplju, Vel. Bečkerek, Cetinju, Mariboru.

LESKOVIC & MEDEN

TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO

LJUBLJANA-JURČIČEV TRG 1

M. ROSNER & KOMP. NASLED. VIKTOR MEDEN

PRODAJA FINO PRISTNO BLAGO
LASTNEGA IZDELKA: SLIVOVICO,
SADJEVEC, BRINOVEC, KONJAK,
VINO VERMUT, PO UGODNIH CE-
NAH. — KUPUJE: BRINJE, TROPI-
NE, DROŽI IN DRUGE SUROVINE

VELEŽGANJARNA
LJUBLJANA

JOS. ROJINA

LJUBLJANA, Aleksandrova c. 3

**Največja zaloga
moderne moške in deške
konfekcije**

**Poseben oddelek za oble-
ke po meri — opremljen
z blagom svetovnih tvornic**

**Točna postrežba!
Solidne cene!**

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

V LJUBLJANI.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 110 milijonov dinarjev ali 440 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu **najvišje mogoče obresti.**

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je popolno, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen.

Gričar & Mejač

NAJVEČJA ZALOGA

izgotovljene obleke
za gospode,
gospe in
dečke

Ljubljana, Šelenburgova št. 3

„BALKAN“ D. D.

ZA MEDNARODNE TRANSPORTE

Centrala: LJUBLJANA

**Podružnice: LJUBLJANA, Dunajska cesta 33
BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 30
MARIBOR, Aleksandrova cesta 35
ZAGREB, Sudnička ul. 3
RAKEK, poleg kolodvora
JESENICE, Hotel Triglav
CARIBROD**

**Brzjavni naslov za vse
poslovnice „Spedbalkan“**

**Afilijacije in generalna zastopstva
v vseh večjih mestih kontinenta**

Opravlja

vsakovrstne spedicije:

uvoz, izvoz, loco

Carinsko posredništvo

Tarifni in reklamni oddelek

**SPEDICIJSKI URAD DRŽAVNIH
ŽELEZNIC KRALJEVINE SHS**

**I. LJUBLJANSKO JAVNO SKLADIŠČE
KRISPER-TOMAŽIČ D. Z O. Z. LJUBLJANA**

**Vskladiščenje vseh vrst blaga —
Warrant — Smestišče carinske robe**

L. MIKUŠ

izdelovatelj dežnikov, solnčnikov, zaloga
sprehajalnih palic.

Mestni trg
št. 15

LJUBLJANA

Mestni trg
št. 15

Na drobno!

Na debelo!

Popravila točno in solidno

Zmerne cene.

FRAN SKAFAR

Stavbeno in pohištveno
mizarstvo s parno silo

ZALOGA POHIŠTVA

LJUBLJANA

Rimska cesta šte. 16

Најденејше стрешно критје !

**ZDRUŽENE
OPEKARNE D. D. LJUBLJANA**

**preje Vidic - Knez
tovarne na Viču in Brdu**

nudijo
v poljubni množini
— takoj dobavno — naj-
boljše, preiskušene modele
strešnikov, z eno ali dvema
zarezama (jednostruki ili
dvostruki utorni crep) kakor
tudi bobrovcev (biber) in
zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

Kavarna in restavracija

„ZVEZDA“

Preje
„KASINO“

LJUBLJANA

Preje
„KASINO“

Prevzel sem kavarno in restavracijo „Zvezdo“, jo popoinoma prezidal in obnovil ter najmodernejše opremil, da se lahko meri z najlepšimi velikomestnimi

kavarnami. Poskrbel sem za prvovrstno kavo, za okrepcila vseh vrst, za okusne jedi, prigrizke in izborno pijačo.

Na razpolago so vsi domači listi, časopisi in revije, kakor tudi vsi večji politični, leposlovní in ilustrirani slovanski, francoski, italijanski in nemški listi.

Postrežba najboljša in najtočnejša.

Kavarna in restavracija „Zvezda“ je zbirališče vseh narodnih krogov!

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Fran Krapeš,
kavarnar in restavratel.

**Príporočamo domačo
tvrdko**

J. MAČEK

LJUBLJANA

Aleksandrova c. št. 12
(hiša Pokojninskega zavoda).

Največja zaloga
moških in deških oblek,
površnih sukenj,
modnih in športnih hlač.

Strogo reelna postrežba!

TELEFON 304

V LASTNI HIŠI

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA,
KOT KUPČIJSKE TISKOVINE,
ČASOPISE, KNJIGE, TISKOVINE ZA
URADE, HRANILNICE IN PO-
SOJILNICE, VIZITNICE,
KUVERTE ITD.

LJUBLJANA - KNAFLJEVA UL. 5

Narodna knjigarna in trgovina s papirjem

priporoča šolske in vse druge knjige,
vsakovrstne šolske, pisarniške in razne druge
potrebščine — Sprejema naročila na vse
časopisje in revije — Vsakovrstne
razglednice — Trgovske
knjige vedno v
zalogi

Ljubljana - Prešernova ulica 7

Zaloga
stekla, porcelana in
==== svetiljk ====

Fran Kollmann

Ljubljana, Mestni trg

priporoča

bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov.

Osobito priporoča slav. ob-
činstvu v nakup
valjčke za svetiljke
v korist Družbi sv. Cirila in Metoda.

Cenovniki na razpolago.

T v r d k a

IVAN PERDAN

v Ljubljani

— Glavni založnik —

Ciril-Methodovih vžigalic in Ciril-Methodovega čaja v zavitkih. Najnižja cena in točna postrežba.

V zalogi vedno:
najfinejše namizno
olje, kava, riž, čaj,
milo, žganje, kakor
tudi vse drugo špe-
cerijsko blago na
drobno in debelo po
najnižjih cenah.

TRGOVSKA BANKA D.D.

Ljubljana, Dunajska cesta 4.

Kapital in rezerve Din 17,500.000^{*}

Podružnice:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec,
Kamnik, Slov. Bistrica, Konjice, Ptuj.

Ekspozituri:

Prevalje — Logatec

Menjalnica:

Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Sprejema denarne vloge
na hranilne knjižice in
tekoči račun in jih ob-
restuje najugodnejše.

Kupuje in prodaja
vrednostne papirje, va-
lute, devize, čeke itd.

Eskontira in vnovčuje
menice, devize, kupone.

Daje predujme
na vrednostne papirje
in blago.

Posreduje
pri borznih naročilih
vestno in kulantno.

Izdaja
akreditive in izvršuje
izplačila na vsa tu in
inozemski trzišča.

Finansira

industrijalna, trgovska in obrtna podjetja.

Telefoni: 139, 146, 458.

Brzjavni: Trgovska.

„ELIN“

**družba za električno industrijo
Z O. Z.**

LJUBLJANA   MARIBOR

Dunajska cesta 1   Vetrinjska ul. 11

Telefon 88

Telefon 239

**Izvršuje
vse električne
stroje od najmanjših
do največjih agregatov.
Dobavlja ves material,
ki je potreben za
električne naprave
in inštalacije**

**Gradi električne centrale
Zastopstvo in zaloga svetil za
dnevno luč sistema „Ilrin“**

Tovarna zamaškov

Najso-
lidnejša in
najcenejša postrežba!
Električni obrat. Direktni uvoz
probkovine iz Španije in
Portugalske. Zahte-
vajte vzorce!

Jelačin & Ko. - Ljubljana

Anton Leben, nožar

Stari trg šte. 15

priporoča svojo zalogo jeklenega blaga.
Brusarnica in popravilnica.
Električni obrat.

Velika zaloga storjene obleke za gospode in dečke

LJUBLJANA **Mar. Čik nasl. M. Polach** Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro storjenih oblek, pelerin,
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

Najstarejša domača tvrdka. Najnižje cene!

Mod.
12

Mod.
12

BREZSLIŠNI PISALNI STROJ

/ P R E O K R E T /

v izdelavi pisalnih strojev

REMINGTON

Zastopstvo za Slovenijo

FRANC BAR

LJUBLJANA

CANKARJEVO NABREŽJE ŠTEV. 5

Specijalna trgovina pisalnih in računskih
strojev in vseh v to stroko spadajočih potrebščin.
V Sloveniji najbolj poznana prvovrstna mehanična de-
lavnica. Cene konkurenčne

TELEFON 407

TELEFON 407

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 1.

Delniška glavnica in rezerve: Din 60.000.000

OBREŠTUJE vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. —

DAJE vsakovrstne predjme na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — PRODAJA srečk razredne loterije. — DAJE informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Račun ček, urada v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica,
Kranj, Logatec, Maribor, Metković,
Novisad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Ustanovljeno leta 1879

Telefon št. 553

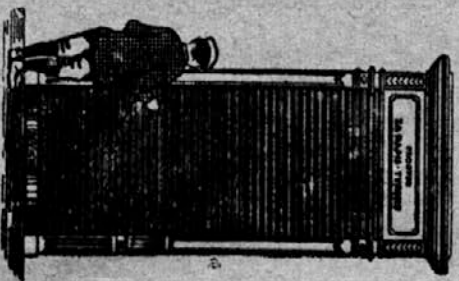
Ključavničarstvo

August Martinčič
Ljubljana, Rimska cesta 14

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solčnih plahet ter za popravilo istih. — Stalna zaloga vseh potrebnih za rolete in solčne plahete, raznovrstnih šteditnikov in vseh potrebnih za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. Avtogeno varenje.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

V LJUBLJANI

== NASPROTI GLAVNE POŠTE. ==

Priporoča za gospode:

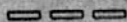
KLOBUKE,
PERILO,
KRAVATE,
TELOVNIKE,
DEŽNIKE,
TURISTOVSKÉ PREDMETE,
TELOVADNE POTREB-
ŠČINE.

Priporoča za dame:

ŠPORTNE KLOBUKE,
PLAŠČE, KOSTIME, VRHNJA
KRILA, SPODNJA KRILA,
PERILO, MODERCE, ROKA-
VICE, ČEPICE, HIŠNE HA-
LJE, BLUZE, SVILO IN VSE
MODERNE NAKITNE
PREDMETE.

NARODNE ZASTAVE, TRAKOVE,

:: ZNAKE I. T. D. ::

ZALOŽNIŠTVO CIRIL-METODOVIH
ZNAKOV, BROŠK, IGEL, PRIVESKOV;
GUMBOV I. T. D.

TELEFON ŠT. 438

ČEK. URAD ŠT. 10.790

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA

Podružnica v Ljubljani

CENTRALA V PRAGI

Vplačana delniška glavnica ter rezervni
fondi Kč 290.000.000.— Vloge Kč 2.168.000.000.—

Brzjavke: „INDUSBANKA“ - Telefon št. 104

Podružnice v Čehoslovaški republiki:

Benešov	Jablonec n-N.	Přerov
Beroun	Jihlava	Příbram
Bohumín	Jindřichov Hradec	Rakovník
Bratislava	Karlovy Vary	Roudnice n-L.
Brno	Kladno	Semily
Bruntál	Klatovy	Smržovka
Břeclava	Košice	Svitavy
Čáslav	Kutná Hora	Šternberg na Moravě
České Budějovice	Louny	Tábor
České Velenice	Místek	Třeboň
Česky Krumlov	Mladá Boleslav	Uherské Hradiště
Česky Tešín	Moravská Ostrava	Ústí nad Labem
Děčín	Moravská Třebová	Ústí nad Orlicí
Domažlice	Náchod	Vitkovice
Dvůr Králové	Olomouc	Vodňany
Frydlant	Opava	Vyprty
Hodonín	Pardubice	Vysoké Myto
Hradec Králové	Píseň	Vyškov
Chomutov	Podmokly	Znojmo

Expoziture:

Praga VII. (Holešoviče)	Smíchov
Praga VIII. (Libeň)	Žižkov
Královské Vinohrady	

Sprejema vloge ter izvršuje vse bančne transakcije

Kovnostiskarska Industrija
R. Nipič in drug

Maribor, Trubarjeva ulica št. 4

priporoča svoje izdelke

iz medi, bakra in drugih kovin, kakor
svečnike, turške servise za kavo, alumi-
nijevo kuhinjsko posodo, električne sve-
tilke in vse druge potrebščine za elek-
trično razsvetljavo itd. itd.

Patentirani ogrevalni aparat

„TOPLODAR“

Prištedi 150% na kurivu in je nedosegljive
vrednosti za vsakega posameznika!

SLAVENSKA BANKA D. D.

podružnica: Ljubljana.

Centrala: Zagreb.

**Vplačana delniška glavnica in rezerve
preko 120,000.000 Din.**

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Soba, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice.

Afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslovenska industrijska banka, d. d., Split.

Lastne agencije v Južni Ameriki: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe;

v Severni Ameriki: v vseh večjih mestih direktne bančne zveze.

Posreduje vse bančne in tržovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

Olajšuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomptira menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah.

Otvorja akreditive, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljnije.

Ceniki brezplačno !
Bogato zalogo štampil-
cev, otal, daljnogledov,
toplomerov, barometrov
itd. priporoča

FR. P. ZAJEC, optik in urar, Ljubljana, Stari trg 9

Velika zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila se izvršujejo v moji modernó opremljeni delavnici po najnižjih cenah. **Postrežba točna in solidna!**

**Perilo, kravate, klobuke,
dežne plašče, dežnike**

čevlje, potne kovčke ter različno modno in
galanterijsko blago priporoča

JAKOB LAH

Maribor, Glavni trg 2.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA.
DRUŽBA
Z.O.Z.

LAŠKO
Slovenija

